

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Majandusarvestuse instituut

Finantsarvestuse õppetool

Helis Vesiallik

RAHVUSVAHELINE FINANTSARUANDLUSE STANDARD

IFRS 9: MUUTUSED FINANTSINSTRUMENTIDE

ARVESTUSES

Magistritöö

Juhendaja: professor Lehte Alver

Tallinn 2016

SISUKORD

ABSTRAKT	4
SISSEJUHATUS	5
1. FINANTSINSTRUMENTIDE ARVESTUSE UUS STANDARD	8
1.1. Finantsinstrumentide arvestuse reguleerimine ja põhimõisted	8
1.2. Ülevaade projektist IFRS 9	10
1.3. Muudatused võrreldes standardiga IAS 39	15
1.3.1. Klassifitseerimine ja mõõtmine	15
1.3.2. Finantsvarade allahindlus	25
1.3.3. Riskimaandamisarvestus	27
1.4. Uue standardi vajalikkus	29
2. FINANTSINSTRUMENTIDE KLASSIFITSEERIMISE JA MÕÕTMISE MUUDATUSTE ANALÜÜS	35
2.1. Analüüsi meetodika	35
2.2. Küsimuste analüüs	37
2.2.1. Ülevaade vastajatest	37
2.2.2. Finantsvarade klassifitseerimine ja mõõtmine	38
2.2.3. Finantskohustiste klassifitseerimine ja mõõtmine	50
2.2.4. Valikuvõimalus kajastada finantsvara reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes	54
2.2.5. Omakapitaliinstrumentide klassifitseerimine ja mõõtmine	58
2.2.6. Muud tähelepanekud vastajate kommentaarkirjadest	64
2.2.7. Ülevaade ja järeldused	66
KOKKUVÕTE	73
VIIDATUD ALLIKAD	76
SUMMARY	81
LISAD	83
Lisa 1. Ülevaade küsimustest	83
Lisa 2. Vastajate jaotumine tegevusalade ja tegevuspiirkondade vahel	85

Lisa 3. Standardi eelnõule ED/2012/4 vastajate loetelu	86
Lisa 4. Standardi eelnõule ED/2010/4 vastajate loetelu	93
Lisa 5. Standardi eelnõule ED/2009/7 vastajate loetelu	98
Lisa 6. Vastused 1.–5. ja 8. küsimusele	106
Lisa 7. Vastused 6.–7. küsimusele	111
Lisa 8. Vastused 9.–11. küsimusele	115
Lisa 9. Autori tähelepanekud standardi eelnõust ED/2012/4	122

ABSTRAKT

Töö pealkiri on: Rahvusvaheline finantsaruandluse standard IFRS 9: muutused finantsinstrumentide arvestuses

Magistritöö uurimisküsimus oli, kas standard IFRS 9 muudab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise lihtsamaks ja arusaadavamaks. Selleks teostati kvantitatiivne analüüs, millega uuriti huvigruppide vastuseid standardi kolmes eelnõus esitatud küsimustele. Selgus, et standardi IFRS 9 printsiibid muudavad finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise põhimõtted lihtsamaks ning arvestavad rohkem finantsvara haldamise tegelikke põhjuseid. Samas pole IFRS 9 eesmärk osaliselt täidetud, sest uue standardi rakendamine on kohati keeruline ja probleemiderohke. Magistritöö eesmärk oli leida, milliseid probleeme võib uute finantsinstrumentide arvestuspõhimõtete kasutuselevõtt ettevõtetele tekitada. Paljude vastajate arvates on finantsvara klassifitseerimine hinnanguline ja subjektiivne, sest kategooriate piirid on kohati ebaselged. See võib vähendada ettevõtete finantsaruannete võrreldavust. Finantsvara kategooria määramine nõuab teatud juhul kvantitatiivse testi sooritamist, mis võib olla äärmiselt keeruline. Samuti selgus, et IFRS 9 printsiipide alusel ei saa paljusid finantsvarasid mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses, kuigi see annaks kõige õigemad informatsiooni. Ettevõtetele suureneb oluliselt dokumenteerimise maht, et tõendada finantsvara klassifitseerimise kategooria õigsust. Kõiki omakapitaliinstrumente tuleb mõõta reaalkaalu. Selle leidmine tekitab lisakulusid, kui reaalkaalu pole usaldusväärset hinnatav. Standardisse lisab keerukust asjaolu, et eri finantsinstrumentide kohta kehtivad erinevad nõuded, kas ja millal võib muus koondkasumis kajastatud summasid kasumiaruandesse ümber klassifitseerida. Magistritöö analüüsist selgus, et pangad ja nende ühendused pooldavad enamikke muudatusi vähem kui teised huvigrupid.

Võtmesõnad: IAS 39, IFRS 9, finantsinstrumendid, finantsinstrumentide mõõtmine ja klassifitseerimine, finantsvara allahindlus, riskimaandamisarvestus

SISSEJUHATUS

Finantsaruannete koostajad on palju aastaid kritiseerinud finantsinstrumentide arvestuse standardit IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine”, pidades seda väga keeruliseks. Pärast 2007. aastal alanud ülemaailmset finantskriisi avaldasid erinevad huvigrupid finantsinstrumentide arvestuse kohta aga eriti tugevat kriitikat. Väidetavalt ei andnud finantsaruanded piisavalt õigeaegselt informatsiooni pankade vara väärtuse langusest. Mittetoimivatelt laenudelt kajastati kahjum alles siis, kui finantskriis oli juba käes. Peagi hakati finantsvaldkonna reguleerimisel aina enam rõhku panema muudatustele, et niivõrd ulatuslikku finantskriisi tulevikus vältida. Nii palus ka 20 rahandusministri ja keskpangajuhi grupp muuta finantsinstrumentide arvestuse standardeid.

Selle palve tulemusena alustati 2008. aastal IFRS 9 „Finantsinstrumendid” väljatöötamise projektiga. Uue standardi üks eesmärk oli muuta finantsinstrumentide arvestus lihtsamaks ja arusaadavamaks ning asendada IAS 39 reeglipõhine lähenemine printsiibipõhise lähenemisega. IFRS 9 koostamine osutus aga oodatust keerulisemaks. Standardi teksti muudeti ja täiendati pidevalt ning rakendamise tähtaega lükati kolm korda edasi. IFRS 9 lõplik variant valmis 2014. aasta keskpaigas. Alates 1. jaanuarist 2018 hakkab IFRS 9 asendama praegust standardit IAS 39. Euroopa Liidus plaanitakse IFRS 9 jõustada 2016. aasta teises pooles.

Standardis IFRS 9 on täiesti uus finantsvara klassifitseerimise ja mõõtmise mudel. Senine finantsvara liigist lähtuv nelja kategooriaga mudel asendub kolme kategooriaga mudeliga, kus finantsvara liigitus sõltub finantsvara haldamise ärimudelist ning lepingulisest rahakäibest. Väga suure muutuse toob IFRS 9 ka allahindluse mudelisse. Seni kajastati krediidikahjum alles siis, kui olid selged tõendid finantsvara väärtuse langusest. Standardit IFRS 9 rakendades tuleb aga juba arvelevõtmisel kajastada finantsvara oodatav krediidikahjum. Uues standardis täiendati ka riskimaandamisarvestust. Seega toob IFRS 9 märkimisväärsed muutused finantsinstrumentide arvestusse. Seda standardit rakendavad ettevõtted peavad tegema kas suuremaid või väiksemaid muudatusi oma infotehnoloogilistes süsteemides, riskijuhtimises ja finantsarvestuses. Uus standard mõjutab eriti panku ja teisi

finantsteenuste pakkujaid, kelle raamatupidamisbilansis on väga palju erinevaid finantsinstrumente.

Magistritöö teema valikul lähtus autor IFRS 9 aktuaalsusest ja olulisusest finantssektori jaoks, sest uus standard tähendab ettevõtete jaoks olulisi muudatusi finantsinstrumentide arvestuses. Lisaks pole Eestis avaldatud ühtegi teaduslikku tööd, mis käsitleks uue standardiga kaasnevaid muutuseid ning erinevate huvigruppide arvamusi selle kohta. Autori arvates on oluline uurida, kuidas suhtuvad finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise uutesse printsiipidesse eelkõige pangad ja teised finantsteenuste pakkujad. Magistritöö eesmärk on leida, milliseid probleeme võib uute arvestuspõhimõtete kasutuselevõtt ettevõtetele tekitada. Magistritöö uurimisküsimus on, kas standard IFRS 9 muudab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise põhimõtted lihtsamaks ja arusaadavamaks.

Magistritöö eesmärki aitavad saavutada järgmised ülesanded:

- anda ülevaade IFRS 9 projekti kujunemisest;
- teha kokkuvõtte standardiga IFRS 9 kaasnevatest muutustest;
- leida peamised põhjused, miks tekkis vajadus uue standardi järele;
- anda ülevaade eri huvigruppide arvamustest seoses muutustega finantsinstrumentide klassifitseerimises ja arvestuses.

Magistritöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis tehakse kõigepealt kokkuvõtte, millised standardid on aja jooksul finantsinstrumentide arvestust reguleerinud ning selgitatakse olulisemaid mõisteid. Seejärel antakse ülevaade IFRS 9 projektist, et selgitada, kuidas jõuti lõplike finantsinstrumentide arvestuse põhimõtetenii. Järgmisena kirjeldatakse uue standardiga kaasnevaid olulisemaid muutuseid võrreldes praeguse standardiga. Põhjalikumalt kirjeldatakse muutuseid finantsinstrumentide mõõtmises ja klassifitseerimises, sest seda analüüsitakse põhjalikumalt ka magistritöö teises peatükis. Jaotistes 1.3.2. ja 1.3.3. kirjeldatakse lühidalt muutuseid finantsinstrumentide allahindluses ja riskimaandamisarvestuses. See on oluline, et mõista uue standardi vajalikkuse põhjuseid, mida kirjeldatakse jaotises 1.4. Esimeses peatükis toodud teemaalane ülevaade tugineb kehtival standarditel IAS 32 ja IAS 39, IFRS 9 standardi kolmel eelnõul ja standardi lõpliku variandi tekstil, lisaks tuntumate audiitor- ja konsultatsiooniettevõtete väljaannetel ja teaduslikes publikatsioonides avaldatud artiklidel.

Teises peatükis uuritakse uue standardiga kaasnevaid muutuseid finantsinstrumentide klassifitseerimises ja mõõtmises. Selleks teostab autor kvantitatiivse uuringu, millega ta analüüsib IFRS 9 kolmele eelnõule laekunud kommentaarkirju. Igas standardi eelnõus esitati huvisikutele küsimused, millega paluti nende arvamust IFRS 9 printsiipidele. Nendest küsimustest teeb magistritöö autor omapoolse valiku ning uurib neile laekunud vastuseid. Nii püütakse leida, kas eri tegevusala ettevõtete ja organisatsioonide arvamuste vahel on märkimisväärset erinevust. Seejuures tuuakse välja olulisemad poolt- ja vastuargumendid iga küsimuse kohta. Eesmärk on leida, milliseid probleeme võib IFRS 9 printsiipide rakendamine vastajate arvates kaasa tuua. Kommentaarkirjade analüüsiga püütakse leida vastus magistritöö uurimisküsimusele – kas IFRS 9 muudab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise lihtsamaks ja arusaadavamaks?

Autor on püstitanud ka hüpoteesi: pangad ja teised finantsteenuste pakkujad on uue standardiga kaasnevatele muutustele vastumeelsemad kui teised huvigrupid. Nimelt pangad ja teised finantsteenuste pakkujad peavad finantsinstrumentide uue standardi tõttu oma keerulised ettevõttesisesed tööprotsessid ja infosüsteemid ümber korraldama, mis on tõenäoliselt väga kulukas. Võib eeldada, et teised huvigrupid on muutustega rohkem nõus, sest IFRS 9 üks eesmärk on muuta finantsinstrumentide arvestus lihtsamaks. Magistritöö kvantitatiivse analüüsiga uuritakse, kas nimetatud hüpotees peab paika.

Magistritööd on tõenäoliselt huvitav lugeda kõigil, kes õpivad või töötavad finantsarvestuse erialal. Magistritöö potentsiaalsed lugejad on eelkõige finantsarvestuse ja -aruandlusega tegelevad inimesed, kelle üks tööülesanne on kajastada aruannetes ettevõtte finantsinstrumente. Magistritöö väärtus neile on selgitada, mis üldse tingis vajaduse seni kehtinud põhimõtteid muuta, kuidas suhtutakse uue standardiga kaasnevatesse muutustesse ning millised on uue standardi rakendamise võimalikud probleemkohad.

1. FINANTSINSTRUMENTIDE ARVESTUSE UUS STANDARD

1.1. Finantsinstrumentide arvestuse reguleerimine ja põhimõisted

Rahvusvaheline Arvestusstandardite Komitee (IASC) alustas finantsinstrumentide arvestuse standardi väljatöötamist 1988. aastal. Finantsinstrumentide mõõtmise reeglites ei saavutatud konsensust, mistõttu standardi koostamine võttis aastaid aega. Alles 1995. aastal publitseeris IASC standardi IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine”. 1999. aastal IASC väljastas standardi IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine”, mis käsitles standardist IAS 32 välja jäänud teemasid. IAS 39 rakendamine oli kohustuslik alates 1. jaanuarist 2001. aastal algavale majandusaastale. (International ... 2009, 2) Kuni selle ajani reguleeris finantsinstrumentide arvestust 1986. aastal publitseeritud IAS 25 „Investeeringute arvestus”, mis lisaks finantsinstrumentidele käsitles ka kinnisvarainvesteeringute arvestust. Praegu reguleerib finantsinstrumentide arvestust IAS 39, mis aga alates 1. jaanuarist 2018 asendub standardiga IFRS 9 „Finantsinstrumendid”.

Finantsinstrumente liigitatakse emiteerija seisukohast finantsvaradeks, finantskohustisteks ja omakapitaliinstrumentideks. IAS 32 reguleerib finantsinstrumentide esitamist, nendega seotud intresside, dividendide, kahjumite ja kasumite liigitamist ning rakendatakse olukordades, kus finantsvarad ja -kohustised tuleb saldeerida. (IAS 32 § 2) Neid reegleid täiendavad standardis IAS 39 esitatud põhimõtted finantsvarade ja -kohustiste kajastamisest ja mõõtmisest. Finantsinstrumente käsitleva teabe avalikustamise põhimõtted on toodud standardis IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave”. (*Ibid.* § 3) IAS 39 § 8 viitab, et mõisted finantsinstrument, -vara, -kohustis ja omakapitaliinstrument on määratletud standardis IAS 32. Neid mõisteid on oluline teada antud magistr töö teemaga seoses.

Finantsinstrument on igasugune leping, millega tekib ühele osapoolle finantsvara ja teisele osapoolle finantskohustis või omakapitaliinstrument (*Ibid.* § 11).

Finantsvara on igasugune vara, mis on (IAS 32 § 11):

- 1) raha;
- 2) teise majandusüksuse omakapitaliinstrument;
- 3) lepinguline õigus
 - a) saada teiselt majandusüksuselt raha, muud finantsvara või
 - b) vahetada finantsvarasid või -kohustisi potentsiaalselt soodsatel tingimustel või
- 4) leping, mida arveldatakse (või võidakse arveldada) enda omakapitaliinstrumentidega, ja mis on:
 - a) mitte-tuletisinstrument – mille eest majandusüksus on (või võib olla) kohustatud vastu võtma muutuva koguse enda omakapitaliinstrumente või
 - b) tuletisinstrument – mille puhul arveldatakse (või võidakse arveldada) teisiti, kui vahetades kindlas summas raha või muud finantsvara majandusüksuse enda omakapitaliinstrumentide teatud koguse vastu. Sellisel juhul majandusüksuse enda omakapitaliinstrumentid ei tohi sisaldada tagasimüüdavaid finantsinstrumente.

Finantsvarade alla kuuluvad näiteks hoiused, väärtpaberid, muud nõuded ja positiivse väärtusega tuletisinstrumentid.

Finantskohustus on igasugune kohustus, mis on (*Ibid.*, § 11):

- 1) lepinguline kohustus
 - a) anda teisele majandusüksusele raha või muu finantsvara või
 - b) vahetada finantsvarasid või -kohustisi potentsiaalselt kahjulikel tingimustel või
- 2) leping, mida arveldatakse (või võidakse arveldada) enda omakapitaliinstrumentidega, ja mis on
 - a) mitte-tuletisinstrument – mille eest majandusüksus on (või võib olla) kohustatud üle andma muutuva koguse enda omakapitaliinstrumente või
 - b) tuletisinstrument – mille puhul arveldatakse (või võidakse arveldada) teisiti, kui vahetades kindlas summas raha või muud finantsvara enda omakapitaliinstrumentide teatud koguse vastu. Sellisel juhul omakapitaliinstrumentid on õigused, optsioonid või ostutähed omandamiseks kindla arvu enda omakapitaliinstrumente kindlaksmääratud rahasumma eest. Majandusüksuse enda omakapitaliinstrumentid ei tohi sisaldada tagasimüüdavaid finantsinstrumente.

Finantskohustiste alla kuuluvad muu hulgas negatiivse väärtusega tuletisinstrumentid. Omakapitaliinstrument on igasugune leping, mis tõendab jääkosalust ettevõtte varades pärast kõigi tema kohustiste mahaarvamist (IAS 32 § 11).

Rahvusvaheline Arvestusstandardite Nõukogu (IASB) esitles 2009. aasta novembris esimest versiooni standardist IFRS 9 „Finantsinstrumentid”, mis pidi hakkama asendama praegust IAS 39 „Finantsinstrumentid: kajastamine ja mõõtmine”. Uute arvestuspõhimõtete väljatöötamine osutus aga küllaltki keeruliseks ning standardit täiendati kuni 2014. aastani, mil publitseeriti selle lõplik variant. L. Biggins ja F. Housa sõnul on IAS 39 asendamine standardiga IFRS 9 suurim muutus rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite ajaloos (2012, 44). Nii on oluline anda ülevaade IFRS 9 kujunemise ajaloost.

1.2. Ülevaade projektist IFRS 9

2007. aastal alanud finantskriisi ajal palus 20 rahandusministri ja keskpangajahi grupp (G-20) rahvusvahelisi finantsarvestuse standardite koostajaid, et nad koostaksid ühtsetel alustel toimivad finantsinstrumentide arvestuse reeglid. Nõnda alustasid IASB ja USA Rahvusvaheliste Standardite Nõukogu (FASB) 2008. aastal koostööd, et töötada välja uus finantsinstrumentide standard. Mõlemad organisatsioonid seadsid oma tegevuskavas prioriteetseks just finantsinstrumentide projekti (Pounder 2009, 19).

IASB otsustas kiirendada IAS 39 asendamise projekti ning jagas valdkonna kolmeks teemaks, millega töötati paralleelselt. Need olid (IFRS 9 – Classification ... 2014, 1):

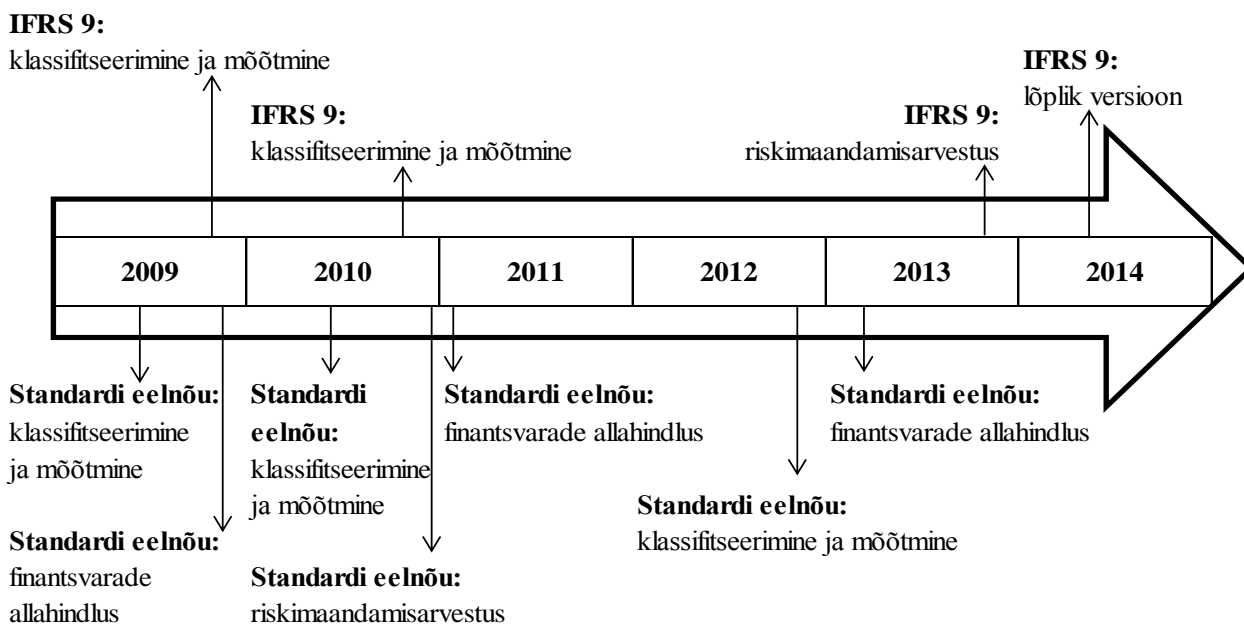
- finantsinstrumentide klassifitseerimine ja mõõtmine (ingl.k. *classification and measurement*),
- finantsvarade allahindlus (ingl.k. *impairment*) ning
- riskimaandamisinstrumentide arvestus (ingl.k. *hedge accounting*).

Makro riskimaandamise arvestuse (ingl.k. *macro-hedging*) muutmiseks algatati eraldi projekt. (*Ibid.*, 1)

Finantsinstrumentide arvestuse uute reeglite väljatöötamine oli aga oodatust keerulisem, mistõttu IFRS 9 projekt läbis arvukaid muudatusi ning kasutuselevõtmise täht-aega pikendati pidevalt (Albuquerque *et al* 2015, 182). Kogu projekti vältel andis IASB huvi-gruppidele (organisatsioonid, ettevõtted ja üksikisikud) võimaluse osaleda standardi välja-töötamise protsessis (*Ibid.*, 184). Selleks esitas IASB standardi igas eelnõus küsimused,

millele vastates said isikud anda tagasisidet standardi eelnõu ettepanekutele. Projekti vastu näidati üles suurt huvi, sest vaatluse all olevad teemad olid keerulised ning finantskriisi taustal äärmiselt huvipakkuvad (Albuquerque *et al* 2015, 183). Järgnevalt on toodud ülevaade IFRS 9 projekti tähtsamatest sündmustest ja standardi täiendustest.

2008. aasta märtsis palus IASB huvitatud isikutel avaldada arvamust IAS 39 kohta. Pärast saadud vastuste analüüsi koostas IASB teemade kaupa IFRS 9 eelnõud. 2009. aasta juuliks koostati standardi eelnõu (ingl.k. *exposure draft*) finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise, 2009. aasta novembriks finantsvarade allahindluse ja 2010. aasta detsembriks riskimaandamisinstrumentide arvestuse teemal (vt Joonis 1). Plaan oli uut standardit rakendada mitte varem kui 2012. aastal algavale majandusaastale (Snapshot ... 2009b, 3).

Joonis 1: Ülevaade projektist IFRS 9

Allikas: Autori koostatud (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2; Snapshot ... 2009b, 3; Snapshot ... 2010, 1)

IASB ja FASB tegid antud projektis küll koostööd, kuid FASB polnud 2009. aasta juuniks enda ettepanekuid veel esitanud (Snapshot ... 2009b, 3). IASB standardi eelnõu kohaselt tuli finantsvarad ja -kohustised mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses (ingl.k. *amortized cost*) või reaalkäätuses muutusega kasumiaruandes (ingl.k. *fair value through*

profit and loss). Klassifitseerimisel tuli vaadelda instrumendi haldamise ärimudelit ja lepingulist rahakäivet (täpsem selgitus jaotises 1.3.1.). Finantsinstrument kuulus mõõtmisele amortiseeritud soetusmaksumuses juhul, kui see vastas laenu tunnustele ning omas lepingulist rahakäivet. Nendele kriteeriumitele mittevastavad finantsinstrumendid tuli kajastada reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes. (Snapshot ... 2009b, 4)

Kuna IAS 39 on väga reegliterohke ja keeruline, tegi IASB ettepaneku kasutada ühtset klassifitseerimise lähenemist kõigi finantsinstrumentide jaoks, sh varjatud tuletisinstrumentidele (ingl.k. *embedded derivatives*) (*Ibid.*, 5). Peaaegu kõik vastajad pooldasid finantsinstrumentide klassifitseerimist kahte kategooriasse (Comment Letter Analysis ... 2009, 5). Enamus arvas, et finantsinstrumendi haldamise ärimudel on klassifitseerimisel olulisem instrumendi lepingulistest tingimustest (*Ibid.*, 7). Eelnõu ei lubanud instrumendi ümber klassifitseerida ja peaaegu kõik vastajad ei nõustunud sellise tingimusega (*Ibid.*, 12).

2009. aasta oktoobris esitletud finantsvarade allahindluse eelnõu tutvustas ettepanekut asendada toimunud krediidikahjumi meetod (ingl.k. *incurred loss model*) oodatava krediidikahjumi meetodiga (ingl.k. *expected credit loss model*). Oodatav krediidikahjum pidi tuvastatama vara esmasel arvelevõtmisel amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatavatel finantsvaradel. (Snapshot ... 2009a, 6) Eelnõu kommenteerijad pooldasid uut mudelit, kuid rõhutasid siiski selle rakendamise keerukust. Vastajate sõnul vajab see arvestuse ja riskijuhtimise süsteemide integreerimist, mis olevat märkimisväärselt aja- ja ressursikulukas. (Snapshot ... 2011, 3)

2009. aasta novembris jõuti IAS 39 asendamise projektis esimese olulise saavutuseni ning IASB avalikustas standardi IFRS 9, mis käsitles finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise teemat (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2). Standard pidi olema ettevõtetele kohustuslik alates 1. jaanuarist 2013 (Project ... 2009, 4). Standardi eelnõu kehtestas uued klassifitseerimise kategooriad nii finantsvaradele kui ka -kohustistele, ent finantskohustiste klassifitseerimist otsustati uue standardiga siiski mitte muuta (*Ibid.*, 5). Nimelt, enamik standardi eelnõule tagasidet andnud vastajatest märkis, et finantskohustiste arvestus IAS 39 reeglite alusel on hästi toiminud ega vaja fundamentaalseid uuendusi (Project ... 2010, 4).

Oluline muutus oli, et standardi eelnõu keelas instrumenti ümber klassifitseerida, kuid standard lubas seda teha ärimudeli muutuse korral. Võrreldes eelnõuga muutus ka omakapitaliinstrumentide ja dividendide kajastamine. Eelnõu kohaselt pidi kajastatama dividendid muus koondkasumis, kuid standard nõudis dividendide kajastamist kasumi-

aruandes ning omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutusest tuleneva tulumu või kadumu kajastamist muus koondkasumis. Standardisse oli lisatud ka täiendavad selgitused, millised finantsvarad tuleb kajastada amortiseeritud soetusmaksumuses. (Project ... 2009, 5)

2010. aasta mais avaldas IASB standardi uue eelnõu, mis käsitles ainult finantskohustiste mõõtmist. IASB tegi ettepaneku kehtestada finantskohustistele kaheetapiline lähenemine eesmärgiga vähendada krediidiriski muutusest tulenevat volatiilsust kasumiaruandes. Esimene etapina kajastatakse kasumiaruandes finantskohustiste reaalkaalu muutuse kogusumma. Teise etapina klassifitseeritakse kasumiaruandest muusse koondkasumisse see osa reaalkaalu muutusest, mis on põhjustatud krediidiriski muutusest. (Snapshot ... 2010, 3) Eelnõud kommenteerinud isikust arvas enamus, et krediidiriskist tulenevat reaalkaalu muutust ei tohi tõepoolest kasumiaruandes kajastada ning pakutud lahendus on kõige pragmaatilisem (Exposure ... 2010, 10).

2010. aasta oktoobris avalikustas IASB täiendatud IFRS 9, mis käsitles finantskohustiste arvestust ja finantsinstrumentide raamatupidamisbilansist eemaldamist (ingl.k. *derecognition of financial instruments*) (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2). Standard pidi olema ettevõtetele kohustuslik alates 1. jaanuarist 2013 (Project ... 2010, 4). Eelnõuga võrreldes andis standard täiendavad juhised, kuidas eristada reaalkaalu muutusest seda osa, mis on seotud krediidiriski muutusega. Samuti oli standardisse lisatud nõue, et kõik finantskohustiste alla kuuluvad derivatiivid tuleb kajastada reaalkaalu muutusega kasumiaruandes. Eelnõus välja pakutud kaheetapilist lähenemist finantskohustiste reaalkaalu muutuse kajastamisel standardisse üle ei viidud. Enda krediidiriskist tulenev reaalkaalu muutus tuli standardi kohaselt kajastada otse muus koondkasumis. (*Ibid.*, 5)

Uude standardisse lisatud finantsinstrumentide raamatupidamisbilansist eemaldamise reeglid jäid võrreldes standardiga IAS 39 muutumatuks. (*Ibid.*, 4) IASB lisas standardisse erandi, mille kasutamise vajalikkust peab ettevõtte hindama finantskohustise esmasel arvelevõtmisel. Nimelt erandi kohaselt on soovitatav kajastada krediidiriski muutusest tulenev reaalkaalu muutus kasumiaruandes juhul, kui kajastamine muus koondkasumis põhjustaks arvestuse ebakõla¹ finantsvara ja -kohustise vahel. (Project ... 2010, 5) Arvestuse ebakõla tekib, kui majanduskeskkond mõjutab vara ja kohustist samas ulatuses, kuid selle vara ja kohustise bilansilise maksumuse muutused ei ole võrdsed. Põhjus tuleneb sellest, et vara ja kohustis on mõõdetud erinevate arvestuspõhimõtete alusel (Accounting ... 2011, 2).

¹ Nimetatud ka kui arvestuse mittevastavus või kajastamise järjepidevusetus (ingl.k. *accounting mismatch, a measurement or recognition inconsistency*).

2010. aasta detsembris avaldas IASB standardi eelnõu, mis käsitles riskimaandamisarvestust. Sellega pakuti välja mudel, mis sidus riskijuhtimise senisest rohkem riskimaandamisarvestusega. Lisaks nõudis eelnõu, et aruande lisades tuleb selgitada, kuidas ettevõtte oma riske juhib ning kuidas see finantstulemusi mõjutab. Eesmärk oli anda investoritele põhjalikum informatsioon ettevõtte riskimaandustegevusest, et neil oleks võimalik paremini ennustada ettevõtte finantstulemusi. (Snapshot: Hedge ... 2010, 4) Selle eelnõu põhimõtted olid märkimisväärsete muutusteta kajastatud ka 2013. aasta novembris valminud standardi IFRS 9 riskimaandamisarvestuse peatükis.

2011. aasta jaanuaris publitseeris IASB finantsvarade allahindlust käsitleva standardi eelnõu. See sisaldas mõningaid lihtsustusi intressitulu arvutamisel, et uute põhimõtete rakendamine oleks ettevõtetele mugavam. Standardi eelnõu sisaldas finantsvarade klassifitseerimist kahte kategooriasse – „head“ finantsvarad ja „halbvad“ finantsvarad. Eeldatav krediidikahjum tuli kajastada „headel“ finantsvaradel järk-järgult kogu eluea jooksul, „halbadel“ finantsvaradel aga kohe. (Snapshot ... 2011, 4)

2012. aasta novembris avaldas IASB IFRS 9 standardi klassifitseerimise ja mõõtmise teema parandusettepanekute viimase eelnõu. Eesmärk oli kutsuda üles huvigruppe avaldama arvamust standardi rakendamise võimalike probleemide kohta ning vähendada erinevusi FASB-i standardiga. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2) Eelnõus tegi IASB ettepaneku lisada finantsinstrumentide klassifitseerimisse kolmas variant – kajastamine reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis (ingl.k. *fair value through other comprehensive income*). Eelnõu kohaselt võisid ettevõtted ennetähtaegselt rakendada vaid finantskohustisi puudutavaid reegleid (*Ibid.*, 8).

IASB ja FASB koostöö ebaõnnestus 2013. aastal, kuna finantsvarade allahindluse arvestuse teemal ei suudetud kokkulepet saavutada (Crump 2014, 47). IASB ja FASB kehtestasid erinevad mudelid krediidikahjumite kajastamisel ning lõpetasid ühise finantsinstrumentide arvestuse ühtlustamise projekti (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2).

2013. märtsis publitseeris IASB järjekordse standardi eelnõu finantsvarade allahindluse kohta (Comment ... 2013, 1). See tutvustas kolmeetapilist lähenemist oodatava krediidikahjumi kajastamisel. Enamik eelnõu tagasiside andnud isikutest pooldas sellist lähenemist ja arvas, et tegemist on hea tasakaaluga krediidikahjumite tõepärase esitamise ja selle informatsiooni saamiseks vajalike pingutuste vahel. (*Ibid.*, 3) See mudel viidi oluliste

muutusteta üle IFRS 9 lõplikku versiooni. 2013. aasta novembris IASB avalikustas lõplikud riskimaandamisinstrumentide arvestuse reeglid (IFRS 9 – Classification ... 2014, 2).

24. juulil 2014. aastal andis IASB välja täisversiooni standardist IFRS 9, mis sisaldab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise, finantsvarade allahindluse ning riskimaandamisinstrumentide arvestuse reegleid. Standard hakkab kehtima 1. jaanuaril 2018 algavale majandusaastale, kuid lubatud on ka ennetähtaegne rakendamine. (*Ibid.*, 2) Tõenäoliselt saab 2017. aasta olema paljude ettevõtete jaoks IFRS 9 kasutuselevõtu testimise aasta, et kindlustada tööprotsesside ja infosüsteemide korrektne toimimine 1. jaanuarist 2018. Muudatusi võrreldes praeguse standardiga on palju ning nende rakendamine on ettevõtete jaoks eeldatavasti keeruline. Järgnevalt on toodud ülevaade olulisematest muutustest võrreldes praeguse standardiga IAS 39.

1.3. Muudatused võrreldes standardiga IAS 39

1.3.1. Klassifitseerimine ja mõõtmine

Klassifitseerimise ja mõõtmise reeglid määravad, kuidas peab finantsinstrumente kajastama lähtuvalt jätkuvuse printsiibist. Finantsinstrumentide klassifitseerimine mõjutab raamatupidamisbilanssi, kasumiaruannet ja koondkasumit. Eriti oluline on see pankadele ja teistele finantsteenuste pakkujatele, kes peavad arvestama kapitali adekvaatsuse direktiivi ja Baseli raamistiku nõuetele vastamisega. (First ... 2014, 7)

IAS 39 alusel klassifitseeritakse finantsvarad nelja kategooriasse (IAS 39 § 9):

- 1) reaalkäivõtte muutusega kasumiaruandes kajastatav finantsvara või -kohustus,
- 2) lunastustähtajani hoitavad investeeringud,
- 3) laenud ja nõuded ning
- 4) müügivalmis finantsvarad.

Reaalkäivõtte (nimetatud ka kui õiglane väärtus) muutusega kasumiaruandes mõõdetakse kauplemiseesmärgil soetatud finantsinstrumendid ja tuletisinstrumendid. Sellesse kategooriasse liigitatakse ka muud finantsinstrumendid juhul, kui see kõrvaldab arvestuse ebakõla või reaalkäivõtte alusel juhitakse ja hinnatakse nende tulemuslikkust vastavalt dokumenteeritud riskijuhtimise või investeerimise strateegiale. Siia kategooriasse ei kuulu omakapitaliinstrumendid, millel puudub noteeritud turuhind ja mille reaalkäivõtet ei saa

usaldusväärselt mõõta. (IAS 39 § 9) Sellised omakapitaliinstrumendid mõõdetakse pärast esmast kajastamist soetusmaksumus (Ibid. § 46).

Lunastustähtajani hoitavate investeeringute alla kuuluvad sellised mittetuletis-instrumentidest finantsvarad, millel on kindlaksmääratud maksed ja lunastustähtaeg. Siia kategooriasse ei kuulu aga laenud ja nõuded, müügivalmis olevad finantsvarad ja reaalkaasutuses muutusega kasumiaruandes kajastatavad finantsvarad. (Ibid. § 9) Lunastustähtajani hoitavad investeeringuid mõõdetakse pärast esmast kajastamist amortiseeritud soetusmaksumus (Ibid. § 46 b).

Laenud ja nõuded on kindlaksmääratud maksete ja aktiivsel turul noteerimata mittetuletis-instrumentidest finantsvarad. Sellesse kategooriasse ei liigitu kauplemiseesmärgil hoitavad ja müügivalmis finantsvarad ning need, mida kajastatakse reaalkaasutuses muutusega kasumiaruandes. Omandatud osalus varade kogumis (nt investeerimisfond), mis ei sisalda laene ega nõudeid, pole samuti laen ega nõue. (Ibid. § 9) Siia kategooriasse kuuluvad näiteks raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, nõuded ja ettemaksud. Laenud ja nõuded mõõdetakse pärast esmast kajastamist amortiseeritud soetusmaksumus (Ibid. § 46 a).

Finantskohustised mõõdetakse reaalkaasutuses muutusega kasumiaruandes ainult siis, kui need on kauplemiseesmärgil soetatud, tuletis-instrumentidena käsitletavad või esmasel kajastamisel liigitatud reaalkaasutuses muutusega kasumiaruandes kajastatavateks. Ülejäänud juhtudel tuleb finantskohustisi pärast esmast kajastamist mõõta korrigeeritud soetusmaksumus. (Ibid. § 47 a)

Müügivalmis finantsvara kategooriasse liigitatakse mittetuletis-instrumentidest finantsvarad, mida ei saa määratleda kolme esimesse kategooriasse. Seega müügivalmis finantsvarad kuuluvad kõik need, mis ei ole laen ega nõue, lunastustähtajani hoitav investeering ega reaalkaasutuses muutusega kasumiaruandes kajastatav finantsvara. (Ibid. § 9) Müügivalmis finantsvara reaalkaasutuse muutusest tulenev tulum või kadum kajastatakse muus koondkasumis (IAS 39 § 55 b).

IFRS 9 loob täiesti uued klassifitseerimise põhimõtted ning jagab finantsvarad kolme kategooriasse. Finantsvara kategooria määratakse kahe testimisega – ärimudeli testi ja rahakäibe tunnuste testiga. Rahakäibe tunnuste testiga määratakse, kas instrumendi rahakäive koosneb ainult põhiosa- ja intressimaksetest (APIM). Ärimudeli testimisega määratakse, kas ettevõtte on eesmärk hoida finantsinstrumenti ning koguda põhiosa- ja intressimakseid või on eesmärk finantsinstrumentiga kaubelda. (Whiteshouse 2014, 66)

Sellest lähtuvalt kajastatakse finantsvara (Classification ... 2015, 4-5) (vt Tabel 1):

- 1) amortiseeritud soetusmaksumuses juhul, kui ärimudeli kohaselt hoitakse finantsvara tema eluea lõpuni eesmärgiga koguda põhiosa- ja intressimakseid;
- 2) reaalväärtuses ümberhindlusega muus koondkasumis juhul, kui ärimudeli eesmärk on finantsvara osaliselt hoida, kogudes põhiosa- intressimakseid, ning aeg-ajalt müüa;
- 3) reaalväärtuses ümberhindlusega kasumiaruandes juhul, kui ärimudeli eesmärk on finantsvaraga kauplemine.

Tabel 1. Finantsvarade klassifitseerimine ja mõõtmine vanas ja uues standardis

IAS 39		IFRS 9	
klassifitseerimine	mõõtmine	klassifitseerimine	mõõtmine
lunastustähtajani hoitavad investeeringud	amortiseeritud soetusmaksumuses	finantsvara hoitakse tähtajani eesmärgiga koguda lepingulist rahakäivet	amortiseeritud soetusmaksumuses
laenuid ja nõuded	amortiseeritud soetusmaksumuses		
kauplemiseesmärgil soetatud finantsinstrumendid	reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes	finantsvara hoitakse tähtajani eesmärgiga koguda lepingulist rahakäivet ja aeg-ajalt müüa	reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes
müügivalmis finantsvarad	reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis	finantsvara hoitakse kauplemise eesmärgil	reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis

Allikas: Autori koostatud (IAS 39 § 9, § 46, § 55; IFRS 9 § 4.1.2–4.1.4)

Finantsvarad klassifitseeritakse kolmandasse kategooriasse – kajastamine reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes –, kui finantsvara ei liigitu kahte esimesse kategooriasse (IFRS 9 – Classification ... 2014, 3). Ümberklassifitseerimised on lubatud, aga eeldatavalt on need pigem üksikjuhtumid (*Ibid.*, 4). IAS 39 seab aga rohkem reegleid ja ranged piirangud ümberklassifitseerimisele.

Sõltumata ärimudelist, võib ettevõtte finantsvara liigitada kolmandasse kategooriasse juhul, kui see vähendab või elimineerib arvestuse ebakõla. Arvestuse ebakõla tekib, kui finantsvarade ja -kohustiste puhul kasutatakse erinevaid mõõtmispõhimõtteid. (IFRS 9 § 4.1.5) Näiteks, finantskohustise reaalväärtuse muutus kajastatakse kasumiaruandes, aga riski

elimineerimiseks kasutatav finantsvara väärtuse muutusest tulenev tulum või kadum kajastatakse muus koondkasumis (The Future ... 2012, 4). Seega finantsvara liigitamine kolmandasse klassifitseerimise kategooriasse annab võimaluse kajastada reaalkaasum muutust kasumiaruandes, nagu antud finantskohustiselgi. Nõnda väheneb arvestuse ebakõla, sest nii vara kui ka kohustist mõõdetakse reaalkaasum muutusega kasumiaruandes.

IFRS 9 on siiski suur väljakutse ettevõtetele, eriti finantsasutustele, kuna nad peavad hindama paljusid finantsinstrumente ärimudeli reeglite järgi ning uus mudel on oluliselt erinev IAS 39 mudelist. Ärimudeli määramine on väga hinnanguline ning sõltub paljudest asjaoludest, mistõttu ettevõtetal on kohustus dokumenteerida, miks finantsinstrument liigitati konkreetse ärimudeli kategooriasse. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 19) Ärimudeli valikul tuleb vaadata konkreetse finantsvaraga minevikus toimunud sündmusi ja müügi- tehingute sagedust. Selle alusel ettevõtte otsustab, kuidas vara eeldatavasti ka tulevikus hallatakse (Classification ... 2015, 7).

Amortiseeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsinstrumentidele ei rakendata enam standardis IAS 39 kehtinud reeglit (tuntud kui ingl.k. *'tainting' rule*), et lunastus- tähtajani hoitava võlainstrumentide portfelli tuleb ümber klassifitseerida ning kajastada reaalkaasum juhul, kui portfelli haldaja otsustab sellest müüa üksikut varaobjekti (Can ... 2008, 3). Amortiseeritud soetusmaksumuses mõõdetavaid finantsvarasid pole ettevõtte kohustatud hoidma finantsvara tähtajani, sest IFRS 9 järgi on üksikud müügid siiski lubatud (Duangploy, Pence 2010, 36). Üksiku müügi tõttu ei pea teisi sarnaseid finantsvarasid ümber klassifitseerima juhul, kui ettevõttel on tõendusmaterjal, mille alusel nende finantsvarade äri- mudeli valik on tehtud. (Classification ... 2015, 7) Näiteks, pank võib kajastada finantsvara amortiseeritud soetusmaksumuses, kui tema tegevus on väljastada laene eesmärgiga hoida seda nõuet laenu eluea lõpuni ja teenida sellelt põhiosa- ja intressimakseid. Eesmärk pole osta ja müüa finantsvarasid lühikese ajaperioodi jooksul. (Duangploy, Pence 2010, 36) Seega, kui üks nendest laenudest otsustatakse müüa, siis see ei tähenda, et kõik sarnaste omadustega finantsvarad tuleb ümber klassifitseerida.

Ärimudel määratakse selle järgi, kuidas finantsinstrumentide grupe hallatakse, et saavutada teatud äri eesmärk. Seega pole tegemist iga üksiku instrumendi liigitamisega, vaid seda tehakse kogumina. Üks ettevõtte võib kasutada oma finantsinstrumentide haldamisel rohkem kui ühte ärimudelit. Näiteks, ettevõtte võib omada ühte investimisportfelli

eesmärgiga koguda lepingulist rahakäivet ning teist investeerimisportfelli eesmärgil, et saada kasu müügist õigel hetkel tänu reaalkäivuse muutusele. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 4)

Sellistel juhtudel on sobilik jaotada investeerimisportfellid alamportfellideks. Igale alamportfellile määratakse üks kolmest ärimudelist, mille alusel toimub nende varade väärtuse mõõtmine ja finantsaruannetes kajastamine. Näiteks, kui ettevõtte omandab või väljastab hüpoteeke, siis on võimalik, et mõningate laenude eesmärk on koguda põhiosa ja intresse ning teiste laenude eesmärk on neid müüa. Seega on eeldatav, et ettevõtted jaotavad oma portfellid alamportfellideks, et vastata ärimudelite kriteeriumitele. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 4)

Finantsvara hoidmise eesmärgi määramine võib olla vägagi hinnanguline. (*Ibid.*, 4) See sõltub olukorrast ja ettevõtte kavatsusest konkreetsete finantsvarade suhtes. Võib juhtuda, et ühte liiki finantsinstrument on esindatud kõigis kolmes ärimudeli kategoorias olenevalt instrumendi haldamise kavatsustest. (*Ibid.*, 5) Investeerimisportfellidele on aga üldjuhul iseloomulik klassifitseerimine teise kategooriasse, sest portfelli kuuluva finantsvara äriiline eesmärk on enamasti nii lepingulise rahakäibe teenimine kui ka aeg-ajalt müümine. Näiteks, selle kategooria ärimudeli eesmärk võib olla likviidsuse juhtimine, soovitud tootluse teenimine või sarnase kestusega finantsvarade ja -kohustiste omavaheline sobitamine, et tasakaalustada riske. (Classification ... 2015, 8) Finantsvarade klassifitseerimise teine kategooria on kooskõlas praktikaga, mille kohaselt ettevõtted investeerivad tootlikesse võlainstrumentidesse, ent otsustavad neid müüa juhul, kui müügihind on kasumlik. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 6) Esimese kategooriaga võrreldes on teisele kategooriale iseloomulik finantsvarade sagedasemad müügid. (Classification ... 2015, 8)

IFRS 9 finantsvarade arvestuse teine kategooria, mõõtmine reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis, erineb IAS 39 müügivalmis finantsvarade kategooriast kolmes aspektis. Esiteks, IAS 39 kategooria oli piiritlemata ehk sinna liigitatakse finantsvara, mis kolme ülejäänud kategooriasse ei sobi. IFRS 9 teise kategooriasse tuleb finantsvara liigitada, kui see vastab kindlatele kriteeriumitele. Teiseks, IFRS 9 järgi kehtib amortiseeritud soetusmaksumuses ja reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis kajastatavatele finantsvaradele üks ja sama allahindluse mudel. Standardis IAS 39 on aga erinevad allahindluse mudelid. Kolmandaks, IFRS 9 teise kategooriasse klassifitseeruvad ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumit täitvad võlainstrumendid. (Classification ... 2015, 6) Standardis IAS 39 sellist nõuet pole.

Amortiseeritud soetusmaksumuses ja reaalkäituses muutusega muus koondkasumis saab mõõta ainult sellist finantsvara, mille lepinguline rahakäive täidab APIM kriteeriumit ning on väikese varieeruvusega. Sellised on näiteks tavapärased (tuntud kui ingl.k. *'plain vanilla'*) laenud, nõuded ja võlainstrumendid (Classification ... 2015, 9). Sellisel juhul kompenseerib instrumendi tootlus enamasti finantsvara laenajale või hoidjale krediidiriski ja sisaldab ka raha ajaväärtuse komponenti. Lepingulised intressimaksed võivad sisaldada ka muid elemente, näiteks likviidsusrisk, finantsvara hoidmisega seotud kulutused ja kasumimäär. (*Ibid.*, 10) Põhiosa tähendab finantsvara reaalkäitust esmasel arvelevõtmisel ning see võib muutuda vara eluea jooksul. (*Ibid.*, 10)

Esimese ja teise klassifitseerimise kategooria nõuetega ei ole kooskõlas lepingulised tingimused, mille kohaselt rahakäive on seotud riskidele avatuse ja volatiilsusega, näiteks avatus valuutakursi, aktsia hinna või alusvara hinna muutuse riskile (*Ibid.*, 11). Nõnda ei sobi nõuetega kokku optiooni, *forward*'i või *swap*'i lepingud (*Ibid.*, 16). Seega, kui instrumendi rahakäive sisaldab muid elemente lisaks põhiosa- ja intressimaksetele, siis liigitub ta kolmandasse kategooriasse.

Liigitamine, kas finantsinstrumenti tuleb klassifitseerida esimesse või teise kategooriasse, võib tegelikkuses küllaltki keeruline olla. Standardi eelnõu tagasisides küsisid huviisikud IASB-lt palju küsimusi finantsinstrumentide kohta, mis sisaldavad intressimäära mittevastavuse tunnuseid (ingl.k. *interest rate mismatch features*). Intressimäära mittevastavus tähendab seda, et intressimäära määramise sagedus pole kooskõlas baasintressimäära sisuga. (ED/2012/4 ... 2012, 5) Intressimäära mittevastavus tekib näiteks siis, kui laen on antud ujuva intressimääraga ning intressimäär määratakse iga kolme kuu järel, aga baasintressimääraks on 6-kuu EURIBOR. Nimelt, enamasti on antud laenu baasintressimäära pikkuseks ajavahemik, mis jääb järgmise intressimäära määramise kuupäevani. Näiteks tavapärase on, kui intressimäär lepatakse kokku iga poole aasta järel ning baasintressimäär on 6-kuu EURIBOR.

Eksisteerib riike (näiteks Hiina) kus valitsus või muu õiguslik institutsioon kehtestab ise baasintressimäära vastavalt makromajanduslikule poliitikale. Mõnikord võib olla sellise poliitika eesmärk motiveerida ettevõtteid investeerima ja sellega aidata edendada erinevaid majandussektoreid. Juhul, kui reguleeritud intressimäär väljendab raha ajaväärtust ega ole avatud riskidele või volatiilsusele, siis sellise intressimäära kasutamine vastab APIM kriteeriumile. (IFRS 9 § B4.1.9E)

Juhul, kui finantsvara lepinguline rahakäive sisaldab ainult põhiosa- ja intressimakseid, aga eksisteerib intressimäära mittevastavus või volatiilsus, siis peab ettevõtte hoolikalt hindama, kas selline rahakäive täidab APIM nõuet. IFRS 9 järgi eksisteerib sellises olukorras finantsinstrumendi ja tema põhiosa- ja intressimaksete vahel modifitseeritud majanduslik seos (ingl.k. *a modified economic relationship*). Ettevõtte peab teostama kvantitatiivse analüüsi ja võrdlema oma finantsinstrumenti võrreldava (ingl.k. *benchmark*) finantsinstrumendiga, millel on identsed lepingulised tingimused, krediidirisk ja rahakäive, mis ei sisalda modifitseeritud majanduslikku seost. Juhul, kui analüüsitava finantsinstrumendi ja võrreldava finantsinstrumendi rahakäive on oluliselt erinevad, ei ole APIM nõue täidetud ning finantsvara tuleb liigitada kolmandasse kategooriasse. (ED/2012/4 ... 2012, 5)

Teatud lepingulised tingimused võivad viidata APIM nõude mittetäitmisele. Juhul, kui lepingulised tingimused muudavad rahakäivete ajastust või summat, siis on vaja teostada samuti kvantitatiivne analüüs ja hinnata, kas instrumendist tekkiv rahakäive vastab APIM kriteeriumile. Näiteks kreditoril on õigus tõsta intressimäära juhul, kui deebitor maksega hilineb. Selleks tuleb võrrelda rahakäivet ilma ja koos tingimusliku lepingulise õigusega. (IFRS 9 § B4.1.10) Kui rahakäivete erinevus on väike, siis väljendab see tõenäoliselt krediidiriski tõusu ning APIM nõue on täidetud. Kui erinevus on suur, siis intressimäära tõus sisaldab endas ka muid elemente lisaks krediidiriski tõusule ning APIM nõue pole täidetud. (*Ibid.* § B4.1.11 a)

Lepingulised tingimused, mis lubavad võla ennetähtaegset tagasimaksmist või pikendada lepingu tähtaega, täidavad erandina APIM kriteeriumi järgmistel tingimustel (*Ibid.* § B4.1.12):

- 1) finantsvara on omandatud või väljastatud preemia või diskontoga;
- 2) ennetähtaegselt tagasimakstav summa väljendab lepingulist nominaalsummat ja kogunenud, kuid maksmata, intressidega ning
- 3) finantsvara esmasel arvelevõtmisel on ennetähtaegse tagasimakse õiguse reaalkäivetus ebaoluline.

Oluline on teada, et juhul, kui finantsvara reaalkäivetus muutused kajastatakse muus koondkasumis, tuleb kasumiaruandes kajastada intressitulu, oodatav krediidikahjum ja selle tühistamine ning valuutakursi muutusest tulenev tulum või kadum. Kui selliselt mõõdetav finantsinstrument eemaldatakse raamatupidamisbilansist või klassifitseeritakse esimesse või

teise kategooriasse, siis kumulatiivsed reaalkaartuse muutused muus koondkasumis tuleb umber klassifitseerida kasumiaruandesse. (First ... 2014, 44)

Investeeringud tagasiostuõigusega aktsiatesse (ingl.k. *puttable shares*) tuleb mõõta reaalkaartuses umberhindlusega kasumiaruandes, sest IFRS 9 järgi pole tegemist omakapitaliinstrumentidega. Nimelt, standardi IAS 32 § 16A kuni § 16E alusel ei ole tegemist omakapitaliinstrumentidega. Tagasiostuõigusega aktsiad on küll investeering võlainstrumenti, aga need ei täida esimese kahe kategooria kriteeriumit, et rahakäive peab koosnema ainult põhiosa- ja intressimaksetest. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 16)

IFRS 9 finantskohustiste arvestuse põhimõtted ei erine oluliselt standardist IAS 39, sest 2009. aastal IAS 39 kohta tagasisidet andnud huviisikute sõnul on senised põhimõtted hästi toimunud. Seega enamikke finantskohustisi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses ka uue standardi kohaselt. (Project ... 2014, 12) Reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes kajastatakse kauplemise eesmärgil soetatud finantskohustised, negatiivse väärtusega derivatiivid, finantsgarantiid ja lubadused väljastada turuintressist madalama intressiga laenu (IFRS 9 § 4.2.1). Samuti mõõdetakse reaalkaartuses neid finantskohustisi, mille juhtkond on määranud sellesse kategooriasse, et vähendada arvestuse ebakõla finantsvaradega (*Ibid.* § 4.2.2). Ühtegi finantskohustist pole lubatud umber klassifitseerida (*Ibid.* § 4.4.1).

Ainus probleem, mida IASB pidas vajalikuks üle vaadata, tulenes kasumi või kahjumi volatiilsusest krediidiriski muutumise tõttu, kui finantskohustisi kajastati reaalkaartuses. Nimelt, ettevõtte kohustiste reaalkaartus on mõjutatud ettevõtte oma krediidiriskist. (Project ... 2014, 12) See tähendab, et kui ettevõtte oma krediividõime väheneb ehk krediidirisk suureneb, siis tema kohustiste jääkväärtus langeb ja tekib tulum. Vastupidiselt, kui ettevõtte krediidirisk väheneb, siis tekib kadum. Krediidiriski muutusest tulenev tulum või kadum kajastatakse IAS 39 kohaselt kasumiaruandes. See tähendab, et ettevõtte finantsvõimekuse halvenemine võib suurendada tema puhaskasumit. (Lachmann *et al.* 2014, 21) Paljud investorid ja teised huvitatud isikud leidsid IAS 39 tagasiside küsitluses, et selline põhimõte on vastuoluline ja segadust tekitav. (Project ... 2014, 12)

Uus standard annab sellistele olukordadele lahenduse. Oma krediidiriski muutusest tulenev finantskohustise väärtuse muutus kajastatakse muus koondkasumis, mitte kasumiaruandes (vt Tabel 2). Selliseid kohustisi kajastatakse raamatupidamisbilansis endiselt reaalkaartuses, mis annab aruande lugejale kasulikku informatsiooni. (*Ibid.*, 12) Juhul, kui krediidiriski muutusest tulenev finantskohustise väärtuse muutuse kajastamine muus koond-

kasumis põhjustab arvestuse ebakõla, peab ettevõtte kajastama selle kasumiaruandes. Selle tuvastamiseks tuleb näiteks hinnata, millist efekti kasumiaruandele avaldab see, kui krediidiriski muutusest tulenev finantskohustise väärtuse muutus kajastatakse muus koondkasumis, aga sellega seotud finantsvara reaalkaalu muutus kajastatakse kasumiaruandes. (Classification ... 2015, 20)

Tabel 2. Finantskohustiste mõõtmine vanas ja uues standardis

	IAS 39	IFRS 9
üldreegel	korrigeeritud soetusmaksumuses	korrigeeritud soetusmaksumuses
erandid	reaalkaalu muutusega kasumiaruandes: <ul style="list-style-type: none"> • kauplemiseesmärgil soetatud, • tuletisinstrumentina käsitletavat ja • esmasel kajastamisel määratud sellesse kategooriasse finantskohustised 	reaalkaalu muutusega kasumiaruandes: <ul style="list-style-type: none"> • kauplemiseesmärgil soetatud, • tuletisinstrumentina käsitletavat ja • esmasel kajastamisel määratud sellesse kategooriasse finantskohustised enda krediidiriski muutusest tulenev reaalkaalu muutus kajastatakse muus koondkasumis

Allikas: Autori koostatud (IAS 39 § 47; IFRS 9 § 4.2.1, § 5.7.7)

Üldreeglina kajastatakse omakapitaliinstrumentid ja derivatiivid reaalkaalu ümberhindlusega kasumiaruandes. Esmasel arvelevõtmisel peab ettevõtte määrama omakapitaliinstrumenti eesmärgi – kas see on soetatud kauplemise eesmärgil või mitte. Nimelt IFRS 9 näeb ette erandi, et mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentid kajastatakse reaalkaalu ümberhindlusega muus koondkasumis (vt Tabel 3). Sellisel juhul tuleb dividenditulu ikkagi kajastada kasumiaruandes. (*Ibid.*, 6)

Uus standard kaotab IAS 39 nõude, et investeeringud börsil noteerimata aktsiatesse (ingl.k. *unquoted equity investments*) tuleb kajastada soetusmaksumuses juhul, kui reaalkaalu ei ole usaldusväärset hinnatav. Teatud juhtudel võib aga korrigeeritud soetusmaksumust kasutada investeeringu reaalkaalu leidmiseks. Soetusmaksumus väljendab reaalkaalu juhul, kui see on reaalkaalu kõige parem indikaator. Näiteks juhul, kui olemasolev informatsioon on ebapiisav reaalkaalu hindamiseks ning soetusmaksumus on parim võimalik hinnang võimalike reaalkaalu vahemike sees. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 16)

Tabel 3. Omakapitaliinstrumentide mõõtmine vanas ja uues standardis

	IAS 39	IFRS 9
üldreegel	reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes	reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes
erandid	börsil noteerimata aktsiad kajastatakse soetusmaksumuses	börsil noteerimata aktsiad kajastatakse soetusmaksumuses ainult juhul, kui see väljendab parimal viisil reaalväärtust
		mitte-kauplemiseesmärgil soetatud investeeringud kajastatakse reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis

Allikas: Autori koostatud (IAS 39 § 46; IFRS 9 § 4.1.4, § B5.2.3)

Võib juhtuda, et ettevõtte otsustab mõningate finantsvarade ärimudelit muuta ja finantsvara ümber klassifitseerida. Sellisel juhul tuleb muutused kajastada edasiulatuvalt. Näiteks, kui 1. augustist muudetakse ärimudelit, siis alates 1. oktoobrist esitatavates vahearuannetes tuleb rakendada ümberklassifitseeritud finantsvaradele uusi mõõtmise nõudeid. Juhul, kui ettevõtte esitab ainult aastaaruandeid, siis tuleb uusi nõudeid kohandada tuleva aasta 1. jaanuarist. (Classification ... 2015, 22) Muuta ei tohi eelnevalt kajastatud tulu ja kulu, tulumit ja kadumit ning intresse (*Ibid.*, 23). Kuigi ümberklassifitseerimine on lubatud, siis ikkagi eeldatakse, et seda tehakse harva (*Ibid.*, 22). Finantskohustisi aga ei tohi ümber klassifitseerida. (*Ibid.*, 23)

Üleminekul uuele standardile tuleb finantsinstrumendid klassifitseerida tagasiulatuvalt ehk kajastada nõnda, nagu oleks uusi arvestuspõhimõtteid kasutatud alates esmasest arvelevõtmisest. (*Ibid.*, 25) Ettevõtted peavad aruande lisades kajastama detailse informatsiooni selle kohta, millised muutused on standard IFRS 9 kaasa toonud. Näiteks tuleb välja tuua (IFRS 9 – Classification ... 2014, 18-19):

- Iga finantsvara ja -kohustise varaklassi kohta tuua nende väärtus vanade ja uute arvestuspõhimõtete järgi.
- Finantsinstrumentide väärtus, mida enne mõõdeti reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes, aga enam mitte. Seejuures tuleb eristada instrumendid, mille ümberklassifitseerimist standard IFRS 9 nõudis ja milliseid otsustas ettevõtte ise ümber klassifitseerida.
- Informatsioon, kuidas klassifitseerimise reegleid rakendati, ja põhjused, miks on otsustatud kasutada kolmandat kategooriat finantsinstrumentide mõõtmisel.

Audiitorbüroo PricewaterhouseCoopers on kommenteerinud, et kui ettevõtte käsitleb finantsinstrumendi reaalkaartust uue bilansilise jääkmaksumusena (ingl.k. *gross carrying amount*) üleminekul uutele arvestuspõhimõtetele, siis tuleb ka see informatsioon lisades kajastada igal aruandeperioodil kuni instrumendi raamatupidamisbilansist eemaldamiseni (IFRS 9 – Classification ... 2014, 19). Seega tähendab uutele standardile üleminek ettevõtetele oma finantsinstrumentide arvestuse täielikku ümberkorraldamist ning loodetavasti täpsema info esitamist aruannetes.

1.3.2. Finantsvarade allahindlus

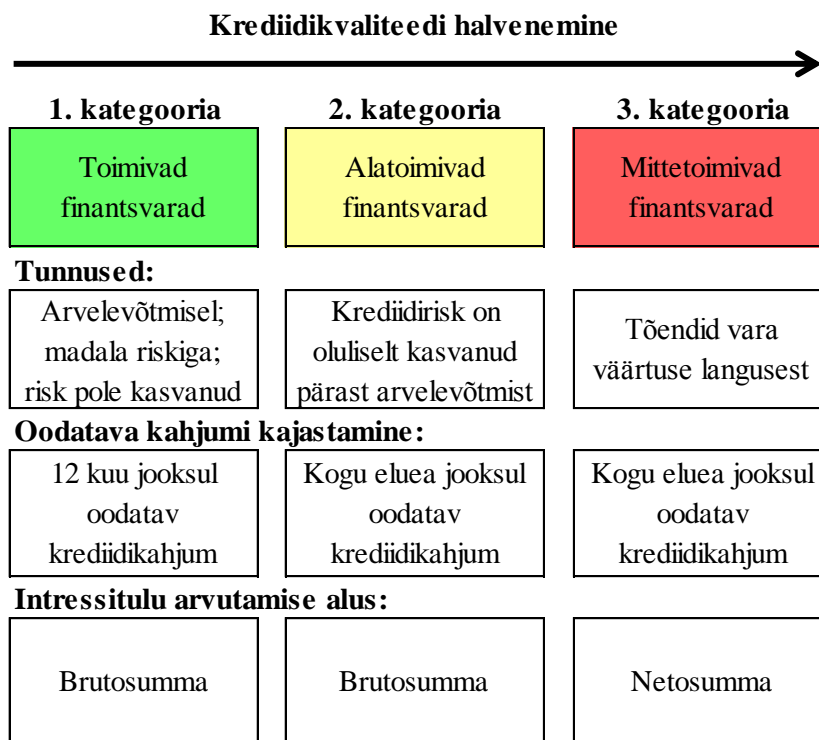
Standardis IAS 39 on erinevaid finantsvarade allahindluse mudeleid, mis kajastavad juba toimunud kahju ega arvesta oodatavaid sündmusi. Standardis IFRS 9 on tulevikku suunatud allahindluse mudel, mis võimaldab oodatavaid krediidikahjumeid õigeaegsemalt kajastada. (Project ... 2014, 14) IFRS 9 nõuab ka informatiivsemaid aruande lisasid, mis peavad selgitama oodatava krediidikahjumi arvutamist ning kuidas on hinnatud krediidiriski muutust ja oodatavat krediidikahjumit. Allahindluse mudelit rakendatakse finantsvaradele, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja reaalkaartuses muutusega muus koondkasumis, ning rendinõuetele, nõuetele ostjate vastu, lepingulistele laenuandmise kohustustele ja finantsgarantiilepingutele. (*Ibid.*, 15)

IFRS 9 asendab IAS 39 toimunud kahju mudelid ühe kolmeastmelise oodatava kahju mudeliga (vt Joonis 2), mida rakendatakse kõigi finantsvarade suhtes. Finantsvarad jaotatakse vastavalt krediitkvaliteedi muutusele kolme kategooriasse, mida võib kirjeldada järgmiselt (IFRS 9 – Expected ... 2014, 2):

- 1) toimivad (ingl.k. *performing*) finantsvarad,
- 2) alatoimivad (ingl.k. *underperforming*) finantsvarad ja
- 3) mittetoimivad (ingl.k. *non-performing*) finantsvarad.

Esimesse kategooriasse kuuluvad toimivad finantsvarad, millel puuduvad märkimisväärsed krediitkvaliteedi halvenemise tunnused alates arvelevõtmise hetkest või neil on madal krediidirisk. Arvelevõtmise hetkel tuleb kohe kajastada kahjum, mis võib tekkida antud varast järgmise 12 kuu jooksul (ingl.k. *12-month expected credit loss*). Selle arvutamisel tuleb finantsinstrumendi kogu oodatav krediidikahjum korrutada tõenäosusega, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust. (IFRS 9 – Expected ... 2014, 2-3) Oodatava kahjumi arvutamisel hinnatakse varasid kogumite kaupa. Hindamisel tuleb

arvestada parimat kättesaadavat informatsiooni möödunud ja tulevikusündmuste kohta. (Project ... 2014, 19) Finantsvaralt teenitav intressitulu arvutatakse brutosummalt ehk finantsvara bilansilisest maksumusest, millelt ei ole maha arvatud oodatava krediidikahjumi summat (*Ibid.*, 16).

Joonis 2. Finantsvarade väärtuse languse mudel standardis IFRS 9

Allikas: Autori koostatud (IFRS 9 – Expected ... 2014, 2)

Teises kategoorias kajastatakse alatoimivad finantsvarad, mille krediidirisk on arvelevõtmise hetkest oluliselt kasvanud (IFRS 9 – Expected ... 2014, 3). Sellele viitab näiteks krediidireitingu langus või üle 30 päeva kestvad maksehäired (*Ibid.*, 10). Teise kategooria finantsvara puhul tuleb kajastada kahjum, mis võib tekkida antud varast kogu tema eluea jooksul (ingl.k. *lifetime expected credit loss*) (*Ibid.*, 3). Selles kategoorias on lubatud finantsvara hinnata nii individuaalselt kui ka kogumina (Cunico, Housa 2013b, 45). Finantsvaralt teenitav intressitulu arvutatakse brutosummalt ehk finantsvara bilansilisest maksumusest, millelt ei ole maha arvatud oodatava krediidikahjumi summat (Project ... 2014, 16).

Kolmandas kategoorias kajastatakse mittetoimivad finantsvarad, mille puhul on ilmselged tunnused vara väärtuse langusest. Sellele viitab näiteks üle 90 päeva kestnud maksehäired. Selliste finantsvarade puhul tuleb kajastada kahjum, mis võib tekkida antud varast kogu tema eluea jooksul. Intressitulu arvutamine on erinev kahest eelmisest kategooriast. Intressitulu arvutatakse netosummalt ehk bilansilise väärtuse summalt, millelt on maha arvatud oodatava krediidikahjumi summa. (IFRS 9 – Expected ... 2014, 3) Selles kategoorias tuleb oodatavat krediidikahjumit hinnata individuaalselt iga vara kaupa (Project ... 2014, 16).

IFRS 9 finantsvarade allahindluse mudel erineb oluliselt FASB-i lähenemisest. Mõlemad küll hakkavad kasutama oodatava kahjumi mudelit, aga FASB-i mudeli alusel hinnatakse kohe kahjum, mis võib tekkida kogu tema eluea jooksul. Oluline pole, kas krediidirisk on oluliselt tõusnud või mitte. IASB mudel kajastab võimalikku kahjumit viivitusega võrreldes FASB-i mudeliga. (Whiteshouse 2014, 32).

Uus mudel võib põhjustada ettevõtetele mitmeid väljakutseid ja probleeme. Näiteks (Biggins, Housa 2012, 45):

- mudelid ja infosüsteemid, millega arvutada oodatavat rahakäivet ja krediidikahjumeid;
- otsustamine, kas hinnata allahindluse vajadust individuaalselt või portfelli tasemel;
- möödunud krediidikahjumite ja -reitingute kättesaadavus;
- hinnangu täpsuse ebakindlus ja
- mõju kapitalinõuete täitmisele (eriti Basel II ja III nõudmised).

Kokkuvõttena võib märkida, et IFRS 9 reeglid toovad kardinaalse muutuse finantsvara allahindluse arvestuses. Tõenäoliselt mõjutab oodatava krediidikahjumi kajastamine oluliselt pankade raamatupidamisbilanssi ja kasumiaruannet. Pankade kasum võib märgatavalt väheneda.

1.3.3. Riskimaandamisarvestus

Ettevõtted kasutavad riskimaandust selleks, et vähendada riske. Näiteks võib ettevõtte olla avatud valuutakursi-, intressimäära- ja tooraine hinnariskile. Riskimaandamisarvestuse eesmärk on näidata finantsaruannetes ettevõtte riskijuhtimise tegevuse mõju kasumile või kahjumile juhul, kui finantsinstrumente kasutatakse riskile avatuse vähendamiseks. (Project ... 2014, 24)

Juhul, kui finantsinstrumente kasutatakse koos teiste varade, kohustiste või omakapitaliinstrumentiga, mida mõõdetakse teistel põhimõtetel, kui nendega seotud finantsinstrumente, siis erinevuse vähendamiseks tuleb muuta arvestuse viisi. Seda nõuab riskimaandamisarvestus. Riskimaandamisarvestus on erand klassifitseerimise ja mõõtmise põhiprintsiipidest eesmärgiga korrigeerida arvestuse ebakõla. Seda erandit saab rakendada ainult teatud tingimustel. (Hague 2004, 24–25)

Riskimaandamise objektidele saab rakendada erandit ainult juhul, kui riskimaandamisinstrumendi ja riskimaandamise objektiks oleva instrumendi või -teingu vaheline riskimaandamissuhe on (*Ibid.*, 25):

- selgelt määratletud ja dokumenteeritud,
- usaldusväärset mõõdetav ja
- efektiivne.

Oluline on teada, milline on riskimaandamisarvestuse kasutamise efekt. Riskimaandamissuhe on efektiivne, kui riskimaandamisinstrumendi reaalkäituse või rahakäibe muutus tasaarveldab maandatava instrumendi reaalkäituse või rahakäibe muutuse (IAS 39 § AG105 a). Juhul, kui riskimaandamisarvestuse reeglite rakendamisel arvestuse ebakõla ei kõrvaldu, siis pole riskimaandamissuhe efektiivne. Sellisel juhul erandit kasutada ei tohi, vaid tuleb kasutada tavapäraseid arvestusmeetodeid. (*Ibid.*, 25).

IFRS 9 kaotab ära IAS 39 nõude, mille kohaselt riskimaandust saab kasutada ainult siis, kui see on 80–125% ulatuses efektiivne (Hedge ... 2014, 2). Näiteks, kui riskimaandamisinstrumendi kahjum on 120 eurot ja maandatava instrumendi kasum on 100 eurot, siis saab tasaarveldamist mõõta suhtega 120/100 ehk 120% või 100/120 ehk 83%. Need tulemused vastavad tingimusele, et riskimaanduse tulemus peab jääma vahemikku 80–125% ning seega on riskimaandus efektiivne. (IAS 39 § AG105 b) IFRS 9 kohaselt võib riskimaandust kasutada, kui see on objektiivne, majanduslikult põhjendatav ja ettevõtte riskijuhtimise eesmärkidega kooskõlas. (Hedge ... 2014, 2)

Praegu on riskimaandamine tavaline praktika äritegevuses. IAS 39 riskimaandamise nõuded on aga pärit ajast, mil riskimaandus oli küllaltki uus ja vähe tuntud valdkond. Investorite arvates ei taga IAS 39 riskimaandamisarvestuse reeglid finantsaruannetes piisavat asjakohast infot ettevõtte riskijuhtimise tegevuse kohta. IAS 39 on huvigruppide arvates liialt reeglipõhine ja vähe seotud ettevõtte riskijuhtimisega. (Project ... 2014, 25)

IFRS 9 muudab riskimaandamisinstrumentide arvestuse lihtsamaks ja on rohkem seotud ettevõtte riskimaandamisstrateegiaga. Erinevalt standardist IAS 39 lubab IFRS 9 riskimaandamisarvestuse reegleid kohaldada mittefinantsinstrumentidega seotud riskidele ehk tehingu või alusvara konkreetsele komponendile, näiteks tooraine hinnale. (Project ... 2014, 27) IFRS 9 võimaldab riskimaandust rakendada tehingute rühmadele, mitte enam ainult üksikutele instrumentidele eraldi, ning omakapitaliinstrumentidele, mida mõõdetakse reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis (Cunico, Housa 2013a, 44). IAS 39 ei lubanud riskimaandust rakendada netopositsioonile, aga IFRS 9 lubab. Näiteks, kui pangal on sarnaste riskide ja tingimustega 100-eurone finantsvara ja 90-eurone finantskohustus, siis IFRS 9 lubab maandada nende instrumentide juurde kuuluvat 10-eurost netopositsiooni. (*Ibid.*, 45) Lisaks nõuab uus mudel informatiivsemaid aastaaruande lisasid riskimaanduse mõju kohta ettevõtte finantsnäitajatele (*Ibid.*, 44).

Eeltoodust tuleneb, et IFRS 9 avardab oluliselt riskimaandamise võimalusi ja lihtsustab riskimaanduse kajastamist finantsaruannetes. See võib tõsta riskimaanduse kasutamise populaarsust ettevõtetes.

1.4. Uue standardi vajalikkus

Alates Teisest maailmasõjast on aina suurenenud finantsturgude, ettevõtete ja kaubanduse globaliseerumine. See tingib vajaduse vähendada erinevusi ka rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite vahel, et eri riikides tegutsevate ettevõtete finantsaruanded oleksid omavahel võrreldavad. (Albuquerque *et al* 2015, 182) Investoritel on ebamugav võrrelda eri riikide ettevõtete ja pankade finantsaruandeid, kui IFRS ja U.S. GAAP standardite käsitlused on samadel teemade kohta erinevad. (Crump 2014, 47) Eri standardite järgi koostatud finantsaruannete võrreldavuse parendamine oli üks põhjus, miks IASB ja FASB alustasid koostööd, et muuta finantsinstrumentide arvestuse reegleid.

Teine oluline põhjus, mis tingis vajaduse IFRS 9 järele, on seotud finantskriisi tekkimise põhjuste ja tagajärgedega. 2007. aastal alanud finantskriis, mis sai alguse kodumajapidamiste laenubuumist USA-s, tõi kaasa paljude pankade ja investeerimisasutuste pankroti. Tegemist oli suurima majanduskriisiga USA-s ja Euroopas pärast Teist maailmasõda. Nüüd pannakse finantsvaldkonna reguleerimisel aina rohkem rõhku muutustele, mis aitaksid taolist laenubuumi ja finantskriisi tulevikus ära hoida. (Barth, Landsman 2010, 400)

Pärast finantskriisi on suurt tähelepanu pälvinud finantsaruandluse standardid, eriti reaalkäituse kasutamine finantsinstrumentide mõõtmisel. M. E. Barthi ja W. R. Landsmani sõnul põhjustas finantsinstrumentide reaalkäituses kajastamine pankurite ja poliitikute arvates pankade varade ja aktsiahindade languse, kui finantskriis puhkes. (Barth, Landsman 2010, 400) Pankade ja teiste finantsasutuste pakutavate finantsteenuste aina suurem kasutamine põhjustas süstemaatilise riski, mida märgati alles siis, kui kriis oli alanud. Enamasti nõustutakse arusaamaga, et finantsinstrumentidel oli oma osa selles, miks majanduskriis sai alguse. Vähem üksmeelt on aga arvamuse osas, kas finantsinstrumentide arvestuse standardid aitasid kriisi puhkemisele kaasa või mitte. (Pounder 2009, 19) M. E. Barthi ja W. R. Landsmani arvates ei taganud finantsaruanded investoritele piisavalt kvaliteetset informatsiooni finantsinstrumentide kohta (2010, 400). Igal juhul olid standardite koostajad üle maailma nõus, et finantsinstrumentide arvestust on vaja muuta. (Pounder 2009, 19)

Finantsinstrumentide reaalkäituses mõõtmise ja oodatavate riskide kajastamise osas on kaks vastanduvat arvamust. Pooltarvamuse kohaselt mõjutab oodatavate riskide avalikustamine bilansikirjete väärtust ja seega võimaldab seadusandjatel, investoritel ja teistel finantsinformatsiooni kasutajatel paremini hinnata riskide ulatust. See on üldlevinud aramus, mida pooldab ka IASB. Finantskriisi aastatel 2008–2009 leidsid huvigrupid – näiteks potentsiaalsed investorid, aktsionärid, deposiidi omanikud, valitsus, töötajad –, et pankade raamatupidamisbilans ei avalikusta riske. Pärast seda soovisid finantsturul osalejad teada tõe riskidest ning seadusandjad pooldasid sellise info avalikustamist huviisikutele. (Bentley, Franklin 2013, 63)

Vastuargumendi esitajad on panganduse ja finantsvaldkonna ettevõtted. Nende arvates põhjustab IFRS 9 oodatavate riskide kajastamise nõue ülemäärase ja kunstliku volatiilsuse finantsaruannetes. Selle tulemusena on finantsasutuste vara väärtus raamatupidamisbilansis mõjutatud turu lühiajalistest kõikumistest ega väljenda vara ja kohustiste pikaajalist väärtust. (Bentley, Franklin 2013, 63) M. E. Barth ja W. R. Landsman leidsid oma uurimuses, et reaalkäituse kontseptsioonil oli vähe või polnud üldse seost finantskriisi tekkimisega (2010, 401).

Ometi tekib küsimus, kas finantsstabiilsuse tagamine on üleüldse finantsaruandluse standardite koostajate ülesanne? Finantsaruandluse standardite eesmärk on, et finantsaruanded esitaksid informatsiooni, mida potentsiaalsed investorid, laenuandjad ja teised huviisikud saavad kasutada vajalike otsuste tegemisel. See kehtib kõigi ettevõtete finantsaruannete kohta, sõltumata nende tegevusalast. Pangandusvaldkonda puudutavate regulatsioonide põhieesmärk

on vähendada panga kreditoride (näiteks hoiustajad) riski ja leevendada süsteemseid finantsriske. (Barth, Landsman 2010, 401–402) M. E. Barth ja W. R. Landsman on veendunud, et finantsüsteemi stabiilsuse tagamine on pangandusvaldkonna reguleerijate ülesanne, mitte finantsaruandluse standardite väljatöötajate ülesanne. Küll aga võiksid nad omavahel rohkem koostööd teha. (2010, 401–402)

Finantsinstrumentide arvestuse standard võib siiski mõjutada finantsstabiilsust majanduskeskkonnas (Ginesti, Onali 2014, 629). I. Cuzman *et al* arvavad, et finantsstabiilsuse tõstmiseks peab olema loodud stabiilne finantsaruandlusraamistik (2010, 284). Kui investor koostab optimaalse investeerimisportfelli, siis ta eeldab (vähemalt pikaajaliste investeringute puhul), et see hajutatud portfelli minimeerib süstemaatilise riski. Juhul, kui muudetakse finantsaruandluse standardeid ehk muutub oluline finantsinformatsioon või selle lisad, siis peab investor hindama uut informatsiooni ja kohandama vastavalt sellele oma portfelli. Seega, kui standardeid pidevalt muudetakse, toob see kaasa suurema volatiilsuse finantsturgudel. (*Ibid.*, 285)

Muutused on mõttekad ainult siis, kui muudatustest tulenev kasu on suurem kui muudatustest tulenev kulu. Näiteks, kui muudatuse tulemusena on kättesaadav finantsinformatsioon kvaliteetsem, siis vähenevad investorite kulud ettevõtete finantstulemuste võrdlemisel. (*Ibid.*, 285) I. Cuzman *et al* uurimus näitas, et investorid eelistavad standardite sisu ja rakendamise tingimuste võimalikult suurt stabiilsust ning standardi IFRS 9 kasutuselevõtt võib lõpptulemusena aidata paremini stabiliseerida Euroopa finantsturud. (*Ibid.*, 284) Selle tingivad eelkõige informatiivsemad finantsaruanded.

Üldine arvamus on, et IAS 39 on oma keerukuse tõttu vastuoluline standard. Reformi toetajad nõuavad, et IFRS 9 vähendaks ja lihtsustaks IAS 39 reegleid ning suurendaks riikide finantsaruannete võrreldavust. Selle tulemusena peaks IFRS 9 vähendama asümmeetrilist informatsiooni, eriti rahvusvaheliste investorite jaoks, ning tõstma finantsinfo asjakohasust investeerimisotsuste langetamisel. (Ginesti, Onali 2014, 629)

Seega kolmas oluline põhjus, mis tingis vajaduse IFRS 9 järele, on praeguse standardi IAS 39 keerukus. Nimelt, IAS 39 reeglipõhine lähenemine on muutunud liiga pikaks ja raskesti tõlgendatavaks, sest on püütud välja tuua kõikvõimalikke erinevaid käsitusvariante. (Gascal, Hooper 2011, 51). Kuigi F. H. F. Albuquerque *et al* sõnul on finantsinstrumentide kajastamist finantsarvestuses alati peetud keeruliseks teemaks (2015, 182), peaksid IFRS 9 finantsinstrumentide arvestuse muutma selgemaks ja lihtsamaks. IFRS 9 kasutuselevõtt

tähendab üleminekut reeglipõhiselt lähenemiselt printsiibipõhisele lähenemisele. Printsiibi-põhine lähenemine toob kaasa aga suurema subjektiivsuse võrreldes reeglipõhisega. (Gascal, Hooper 2011, 51)

Neljas oluline põhjus, mis tekitas vajaduse uue standardi järele, oli IAS 39 laenukahjumite kajastamise mudel, millel oli oma roll selles, et finantskriisi ilminguid märgati liiga hilja. Finantsvarade allahindluse uus mudel tähendab kolmeastmelist lähenemist laenukahjumite eraldiste moodustamisel (ingl.k. *loan-loss provisioning*), mis põhineb pideval laenukrediidikvaliteedi muutumise hindamisel. See tähendab pangale esmakordsel arvelevõtmisel 12 kuu oodatava kahjumi arvutamist ning edaspidi tuleb kajastada kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida antud varast kogu tema eluea jooksul juhul, kui krediidirisk on oluliselt halvenenud. See mudel pole saavutanud küll suurt poolehoidu, ent on maha rahustanud IAS 39 mudeli kriitikud. (Crump 2014, 47)

Nimelt praeguse standardi üks suur nõrkus on, et krediidikahjum kajastatakse liiga hilja, mida näitas ka möödunud finantskriis (Whiteshouse 2014, 66). Praegust mudelit kasutades suurenevad laenude allahindlused alles siis, kui majanduslangus on juba toimunud. See mõjutab negatiivselt pankade kapitali ja vähendab võimalusi laenude väljastamiseks, mis omakorda toob kaasa majandusaktiivsuse vähenemise ja finantsturgude ebakindluse. (Biggins, Housa 2012, 44) Nõnda on IFRS 9 kõige olulisem eesmärk poliitikutele, seadusandjatele ja teadlastele jaoks mõista paremini ja õigeaegsemalt kapitaliturul toimuvat (Ginesti, Onali 2014, 629). Uue mudeli puudus on aga selle subjektiivsus, sest keeruline on ennustada, kas laen makstakse tagasi õigeaegselt või mitte. Seega võib märkida, et finantsvara väärtuse languse hindamine on pigem kunst kui teadus. (Crump 2014, 47)

Samuti on IFRS 9 kolmeastmeline oodatava krediidikahjumi mudelil ka kriitikuid, kelle arvates on mudel ebapiisav ning tegemist on siiski toimunud kahjumi meetodiga, mille ajaline horisont on viidud 12 kuu peale. Rohkem on aga IFRS 9 pooldajaid, kes arvavad, et tegu on sammuga edasi kolmel tasandil. IASB juhatuse esimehe Hans Hoogervorst sõnul toob IFRS 9 mitu vajalikku parendust finantsinstrumentide arvestusse ning on kooskõlas G20 nõudmistega tulevikku suunatud laenukahjumi reservide osas. (Crump 2014, 47)

Muuhulgas on riskimaandamise nõuded uue standardi kohaselt rohkem seotud riskikontrolli tegevusega ning tegemist on ka terviklikuma reeglistikuga klassifitseerimise osas (*Ibid.*, 47). Standardi IAS 39 riskimaandamisarvestust on palju kritiseeritud, kuna see sisaldab liiga palju reegleid, mis ei ole seotud ettevõtte riskijuhtimise tegevusega. Raske ei ole mitte

ainult nende reeglite rakendamine, vaid ettevõtetal on keeruline ka selgitada riskimaandamis- arvestuse seost ettevõtte tegevuse ja riskijuhtimisega. (Cunico, Housa 2013a, 44)

Üldiselt on arvatud, et vähemalt standardi IAS 39 nõuded finantskohustiste arvestuses on suhteliselt hästi toimivad. Siiski oli ettevõtte krediidiriskist tuleneva finantskohustise väärtuse muutuse kajastamine kasumiaruandes praeguse standardi üks kitsaskoht. Nimelt on uurimused tõestanud, et finantskohustiste tulumis ja kadumise kajastamine kasumiaruandes, mida IAS 39 nõuab, võib eksitada finantsaruannete tarbijaid (Lachmann *et al* 2014, 21). Näiteks, L. M. Gaynor, L. McDaniel, T. L. John leidsid 2011. aastal, et uuringus osalenud audiitoritest 70% tõlgendas valesti puhaskasumi muutust, mis tulenes ettevõtte krediidiriski muutusest. IASB eeldab, et uus mudel aitab finantsaruannete tarbijatel paremini tõlgendada ettevõtte majandustulemusi. Täiendatud raamatupidamise aastaaruande lisad vähendasid vaid osaliselt väärtõlgendusi. Sellised arusaamatused võivad aga finantsaruande tarbijaid viia ekslikele investeerimisotsustele. (viidatud kasutades: Lachmann *et al* 2014, 22) Lachmann *et al* uurimus kinnitas, et finantsaruande tarbijad tõlgendavad paremini krediidiriski muutuse infot, kui see on kajastatud muus koondkasumis. Seega IFRS 9 finantskohustiste kajastamise nõuded võivad vähendada finantsaruannete valesti mõistmist seoses krediividivõime muutusega. (*Ibid.*, 36)

I. Dichev, J. Graham, C. Harvey ja S. Rajgopal tõid oma 2014. aasta uurimuses välja, et finantsdirektorid pooldavad finantsinstrumentide arvestusreeglite vähendamist ning IFRS ja US GAAP nõuete ühtlustamist (viidatud kasutades: Ginesti, Onali 2014, 629). Kahjuks ebaõnnestus IASB ja FASB koostöö 2013. aastal, kui komiteedel olid erimeelsused finantsvarade allahindluse arvestuse teemal. Nõnda ei lahenda uus standard võrreldavuse probleemi ning investoritel on ka edaspidi raske võrrelda eri riikide pankade finantstulemusi, sest aruanded on koostatud eri standardite alusel. Lisakulu tekib samuti finantsasutustel, kes peavad koostama aruandeid nii IFRS kui ka US GAAP järgi. (Crump 2014, 47)

Standardi IFRS 9 rakendamine on suur väljakutse ettevõtetele, eriti finantsasutustele, kes peavad hindama paljude finantsinstrumentide ärimudelit ja lepingulist rahakäivet, sest uus mudel on oluliselt erinev IAS 39 mudelist. (IFRS 9 – Classification ... 2014, 19) Audiitribüroo Deloitte' ülemaailmse uuringu kohaselt 80% pankadest kahtlevad, kas muudatustest tulenev kasu ületab IFRS 9 rakendamise kulusid. Suuresti sõltub see panga infosüsteemidest ja tööprotsessidest. Pankade jaoks on uue standardi rakendamisel üks oluline probleem kindlasti see, kuidas uute reeglite kasutuselevõtt mõjutab kapitali suhtarve. (Crump 2014, 47)

IFRS 9 kasutuselevõtt võib tekitada teisigi probleeme. Näiteks saab investoritel olema keeruline võrrelda enne ja pärast uue standardi rakendamist esitatud finantsaruandeid. Tõenäoliselt tekitavad muutused investorites segadust. Lisaks on finantsdirektorid rõhutanud muutuste sisseviimise kulukust. (Ginesti, Onali 2014, 629) Uus standard mõjutab oluliselt kõiki ettevõtteid, kelle raamatupidamisbilansis on finantsinstrumente, sest neil tuleb teha märkimisväärseid muutusi oma raamatupidamises ja aruannetes. Seetõttu on soovitatav hakata kohe tegema ettevalmistusi uue standardi rakendamiseks. (Taylor 2015, 46) Mida aga arvavad investorid uutest finantsinstrumentide arvestuse standardist?

G. Ginesti ja E. Onali uurimuse kohaselt reageerivad investorid standardi muutusele siiski positiivselt. Nad leidsid oma uurimuses, et IFRS 9 kasutuselevõttule võivad finantsturud reageerida 4–10% tõusuga. Samuti tõestasid C. Chen, D. Young ja Z. Zhuang oma uurimuses IFRS 9 rakendamise positiivset mõju – informatiivsemad finantsaruanded annavad investoritele kvaliteetsemat teavet investeerimisotsuste langetamiseks. (Ginesti, Onali 2014, 629) G. Ginesti ja E. Onali leidsid oma uurimuses 2013. aastal, et investorid on kindlameelsed, et uus standard lahendab IAS 39 probleemeid (2014, 636).

Pärast standardi IFRS 9 esimese versiooni avalikustamist tegi investeerimise professionaale ühendav rahvusvaheline organisatsioon, CFA Institute, ülemaailmse uuringu. Selle tulemusel selgus, et juhul, kui IASB ja FASB jätkavad koostööd ja ühtlustavad standardid, siis finantsaruanded annavad investoritele kasulikumat informatsiooni investeerimisotsuste langetamisel (Cuzman *et al* 2010, 287) Paraku jäi IASB ja FASB-i finantsinstrumentide arvestus erinevaks. Nii tekib küsimus, kas IFRS 9 on siis ikkagi mõistlik uuendus, kui see ei täida talle pandud üht kõige olulisemat eesmärki – ühtlustada ülemaailmseid finantsarvestuse standardeid, et parendada erinevate ettevõtete finantsaruannete võrreldavust.

Eeltoodud IAS 39 probleemide kokkuvõtte alusel võib järeldada, et eeldatavalt parendab IFRS 9 vähemalt suures osas praeguse standardi IAS 39 puudused ja võimaldab finantsasutustel esitada oma aruandeid selgemini mõistetavalt. Ootus on, et IFRS 9 muudab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise nõuded arusaadavamaks, kajastab õigeaegsemalt võimalikke krediidikahjumeid, aitab paremini mõista finantskohustiste väärtuse muutust ning kehtestab selgemad reeglid riskimaandamisarvestuses. Lõpptulemusena aitab kvaliteetsem finantsinformatsioon paremini langetada investeerimisotsuseid ja mõista kapitaliturul toimuvat.

2. FINANTSINSTRUMENTIDE KLASSIFITSEERIMISE JA MÕÕTMISE MUUDATUSTE ANALÜÜS

2.1. Analüüsi metoodika

IFRS 9 projekti käigus avaldas IASB standardi kolm eelnõud, mis käsitlesid finantsinstrumentide klassifitseerimist ja mõõtmist. Esimene eelnõu ED/2009/7 publikseeriti 2009. aasta juulis, teine eelnõu ED/2010/4 2010. aasta mais ja kolmas eelnõu ED/2012/4 2012. aasta novembris. Standardi esimeses eelnõus oli huvigruppidele esitatud 15 küsimust, millele laekus 245 vastust. Teises eelnõus oli 10 küsimust ja vastajaid 138. Kolmandas eelnõus oli 9 küsimust ja vastajaid 172. Lähtudes magistritöö eesmärgist ja uurimisküsimusest, valis magistritöö autor standardi eelnõude küsimustest välja 11 küsimust (vt Lisa 1), mille vastuseid analüüsida.

Magistritöö autor eemaldas valimist 11 vastajat standardi esimese eelnõu ja 7 vastajat standardi teise eelnõu vastajate hulgast. Selle põhjus oli kas puuduolevad vastaja kontaktandmed, mistõttu polnud võimalik tuvastada vastaja tegevusala või -piirkonda, või polnud kommentaarkiri IASB koduleheküljel avalikult kättesaadav. Seega magistritöö uurimuse valimis oli 234 vastust esimesest standardi eelnõust, 131 vastust teise standardi eelnõust ning 172 vastust kolmanda standardi eelnõust. Detailne nimekiri standardi eelnõudele vastajatest, nende tegevusalast ja -piirkonnast on esitatud magistritöö lisades (vt Lisa 3, Lisa 4 ja Lisa 5). Iga vastaja vastused küsimustele on esitatud magistritöö lisades (vt Lisa 6, Lisa 7 ja Lisa 8).

Uuritavad küsimused puudutavad selliseid finantsinstrumentide arvestuse muudatusi, mis kajastuvad standardi IFRS 9 lõplikus versioonis. Küsimused hõlmavad kõige olulisemaid muudatusi ning käsitlevad kõiki põhilisemaid teemasid:

- finantsvarade klassifitseerimine sõltuvalt ärimudelitest ja edasine mõõtmine;
- ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumi täitmise tuvastamine finantsvaradel;
- valikuvõimalus kajastada finantsvara või -kohustis reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes ning

- omakapitaliinstrumentide klassifitseerimine ja mõõtmine.

Lisaks uuris magistritöö autor kommentaarkirju lugedes, milliseid võimalikke probleeme võib ettevõtetal tekkida IFRS 9 rakendamisel.

Küsimuste vastuseid analüüsis autor 5-palli süsteemis (numbritega 1–5) *Likert*'i skaalal, millel numbrite tähendused on järgmised:

- „1” tähendab „ei nõustu üldse”;
- „2” tähendab „pigem ei nõustu”;
- „3” tähendab „pole kindlat arvamust”;
- „4” tähendab „pigem nõus” ja
- „5” tähendab „nõustun täielikult”.

Autor jaotas vastajad vastavalt nende tegevusaladele huvigruppideks ning arvutas iga huvigrupi keskväärtuse iga küsimuse kohta. Selle eesmärk oli leida, kuivõrd erinevad on arvamused eri tegevusala isikute vahel. Lisaks arvutas autor iga küsimuse keskmise hinnangu olenemata vastaja tegevusalast, et leida üldine arvamus ettepanekule. Iga küsimuse kohta leidis autor ka märkimisväärsemad poolt- ja vastuargumendid. Vastaja kommentaarile viitamisel on kasutatud viidet magistritöö lisale, vastaja tähisele ning kommentaarkirja leheküljenumbrile, kus argument esitati. Magistritöö autor andis ka omapoolse hinnangu vastajate argumentidele. Lisaks autor uuris, kuivõrd võttis IASB arvesse vastajate argumente lõpliku IFRS 9 versiooni koostamisel. Jaotises 2.2.6. on toodud, milliste küsimustega vastajad kõige enam nõustusid ja millistega kõige vähem ning esitatud analüüsi üldised järeldused.

Magistritöö teises peatükis nimetab autor finantsvarade klassifitseerimise kategooriaid järgmiselt:

- esimene kategooria: finantsvara mõõdetud amortiseeritud soetusmaksumuses;
- teine kategooria: finantsvara mõõdetud reaalkäätuses muutusega muus koondkasumis ning
- kolmas kategooria: finantsvara mõõdetud reaalkäätuses muutusega kasumiaruandes.

2.2. Küsimuste analüüs

2.2.1. Ülevaade vastajatest

Vastavalt tegevusalale on vastajad koondatud kuueks huvigrupiks:

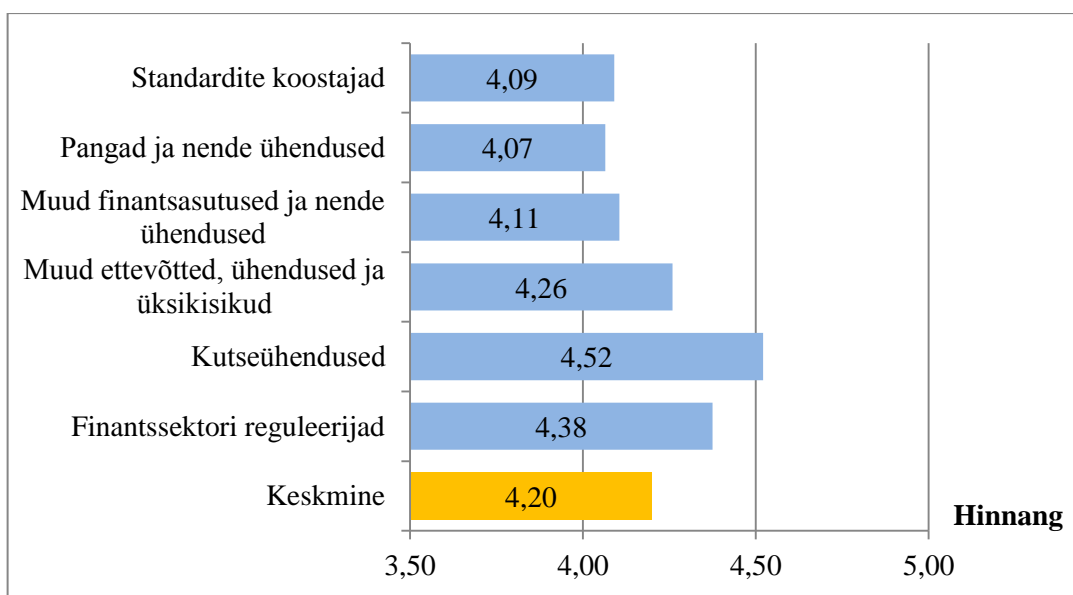
- standardite koostajad;
- kutseühendused;
- pangad ja nende ühendused;
- muud finantsasutused ja nende ühendused;
- muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud ning
- finantssektori reguleerijad.

Standardite koostajad on organisatsioonid, kelle ülesanne on välja töötada riigis kehtivad finantsaruandluse standardid. Kutseühendused on finantsarvestuse ja aruandluse spetsialiste, audiitoreid, pangandus-, kindlustus- ja investeerimisspetsialistide koondavad ning nende huve esindavad organisatsioonid. Pangad ja nende ühendused on krediidasutused ja neid ühendavad organisatsioonid. Muude finantsasutuste ja nende ühenduste alla kuuluvad kindlustusettevõtted ja nende ühendused, investeerimisteenuseid pakkuvad ettevõtted ja nende ühendused ning finantsturgude ühendused. Muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud on teiste valdkondade äriettevõtted, konsultatsiooni- ja auditeerimisteenuseid pakkuvad ettevõtted ning üksikisikud. Finantssektori reguleerijad on eri riikide finantsinspeksioonid ning pangandus-, kindlustusvaldkonda reguleerivad institutsioonid ja mõne riigi kogu finantssektorit reguleerivad organisatsioonid.

Magistritöö lisades on toodud ülevaate küsimustele vastanute jaotusest tegevusalade ning -piirkondade vahel (vt Lisa 2). Uurimusse valitud küsimused pärinevad standardi kolmest eelnõust, mistõttu vastajate jaotus geograafiliselt ja tegevusalati erineb mõningate küsimuste puhul. Kõigist vastajatest oli enim vastajaid tegevusalast pangad ja nende ühendused ning kõige vähem oli finantssektori reguleerijaid. Kõige rohkem oli Euroopas, Aasias või globaalselt tegutsevaid ettevõtteid või organisatsioone. Vastajatest tegutsesid globaalselt pigem pangad ja teiste finantsteenuste pakkujad, audiitoribürood ja teised äriettevõtted, aga ka mõned kutseühendused.

2.2.2. Finantsvarade klassifitseerimine ja mõõtmine

IFRS 9 lubab mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses ja reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis vaid selliseid finantsvarasid, mille lepinguline rahakäive sisaldab ainult põhiosa- ja intressimakseid (APIM). Esimese küsimusega uuriti isikute arvamust APIM kriteeriumi kohta. Enamik vastajatest pigem pooldas, et modifitseeritud majandusliku seosega finantsinstrument täidab APIM kriteeriumit, kui tema lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava finantsinstrumendi rahakäibest. Vastuste keskväärts oli 4,20 (vt Joonis 3), mis tähendab selle ettepanekuga peaaegu täielikku nõustumist. Kõige enam pooldasid sellist nõuet kutseühendused (keskmine hinnang 4,52). Teistest huvigruppidest veidi vähem pooldasid pangad ja nende ühendused (keskmine hinnang 4,07), standardite koostajad (keskmine hinnang 4,09) ning muud finantsasutused ja nende ühendused (keskmine hinnang 4,11).

Joonis 3. Esimese küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisas 6 toodud andmete alusel)

Selleks, et teada, kas modifitseeritud majandusliku seosega finantsinstrument täidab APIM nõuet, tuleb sooritada kvantitatiivne test, millega võrreldakse finantsvara lepingulist rahakäivet võrreldava instrumendi rahakäibega. Pank nimega Macquarie Group Limited arvas, et selline kvantitatiivne test võimaldab anda professionaalse hinnangu, kas APIM kriteerium on täidetud või mitte (Lisa 3, 14-1072, 3). The Association of International

Accountants pooldas samuti APIM nõuet, sest tavapärased võlainstrumendid läbivad kvantitatiivse testi ja neid saab mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses (Lisa 3, 14-1314, 2).

Vaatamata sellele, et standardi eelnõu ettepanekut valdavalt pooldati, esitati küllaltki palju kritiseerivaid kommentaare. Kõige enam põhjustas mittepooledavaid hinnanguid esimese küsimuse teine pool ehk nõue võrrelda finantsinstrumendi lepingulist rahakäivet võrreldava instrumendi rahakäibega. Paljud vastajad väljendasid muret, et kvantitatiivset testi on raske teostada, sest võrreldavat instrumenti on mõnel juhul keeruline või isegi võimatu leida. Standardi eelnõu ei selgitanud seda, kuidas hinnata, kas finantsinstrumendi lepinguline rahakäive on oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest või mitte. See muudab standardi rakendamise keeruliseks, mis pole kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga. Nõnda võib kvantitatiivse testi sooritamise kulu olla suurem, kui saadav kasu (Lisa 3, 14-1314, 2).

Paljud vastajad olid mures, et mõningaid finantsvarasid ei saa enam amortiseeritud soetusmaksumuses kajastada, kuigi see annaks kõige õigemad informatsiooni (Lisa 3, 14-1162, 2). Näiteks ei täida APIM kriteeriumi laenuvõttes, mille lepingutingimustes on mõningad modifikatsioonid (Lisa 3, 14-1364, 3), ja perpetuitedid, kuigi nende kajastamine amortiseeritud soetusmaksumuses oleks kõige otstarbekam (Lisa 3, 14-1166, 4). Magistritöö autor nõustub, et APIM kriteeriumi tingimuse tõttu kajastatakse uut standardit rakendades rohkem finantsvarasid reaalkäivuses muutusega kasumiaruandes. See toob kaasa aga suurema volatiilsuse kasumiaruandes.

China Everbright Bank Co Ltd rõhutas, et paljude Hiina pankade intressimäärad põhinevad keskpanga seatud intressimääral. Seega suur osa Hiina pankade väljastatud laenuvõttes sisaldavad antud standardi eelnõu kohaselt modifitseeritud majanduslikku seost ja tuleb ilmselt kajastada reaalkäivuses muutusega kasumiaruandes (Lisa 3, 14-1620, 1). Shanghai Pudong Development Bank Co. Ltd oli mudeli suhtes kriitiline, sest juhul, kui võlainstrumendid ei vasta kvantitatiivse testi tulemusena APIM kriteeriumile ja tuleb kajastada reaalkäivuses, siis see ei muuda mitte ainult finantsarvestuse poliitikat, vaid kogu pangandussüsteemi (Lisa 3, 14-1538, 2).

Baker Tilly UK Audit LLP ja The Australian Accounting Standards Board täheldasid, et kvantitatiivse analüüsi nõuded pole piisavalt printsipiipõhised (Lisa 3, 14-1145, 1; Lisa 3, 14-1377, 2). Mõned isikud avaldasid arvamust, kuidas APIM kriteeriumiga kaasnevat probleemi leevendada. Commerzbank AG arvas, et äärmiselt koormava kvantitatiivse testi sooritamise vältimiseks peab ettevõtetel olema valikuvõimalus kajastada finantsvara kohe

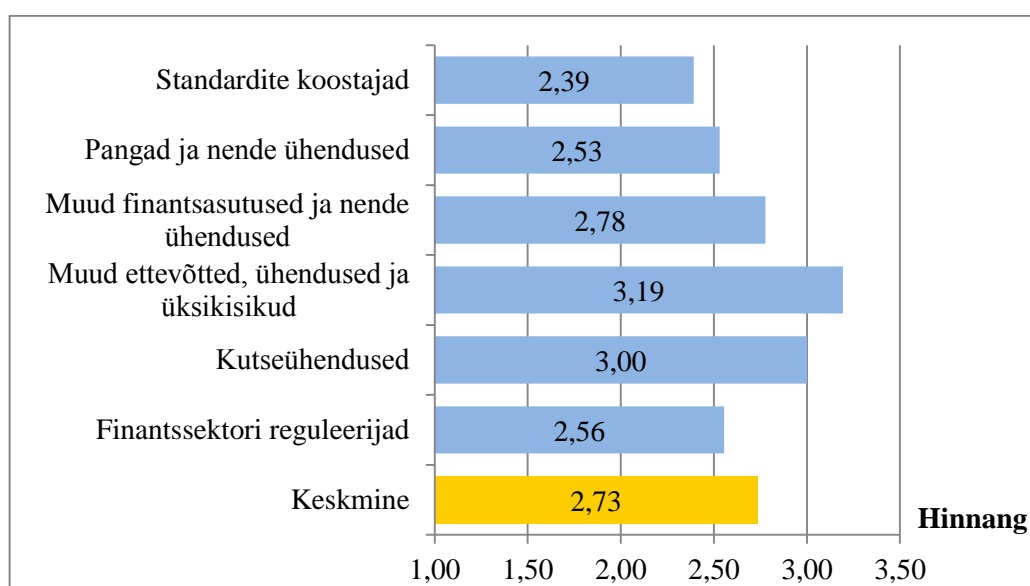
reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes (Lisa 3, 14-1180, 3). Pank Groupe BPCE pidas vajalikuks kehtestada erand, et valitsuse kehtestatud intressimääraga laenulepinguid võib kajastada amortiseeritud soetusmaksumuses, kui neid hoitakse ainult lepingulise rahakäibe kogumise eesmärgil (Lisa 3, 14-1310, 4). Magistritöö autor pooldab sellist väljapakutud erandit, et valitsuse kehtestatud intressimääraga laenulepinguid võib kajastada amortiseeritud soetusmaksumuses, kui neid hoitakse ainult lepingulise rahakäibe kogumise eesmärgil. Kõige olulisem on finantsvara haldamise eesmärk. Samuti muudaks see uue standardi rakendamise lihtsamaks ja vähem kulukamaks, kui puudub kohustus teostada kvantitatiivset analüüsi.

Märkimisväärselt palju vastajaid mainis, et intressimäära definitsioon on puudulik. Pank Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A. tegi ettepaneku, et intressimäära definitsioon peab lisaks raha ajaväärtuse ja krediidiriskile sisaldama ka teisi komponente, näiteks likviidsusrisk ja kasumimäär. (Lisa 3, 14-1100, 2) See lisaks mudelisse paindlikkust ning rohkem finantsvarasid oleks võimalik mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses.

Paljud laenud ja muud võlainstrumendid, mis IAS 39 kohaselt kajastati amortiseeritud soetusmaksumuses, tuleb uue standardi kohaselt kajastada reaalväärtuses. Seega rohkem finantsvarasid mõõdetakse reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes, mis tähendab tõenäoliselt suuremat volatiilsust kasumiaruandes. Kindlustusettevõtte Cigna Corporation arvates on kvantitatiivse testi kriteeriumid liialt piiravad ning finantsvara tuleks klassifitseerida esimesse kahte kategooriasse juhul, kui see on kõige paremini kooskõlas instrumendi ärimudeli ja olemusega (Lisa 3, 14-14-1139, 2). Magistritöö autor nõustub selle kommentaariga ning arvab, et laenude kajastamine amortiseeritud soetusmaksumuses annab tõepärasemat informatsiooni kui mõõtmise reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes.

IASB võttis arvesse vastajate tähelepanekud ning täiendas intressimäära definitsiooni, milliseid komponente lisaks raha ajaväärtusele ja krediidiriskile võib intressimäär sisaldada. Standardisse lisati ka võimalus, et intressimäär võib olla valitsuse kehtestatud, kuid APIM kriteeriumile vastamiseks ei tohi intressimäär olla avatud riskidele või volatiilsusele (IFRS 9 § B4.1.9E). Selgub, et standard ikkagi ei anna täiendavaid selgitusi, kust läheb piir, kas instrumendi lepinguline rahakäive on oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest või mitte. Seda peab iga ettevõtte ise määrama ja otsustamine võib olla keeruline. Samuti võivad ettevõtete tõlgendused sarnaste instrumentide suhtes olla erinevad, mis vähendab nende aruannete võrreldavust.

Teise küsimusega uuriti, kas IASB koostatud tegevusjuhised on piisavad, et testida, kas modifitseeritud lepingulise rahakäibega finantsinstrument täidab ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumit. Esimese küsimuse vastustest selgus, et üldiselt vastajad nõustusid APIM nõude tuvastamise kontseptsiooniga, kuid teise küsimuse vastustest ilmneb, et tegevusjuhised APIM nõude tuvastamiseks on pigem puudulikud. Vastuste keskväärts oli 2,73 (vt Joonis 4). Kõige kõrgemalt hindasid tegevusjuhise piisavust muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud, kelle hinnang oli 3,19. Tegevusjuhiseid pidasid kõige kehvemaks standardite koostajad, kelle keskmine hinnang oli 2,39, ning pangad ja nende ühendused, kelle keskmine hinnang oli 2,53.

Joonis 4. Teise küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 6 toodud andmete alusel)

Võib eeldada, et muud ettevõtted ja nende ühendused hindasid tegevusjuhiseid enamasti pigem piisavaks, sest nende raamatupidamisbilansis tõenäoliselt pole nii palju ja niivõrd keerulisi finantsinstrumente, kui näiteks finantsasutustel. Tegevusjuhised annavad piisavad juhised, kuidas teostada lihtsamatele võlainstrumentidele kvantitatiivset analüüsi. Raskem olukord on aga pankadel, kelle raamatupidamisbilansis on palju erinevate ja keeruliste lepingutingimustega võlainstrumente, mille APIM kriteeriumile vastavuse tuvastamiseks ei pruugi tegevusjuhised olla piisavad. See seletab ka pankade ja nende ühenduste madalat hinnangut teisele küsimusele. Kriitiliselt hindasid tegevusjuhise piisavust ka standardite koostajad, kes

peavad arvestama, kas standardi ettekirjutused ja tegevusjuhised on kõigi ettevõtete jaoks sobilikud.

Teise küsimuse vastustes oli välja toodud väga vähe pooltargumente. Vaid Chris Barnard kommenteeris, et tegevusjuhised on mõistlikult lihtne ja täielik (Lisa 3, 14-1202, 2). Magistritöö autori arvates on tegevusjuhised lihtne ja arusaadav juhul, kui seda ei pea rakendama keerulistele finantsinstrumentidele. Teised vastajad täiendavaid selgitusi ei andnud, miks nad arvavad, et tegevusjuhised on piisav. Oli neid, kes kirjutasid, et tegevusjuhised on arusaadav ja pigem piisav, kuid vajab kohati täpsustamist. Lisaks arvati, et tegevusjuhised peaks olema rohkem näiteid, kuidas standardit erinevates olukordades rakendada. Näitena toodi, et on vaja täiendavaid juhiseid, kuidas määrata ärimudelit laenuportfellide jaoks (Lisa 3, 14-678, 3), kuidas tegutseda rahakäibe järsu muutuse korral (Lisa 3, 14-883, 2), kuidas määrata võrreldavat instrumenti (Lisa 3, 14-1106, 4), selgitada rohkem võrreldava instrumendi kasutamist ja võrreldavate rahakäivete tuvastamist (Lisa 3, 14-1002, 2).

Standardi eelnõu ei kirjeldanud ka seda, kas analüüs tuleb teostada kogu lepinguperioodi või ainult ühe aruandlusperioodi kohta (Lisa 3, 14-1087, 2). IASB lisas standardisse täienduse, et ettevõtte peab modifitseeritud majanduslikku seose efekti hindama igal aruandlusperioodil (IFRS 9 § B4.1.9E). Magistritöö autori arvates tähendab selline pidev hindamine ettevõtetele lisatööd ja -kulusid. Pigem peaks kvantitatiivse testi sooritama üks kord arvelevõtmise hetkel.

Paljude vastajate arvates ei kirjelda tegevusjuhised piisavalt, kuidas võrrelda instrumendi rahakäivet võrreldava instrumendi rahakäibega. Samuti viidati korduvalt, et modifitseeritud majanduslik seos ja olulisuse printsiip pole piisavalt defineeritud. The British Bankers Association mõõnis, et lähtuvalt printsiibipõhisusest ei tohi standard anda liiga detailseid juhiseid, aga rohkem selgust on sellegipoolest vaja (Lisa 3, 14-1309, 3). Samas CPA Australia Ltd ei arva, et printsiibipõhine lähenemine tagab keerulistes olukordades piisava selguse (Lisa 3, 14-786, 2).

The National Association of Shinkin Banks & Shinkin Central Bank arvates standardi eelnõu ei anna piisavalt rakenduslikke meetodeid modifitseeritud majandusliku suhte hindamisel, arvestades, et finantsturul eksisteerib palju finantsinstrumente. Prantsusmaa finantsaruandluse standardite koostaja Autorité des Normes Comptables arvates peaks IASB andma paindlikuma tegevusjuhise, sest mõningatele finantsinstrumentidele on keeruline leida

võrreldavat instrumenti. See annaks ettevõttele vabaduse valida sobivaim võrreldav instrument lähtudes konkreetsest situatsioonist (Lisa 3, 14-796, 3).

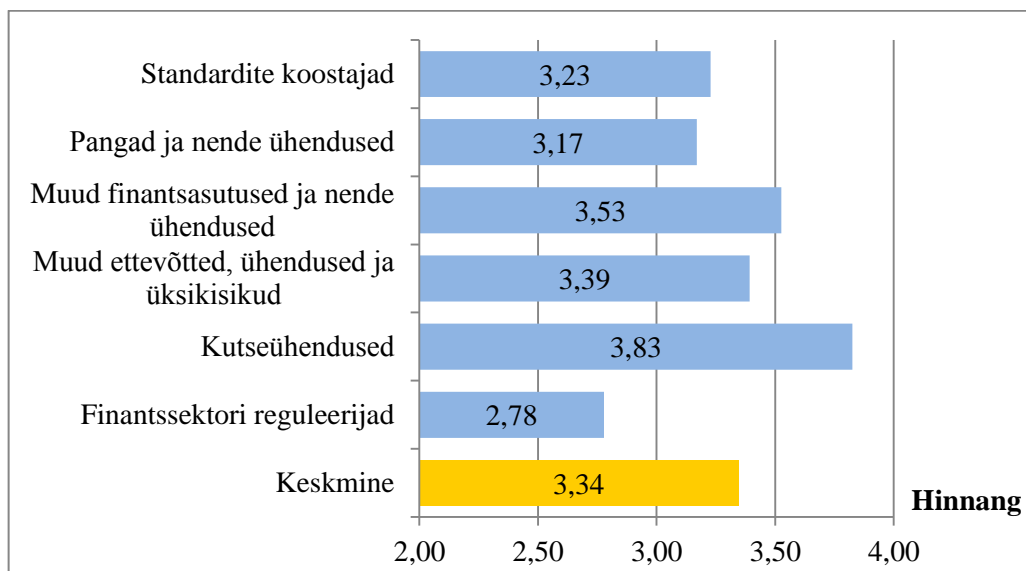
Paljud vastajad väljendasid ka selle küsimuse vastuse juures muret, et mõningaid finantsvarasid ei saa enam amortiseeritud soetusmaksumuses kajastada, kuigi see annaks kõige õigemal informatsiooni. Näitena toodi kinnisvaralaenu, mille intressimäär on valitsuse poolt kehtestatud. (Lisa 3, 14-1377, 2) Selle probleemi lahendamiseks tegid The European Savings Banks Group and the World Savings Banks Group omapärase ettepaneku. Nimelt finantsinstrumendid, millel on modifitseeritud majanduslik seos, tuleks ka IFRS 9 järgi mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses juhul, kui need finantsinstrumendid kuulusid IAS 39 laenu ja nõuete kategooriasse. Laenu ja nõuete intressimäära mittevastavust ei looda tavaliselt spekulatsioonide eesmärgil. Panku ei tohiks karistada nõudega sooritada kvantitatiivne test, kui laenu kvalifitseeritud IAS 39 alusel amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatavateks finantsinstrumentideks. (Lisa 3, 14-1307,3)

Pank Credit Agricole S.A. arvas, et tegevusjuhised on piisavad, kuid muret tekitab selle rakendamise keerukus ja dokumenteerimise maht (Lisa 3, 14-1337, 5). The Confederation of European Business kommenteeris, et kvantitatiivne analüüs on ettevõtetele suur väljakutse, sest see tuleb teostada instrumendipõhiselt. See toob kaasa suuri kulutusi, eriti just üleminekul uuele standardile. (Lisa 3, 14-756, 2) The Japanese Bankers Association arvates pole tegevusjuhised rakendatavad, sest iga modifitseeritud majandusliku seosega instrumendi hindamine võrreldava instrumendiga tähendab väga suurt töömahtu, mistõttu selle nõude rakendamise pole praktiline. Organisatsioon arvab, et kvantitatiivse analüüsi teostamine peab olema vabatahtlik. (Lisa 3, 14-1074, 2)

Norra finantsaruandluse standardite väljaandja arvates on standardi teksti raske lugeda, keeruline rakendada, väga subjektiivne auditeerida ning finantsaruannete tarbijatel keeruline mõista (Lisa 3, 14-1344, 4). Magistritöö autor arvab samuti, et selline tegevusjuhise rakendamine toob ettevõtetele palju küsimusi ja probleeme ning suuri lisakulusid kvantitatiivse analüüsi teostamisel.

Kolmanda küsimusega uuriti, kas vastajate arvates täidab IFRS 9 parandusettepanek IASB eesmärki muuta selgemaks lepingulise rahakäibe tunnuste tuvastamise finantsinstrumentidel, mis sisaldavad modifitseeritud majanduslikku seost. Vastajad pidid kommenteerima, kas selle tulemusel on võimalik paremini tuvastada APIM kriteeriumile vastavust. Vastuste keskvärtus oli 3,34 (vt Joonis 5), mis tähendab, et üldiselt vastajad olid selle

küsimuse suhtes neutraalsel või pigem pooldaval arvamusel. Võrreldes teiste huvigruppidega pooldasid antud ettepanekut veidi enam kutseühendused (keskmine hinnang 3,83) ja veidi vähem finantssektori reguleerijad (keskmine hinnang 2,78).

Joonis 5. Kolmanda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 6 toodud andmete alusel)

Mitu vastajat nõustus, et võrreldes 2009. aasta standardi eelnõuga on antud juhised selgem ja võimaldab paremini tuvastada, kas APIM kriteerium on täidetud. Sellele vaatamata tekitab teadmatust, kust läheb piir, millest alates on finantsinstrumendi lepinguline rahakäive oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest. Seda ei täpsustatud ka standardi lõplikus variandis ning seega ei saa kindlalt väita, et IASB eesmärk on täielikult täidetud.

Kolmanda küsimuse juures rõhutasid samuti ettevõtted, et teatud finantsvarad ei läbi kvantitatiivset testi ja seetõttu tuleb nad kajastada reaalkäivuses muutusega kasumiaruandes, kuigi sobilikum oleks mõõtmine amortiseeritud soetusmaksumuses (Lisa 3, 14-858, 3). Pank BNP Paribas kommenteeris, et ärimudel peab olema olulisem, kui kvantitatiivse testi tulemus. Standardis peaks olema lubatud, et vähemalt finantsvarad, mis IAS 39 alusel kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, võib ka IFRS 9 rakendamisel kajastada nõnda. Kvantitatiivset testi sooritades võib juhtuda, et võrreldava instrumendi intressimäär ei pruugi eksisteerida. Näiteks, kui laenu intressimäär on kolme kuu EURIBOR, mis määratakse iga kahe aasta järel, siis IASB juhendi kohaselt peab võrreldava instrumendi intressimäär olema

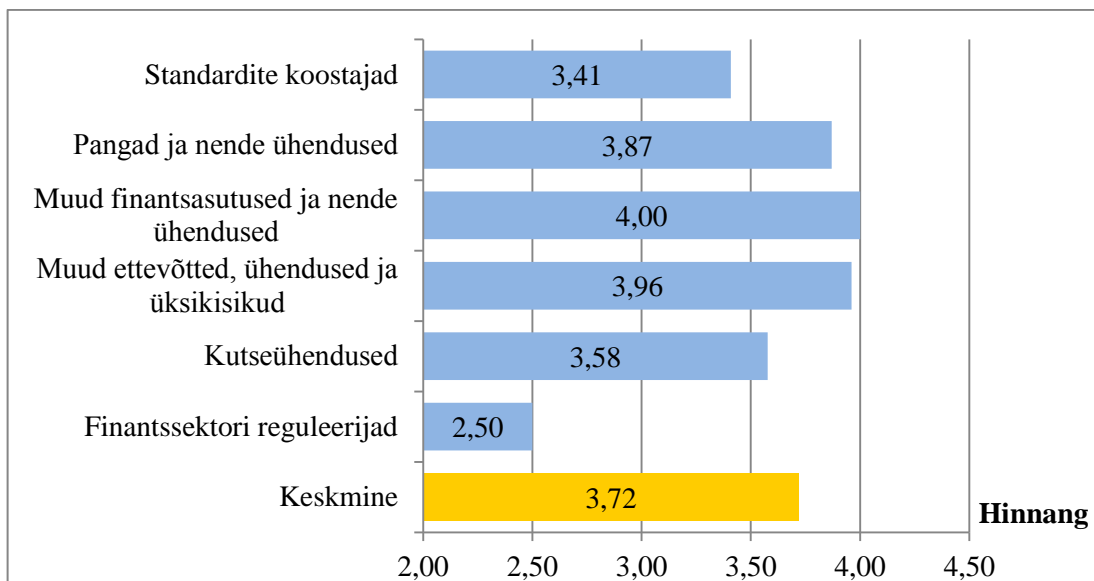
kahe aasta EURIBOR, mida määratakse iga kahe aasta järel. Probleem on aga selles, et kahe aasta EURIBOR-i ei eksisteeri. (Lisa 3, 14-1127, 5)

Belgia finantsinstitutsiooni Febelfin arvates pole mudel praktiline, sest muutuva intressimääraga laenud tuleb eemaldada amortiseeritud soetusmaksumuse kategooriast. See tähendab, et jaepanganduse põhitegevust peab mõõtma reaalkäivuses. Febelfin kahtles sellise finantsinformatsiooni kasulikkuses. (Lisa 3, 14-1312, 5) The Canadian Bankers Association täheldas, et mudeli keerukus ja tegevusjuhise ebapiisavus võib kaasa tuua mitmesuguseid tõlgendusi, mistõttu väheneb ettevõtete finantstulemuste võrreldavus (Lisa 3, 14-1181, 8). See pole kindlasti kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga.

2009. aasta ja 2010. aasta standardi eelnõu klassifitseerimise mudel jaotas finantsvarad kahte kategooriasse. Alles standardi kolmandas eelnõus 2012. aastal tegi IASB ettepaneku lisada mudelisse veel üks kategooria – finantsvarade mõõtmine reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis.

Neljanda küsimusega uuriti, kas vastajad nõustuvad, et finantsvarad, mille ärimudeli eesmärk on saada lepingulist rahakäivet põhiosa- ja intressimaksetest ning võimalusel müüa finantsvara, tuleks mõõta reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis. Kasumiaruandes kajastatakse intressitulu, oodatav krediidikahjum ja tulum või kadum raamatupidamisbilansist eemaldamisel. Üldine hinnang sellisele käsitlusele oli pigem pooldav. Vastuste keskvärtus oli 3,72 (vt Joonis 6). Kõige enam pooldasid sellist finantsvarade kategooriat muud finantsasutused ja nende ühingud, kelle keskmine hinnang oli 4,00. Kõige vähem pooldasid seda finantssektori reguleerijad, kelle keskmine hinnang oli 2,50.

Muude finantsasutuste ja nende ühenduste kategoorias on palju investeerimis- ja kindlustusteenuseid pakkuvaid ettevõtteid ja nende ühendusi, mistõttu on mõistetav nende pigem pooldav arvamus. Nimelt kindlustusettevõtetel sobib liigitada enamik võlainstrumente sellesse kategooriasse (Lisa 3, 14-1621, 1), sest antud finantsvarade klassifitseerimise kategooria väljendab kõige paremini investeerimisstrateegiat (Lisa 3, 14-1348, 3). See ärimudel on kooskõlas finantsasutuste praktikaga, et osa investeerimisportfelle hoitakse intressitulu teenimise eesmärgil, kuid varad müüakse hea võimaluse tekkimisel (Lisa 3, 14-1021, 1).

Joonis 6. Neljanda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisas 6 toodud andmete alusel)

Paljude vastajate arvates oligi kahe klassifitseerimise kategooriaga mudel liiga kitsas käsitlus. Uus kategooria elimineerib ebakindluse, millisesse kahte senisesse kategooriasse finantsvara liigitada (Lisa 3, 14-1183, 3) ning uue kategooria lisamine annab rohkem paindlikkust finantsvarade klassifitseerimisel (Lisa 3, 14-1187, 3). PricewaterhouseCoopers LLP arvates ei arvestanud kahe kategooriaga mudel kõiki tegevusi ja põhjuseid finantsvarade haldamisel. Uue kategooria lisamine annab finantsaruannete tarbijatele asjakohasemat teavet, kuidas ettevõtte realiseerib finantsvarast tekkivat rahakäivet (Lisa 3, 14-1295, 1), ning väljendab paremini ettevõtte ärimudelit (*Ibid.*, 6).

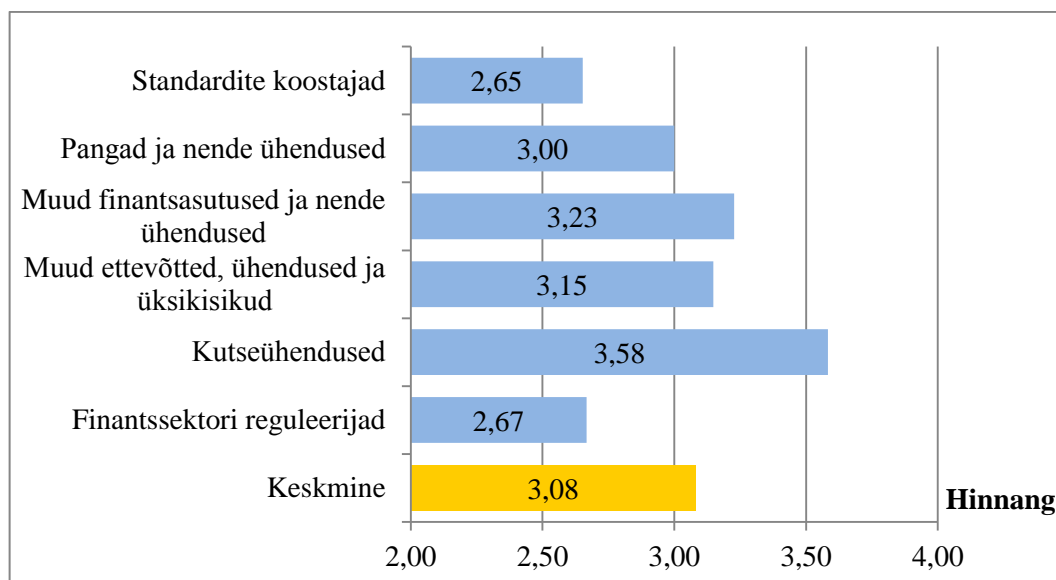
Paljud ettevõtted pooldasid uue kategooria lisamist finantsvarade klassifitseerimise mudelisse, kuna see vähendab erinevusi FASB-i standardiga. Samas väljendati muret, et uue kategooria lisamine muudab finantsvarade klassifitseerimise mudeli keerulisemaks ning see pole kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga. Selle arvamuse esindajad soovisid, et alles jääks kahe kategooriaga finantsvarade klassifitseerimise mudel, või juhul, kui uus kategooria ikkagi lisatakse, siis võiks selle kasutamine olla vabatahtlik. Pakuti ka välja, et mõõtmise reaalkaartuses muutusega muus koondkasumis võiks olla nn jääkkategooria ehk finantsvara liigitatakse sellesse kategooriasse, kui seda ei sobi mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses

või reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes. Seega eesmärk pole ainult põhiosa- ja intressimaksete kogumine ega ainult kauplemine. (Lisa 3, 14-14-1072, 4)

The Actuaries Institute Australia eelistas samuti kahe kategooriaga lähenemist, sest pooldas pigem finantsvara mõõtmist reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes kui mõõtmist reaalväärtusega muutusega muus koondkasumis järgnevatel põhjustel (Lisa 3, 14-1188, 2):

- Finantsvara mõõtmine reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis ei anna tähenduslikku informatsiooni, vaid muudab finantsaruannete koostamise keerulisemaks ja kulukamaks.
- Finantsvara mõõtmine reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis on segadust tekitav kombinatsioon ülejäänud kahest kategooriast, mis muudab finantsaruannetest arusaamise keerulisemaks.
- Uue kategooria kirjeldus pole piisavalt eristuv olemasolevatest kategooriatest.
- Finantsvara mõõtmine reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes võimaldab paremini likvideerida arvestuse ebakõla.

Viienda küsimusega uuriti, kas standardi eelnõu annab piisava tegevusjuhise, kuidas valida kolme ärimudeli vahel ning kas vastajad nõustuvad kolme ärimudeli kirjeldustega. Vastuste keskväärts oli 3,08 (vt Joonis 7), mis tähendab, et vastajatel puudus ühine kindel arvamus, sest üsna võrdväärselt oli nii pooldavaid kui ka mittepooldavaid vastuseid. Levinuim mittenõustumise põhjus oli, et piirid klassifitseerimise kategooriate vahel on kohati ebaselged. Kõige vähem olid küsimusega nõus finantssektori reguleerijad, kelle keskmine hinnang oli 2,67, ja standardite koostajad, kelle keskmine hinnang oli 2,65. Kõige enam olid nõus kutseühendused, kelle keskmine hinnang oli 3,58.

Joonis 7. Viienda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisas 6 toodud andmete alusel)

Mitu vastajat pooldas pigem kolme kui kahe kategooriaga mudelit. Temasek Holdings (Private) Limited kommenteeris, et kahe kategooriaga lähenemine oli liialt lihtsustatud, ei ühti finantsasutuste ärimudeliga ega ole jätkusuutlik lähenemine (Lisa 3, 14-806, 1). IBM Corporation arvates annab finantsinstrumentide jaotus kolme kategooriasse kasulikku informatsiooni. Lisaks on kolme kategooriaga mudelil on veel üks eelis. Nimelt, nii IBM Corporation kui ka teised ettevõtted kommenteerisid, et uue kategooria lisamisel on kõige olulisem, et väheneb erinevus US GAAP standardiga. Küll aga peaksid IASB ja FASB püüdma täielikult ühtlustada finantsarvestuse standardid. (Lisa 3, 14-830, 1) The New Zealand Accounting Standards Board arvab, et kolme ärimudelit kirjeldavad juhised on adekvaatsed ja näited on kasulikud finantsinstitutsioonidele. Raske on aga neid reegleid rakendada mitte-finantsasutustel ja IASB peaks ka nende jaoks sobilikud näited publitseerima. (Lisa 3, 14-858, 3)

Selle küsimuse vastustes mainisid paljud organisatsioonid, et nad pooldavad ikkagi kahe kategooriaga klassifitseerimise mudelit ning mõõtmise reaalkaardis muutusega muus koondkasum võiks olla nn jääkkategooria. Enamik küsimusega pigem mittenõustuvatest vastajatest arvas, et standardi juhised vajavad täiendamist, kuna ebaselge on erinevus esimese ja teise kategooria vahel ning teise ja kolmanda kategooria vahel. The Israel Accounting

Standard Board arvates on teine kategooria ebaselge kombinatsioon esimesest ja kolmandast kategooriast ning muudab finantsaruanded keerulisemaks ja vähem arusaadavaks (Lisa 3, 14-888, 2). Selgelt on eristatav esimene ja kolmas kategooria, kuid eristamine esimese ja teise kategooria vahel on liialt subjektiivne (*Ibid.*, 3).

Macquarie Group Limited arvas, et juhised kirjeldatud situatsioonide kohta on selged, aga rakendamiseks ebapiisavad. Rohkem näiteid on vaja situatsioonide kohta, kus finantsvara on hoitud eesmärgiga koguda põhiosa- ja intressimakseid, aga võidakse müüa mitmesugustel põhjustel. Näiteks, saadakse ootamatu ja atraktiivne pakkumine müüa finantsvara, tekib võimalus reinvesteerida kõrgema tootlusega finantsvarasse või tekib müügivajadus riskide juhtimisel. (Lisa 3, 14-1072, 5-6) Ettepanekut võeti arvesse ning standardis täiendati selgitusi, millistel juhtudel võib müüa esimesse kategooriasse kuuluvat finantsvara ilma, et see muudaks teiste sarnaste finantsvarade klassifitseerimise kategooriat. Enamasti peab finantsvara müük olema seotud ettevõtte krediidiriski poliitikaga või toimuma vahetult enne tähtaega.

Mitu ettevõtet mainis ka, et on ebaselge, millises mahus müügid on piisavalt olulised ja sagedased, et finantsvara tuleb kajastada mitte esimeses, vaid teises kategoorias. The Canadian Life and Health Insurance Association Inc. arvates võivad ettevõtted seda erinevalt tõlgendada (Lisa 3, 14-1110, 9). Selle tulemusena võidakse klassifitseerida sarnaseid instrumente erinevalt, mis vähendab finantsaruannete võrreldavust. Lisaks arvas The British Bankers Association, et selline finantsvarade klassifitseerimise mudel võib kaasa tuua laenude liigitamise teise või kolmandasse kategooriasse, mis ei pruugi tagada kõige kasulikumat informatsiooni (Lisa 3, 14-1309, 4). Paljud organisatsioonid tõid oma vastuses välja, et kolme ärimudeli eristamine on hinnanguline ja subjektiivne.

China Accounting Standards Committee ja ka mõned teised vastajad tegid ettepaneku, et rohkem juhiseid on vaja järgmistel teemadel (Lisa 3, 14-1507, 8):

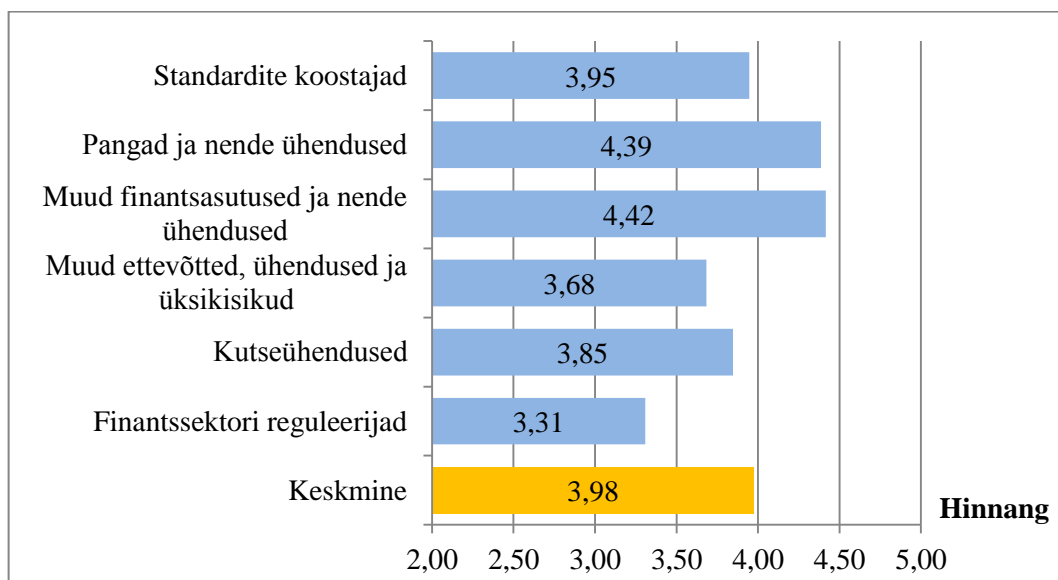
- müükide sageduse, ulatuse ja ajastuse kohta;
- meetodid, kuidas hinnata investeerimispoliitika mõju ärimudelile ning
- kuidas jaotada alamportfellideks investeerimisportfellid, milles olevaid finantsvarasid hoitakse erinevatel eesmärkidel.

Müükide sagedust ja ulatust standardis ei täpsustatud. Küll aga lisati, et teise kategooriasse kuuluva finantsvara müügi põhjus võib olla ettevõtte likviidsuse juhtimine, teatud tootluse saavutamine või finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade ühildamine (IFRS 9

§ B4.1.4A). Kolmanda kategooria kirjeldus jäeti üldjoontes samasuguseks võrreldes standardi eelnõuga. Seega, standard kirjeldab finantsvara klassifitseerimise printsiibid, mida ettevõtte peavad rakendama vastavalt enda finantsvarade haldamise poliitikale. Ettevõtte võivad printsiipe erinevalt tõlgendada ning subjektiivne standardi printsiipide rakendamine võib vähendada ettevõtete finantsaruannete võrreldavust.

2.2.3. Finantskohustiste klassifitseerimine ja mõõtmine

Kuuenda küsimusega uuriti, kas vastajad nõustuvad, et reaalkaartuses mõõdetavate finantskohustise krediidiriski muutusest tulenevat reaalkaartuse muutust ei tohi kajastada kasumiaruandes. Vastuste keskvaartus oli 3,98 ehk pigem nõustuti sellise kaartlusega (vt Joonis 8). Kõige enam pooldasid ettepanekut pangad ja nende ühendused (keskmine hinnang 4,39) ning muud finantsasutused ja nende ühendused (keskmine hinnang 4,42). Teistest vastajagrupidest veidi vähem pooldasid sellist kaartlust finantssektori reguleerijad, kelle keskmine hinnang oli 3,31.

Joonis 8. Kuuenda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 7 toodud andmete alusel)

Rakendades standardit IAS 39 tuleb krediidiriski muutusest tulenev reaalkaartuse muutus kajastada kasumiaruandes. Vastajate peamine pooltargument oli, et IAS 39 rakendamine annab finantsaruande tarbijale vastuolulist informatsiooni. Näiteks, The European

Savings Banks Group arvates on eksitav, kui ettevõtte maksevõime väheneb, siis saab ta sellest tulumit ja nõnda muutub justkui maksevõimeliseks (Lisa 4, CL102, 7). Prantsusmaa standardite koostaja sõnul selline lähenemine ei taga kasulikku informatsiooni (Lisa 4, CL38, 3). Kasumiaruandes kajastamine viib vastuolulise arvestuseni ega anna aruande tarbijale tõest informatsiooni (Lisa 4, CL75, 2).

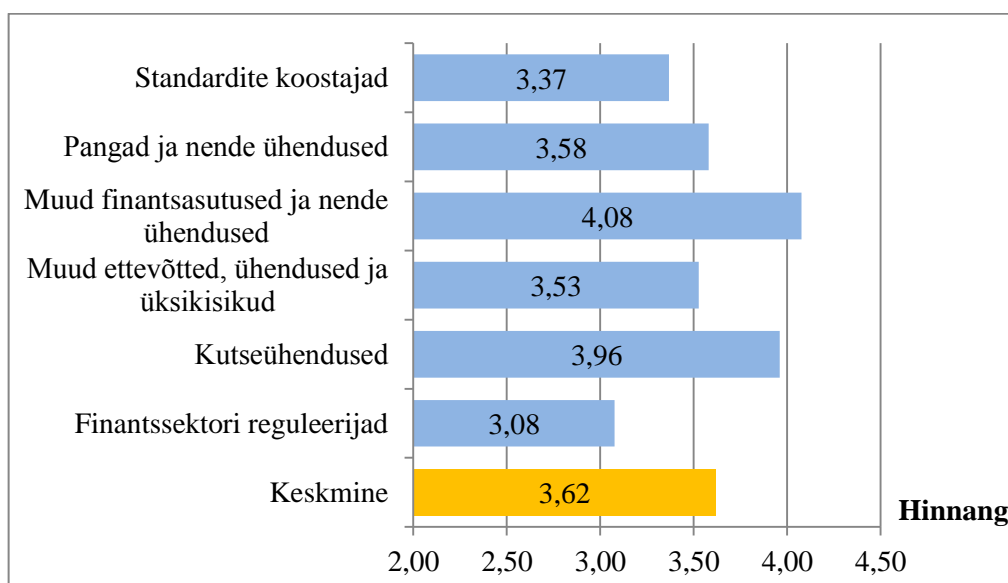
Standardi eelnõus pakuti välja, et krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäärtuse muutuse võiks kajastada muus koondkasumis ning see ettepanek jõudis ka standardi lõplikku versiooni. IFRS 9 § 5.7.7 a nõuab, et reaalkäärtuses mõõdetava finantskohustise reaalkäärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes, kuid see osa reaalkäärtuse muutusest, mis on põhjustatud kohustise krediidiriski muutusest, tuleb kajastada muus koondkasumis. The Association of Chartered Certified Accountants arvas, et muus koondkasumis on sobilik kajastada muutused, mis on ettevõtte jaoks ebaolulised. Nii ka krediidiriskist tulenev reaalkäärtuse muutus. (Lisa 4, CL87, 2) The Canadian Accounting Standards Board rõhutas, et krediidiriski muutusest tulenev reaalkäärtuse muutumine on väga harv juhus ning selle kajastamine kasumiaruandes ei anna aruande tarbijale kasulikku informatsiooni ettevõtte tulevase rahakäibe ennustamisel (Lisa 4, CL90, 3).

Kõige levinum vastuargument oli, et krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäärtuse muutuse mittekajastamine kasumiaruandes põhjustab arvestuse ebakõla, sest finantsvara ja -kohustise mõõdetakse erinevatel meetoditel. Selle tekkimise võimalust mainis ka IASB standardi eelnõus. Väga paljud pooltargumendi esitajad rõhutasid, et arvestuse ebakõla tekkimisel peab kindlasti olema võimalus kajastada ka see osa reaalkäärtuse muutusest kasumiaruandes. IASB arvestas sellega ning IFRS 9 lõplik versioon nõuab, et arvestuse ebakõla tekkimisel tuleb krediidiriski muutusest tulenev reaalkäärtuse muutus kajastada kasumiaruandes (IFRS 9 § 5.7.8). Seda tuleb aga otsustada finantskohustise arvelevõtmisel. Hiljem pole võimalik muus koondkasumis kajastatud finantskohustise reaalkäärtuse muutuse tulumeid või kadumeid ümber klassifitseerida kasumiaruandesse. (IFRS 9 § 5.7.7) Isegi finantskohustise raamatupidamisbilansist eemaldamisel ei tohi muus koondkasumis kajastatud reaalkäärtuse muutuseid ümber klassifitseerida kasumiaruandesse (IFRS 9 § B5.7.9).

Küsimusele mittepooldavatest vastajatest arvasid paljud, et kui finantskohustist mõõdetakse reaalkäärtuses muutusega kasumiaruandes, siis tuleb kõik reaalkäärtuse muutused kajastada kasumiaruandes. Üks põhjus oli, et muus koondkasumis kajastamine ei pruugi anda finantsaruande tarbijale kasulikku informatsiooni (Lisa 4, CL87, 2). Teine põhjus oli, et

finantskohustise reaalkäärtuse muutuse summast ei tasuks eraldada krediidiriski komponenti. Nimelt, The New Zealand Treasury rõhutas, et finantskohustiste krediidiriski muutuse mõõtmine on keeruline, kuna selleks on vaja eraldi hinnata finantskohustise reaalkäärtuse muutust ning see info ei pruugi olla finantsturul kättesaadav. Seega oma krediidiriski muutuse osa eraldamine finantskohustise reaalkäärtuse muutusest ei pruugi praktikas olla usaldusväärset teostatav ega taga kasulikkust ja usaldusväärset infot aruande lugejatele. (Lisa 4, CL 68, 2)

Seitsmenda küsimusega uuriti, kas vastajad nõustuvad, et oma krediidiriski muutusest tulenev finantskohustise reaalkäärtuse muutus tuleb kajastada muus koondkasumis. Vastuste keskvaartus oli 3,61 ehk üldiselt pigem pooldati sellist meetodit (vt Joonis 9). Kõige enam pooldasid ettepanekut muud finantsasutused (keskmine hinnang 4,08) ja nende ühendused ning kutseühendused (keskmine hinnang 3,96). Kõige vähem pooldasid finantssektori reguleerijad (keskmine hinnang 3,08).

Joonis 9. Seitsmenda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 7 toodud andmete alusel)

Põhiline pooltargument oli, et senine käsitlus on vastuoluline ja tekitab finantsaruande lugejas segadust, mistõttu seda on vaja muuta. Krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäärtuse muutuse kajastamine muus koondkasumis tundus enamusele vastuvõetav variant. American International Group Inc arvates saavad finantsaruande lugejad sellisest esitusest hästi aru

(Lisa 4, CL106, 3). Küll aga mainisid paljud vastajad ka selle küsimuse juures, et arvestuse ebakõla tekkimise korral tuleb krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäätuse muutus kajastada ikkagi kasumiaruandes.

Antud küsimuse vastustes rõhutasid mõned vastajad samuti krediidiriskist tuleneva reaalkäätuse muutuse arvutamise keerukust. BDO International sõnul peab IASB täpsustama, kuidas eristada reaalkäätuse muutusest seda osa, mis kajastatakse kasumiaruandes ja seda osa, mis kajastatakse muus koondkasumis (Lisa 4, CL53, 2). IASB võttis selliseid kommentaare arvesse ning täiendas standardis juhiseid, kuidas krediidiriski muutusest tulenevat reaalkäätuse muutust arvutada. Sellegipoolest võib krediidiriski muutuse leidmine tegelikkuses problemaatiline olla ning tekitada ettevõtetele lisatööd.

Seitsmenda küsimuse vastustes esitati mitmesuguseid vastuargumente. Mitu vastajat arvas, et krediidiriski muutusest põhjustatud reaalkäätuse muutuse osa kajastamine muus koondkasumis ei lahenda standardis IAS 39 olnud probleemi. The French Accounting Standards Setter ja paljude teiste vastajate arvates viiakse vastuoluline teave kasumiaruandest muusse koondkasumisse. See tekitab omakorda muus koondkasumis ebavajaliku volatiilsuse. (Lisa 4, CL38, 3–4) Lisaks võib uue komponendi lisamine muusse koondkasumisse tekitada The European Association of Cooperative Banks arvates segadust, sest seni on finantsaruannete tarbijatel olnud raske mõista muus koondkasumis kajastatud summasid (Lisa 4, CL100, 6)

Mitu vastajat eelistas krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäätuse muutuse kajastamist ainult aruande lisades. Näiteks, The Swedish Financial Reporting Board arvas, et krediidiriski muutus ei tohi mõjutada ettevõtte finantspositsiooni ning see informatsioon tuleb avalikustada pigem aruande lisades (Lisa 4, CL5, 1). The Canadian Accounting Standards Board arvates annab finantsaruande tarbijatele piisavalt informatsiooni, kui lisades oleks välja toodud hinnanguline krediidiriski muutuse mõju reaalkäätusele ja kuidas see mõju on arvutatud (Lisa 4, CL90, 4).

Üks vastuargument IASB ettepanekule oli, et see tekitab suure tõenäosusega arvestuses ebakõla. Paljud kindlustusettevõtted mõõdavad finantskohustist reaalkäätuses eesmärgiga vähendada arvestuse ebakõla, mistõttu pole mõistlik kajastada osa reaalkäätuse muutusest muus koondkasumis. (Lisa 4, CL30, 1) Mõni vastaja arvas, et peab olema lubatud hilisem ümberklassifitseerimine muust koondkasumist kasumiaruandesse, eriti finantskohustise raamatupidamisbilansist eemaldamisel. Kasumiaruanne peab näitama ettevõtte

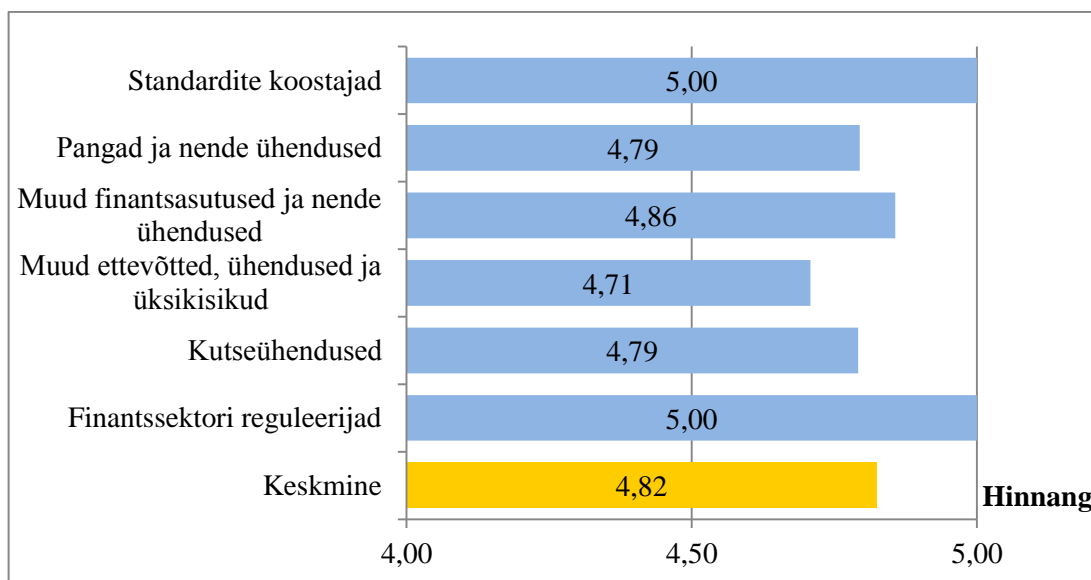
tegevuse tulemust ja kajastama vara ja kohustiste realiseeritud tulumit või kadumit raamatupidamisbilansist eemaldamisel (Lisa 4, CL73, 1).

Ümberklassifitseerimise keeld on ka standardi lõplikus versioonis ja IASB põhjendas seda sellega, et enamikke reaalkaartuses mõõdetavaid finantskohustisi hoitakse kuni tähtajani ning makstakse tagasi lepingus ettenähtud summa. Sellisel juhul on krediidiriskist tulenev reaalkaartuse muutus muus koondkasumis null ning ümberklassifitseerimisel puudub mõju. Muudel juhtudel on võimalik muust koondkasumist realiseeritud summad avalikustada mitte kasumiaruandes, vaid aruande lisades. (Project Summary ... 2010, 12) Magistratöö autor arvab, et selline põhjendus on vastuoluline. Nimelt ei nõustunud IASB vastajate ettepanekuga kajastada krediidiriskist tulenev reaalkaartuse muutus ainult aruande lisades, sest tegemist on olulise informatsiooniga, mis peab olema kajastatud raamatupidamisaruannetes (*Ibid.*, 15).

Magistratöö autori hinnangul võiks krediidiriskist tulenev reaalkaartuse muutuse ümberklassifitseerimine olla ikkagi keelatud. Nimelt, nende muutuste summa näitamine kasumiaruandes tooks tagasi standardis IAS 39 olnud probleemi. See ei lahendaks vastuolulisuse probleemi ning muudaks uuenduse ebavajalikuks.

2.2.4. Valikuvõimalus kajastada finantsvara reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes

Kaheksanda küsimusega uuriti, kas peaks eksisteerima võimalus kajastada teise kategooriasse kuuluv finantsvara reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes juhul, kui see vähendab või elimineerib arvestuse ebakõla. Vastuste keskkaartus oli 4,82, mis tähendab, et üldiselt pooldati sellist võimalust. Olulisi erinevusi huvigruppide arvamuste vahel polnud. Täiesti nõus olid sellise ettepanekuga standardite koostajad ja finantssektori reguleerijad, kelle keskmine hinnang oli 5,0 (vt Joonis 10). Vastajatest kõige vähem olid nõus muud ettevõtted ja nende ühendused, kuigi nende keskmine hinnang 4,71 oli samuti väga pooldav.

Joonis 10. Kaheksanda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisas 6 toodud andmete alusel)

Huvitav tähelepanek on, et vastajad, kes ei soovinud uue kategooria lisamist finantsvarade klassifitseerimise mudelisse, olid selle küsimusega peaaegu täielikult nõus. Paljud ettevõtted kommenteerisid, et juhul, kui uus kategooria ikkagi lisatakse standardisse, siis peab ilmtingimata olema võimalus kajastada selles kategoorias olevaid finantsvarasid vajadusel reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes. Telefónica, S.A. arvates annab finantsaruanne usaldusväärsemat informatsiooni, kui nii vara kui ka kohustise väärtuse muutus kajastatakse kasumiaruandes (Lisa 3, 14-1002, 4).

Repsol Group kommenteeris, et võrreldes standardiga IAS 39 võimaldab IFRS 9 ettevõtetele paremini juhtida riske, millele nad avatud on (Lisa 3, 14-1087, 4). The Association of International Accountants täheldas, et see ettepanek on igati praktiline ja annab rohkem paindlikkust. Oluline aga on, et finantsaruannete kasutajatele on aruande lisades tagatud piisav informatsioon, miks osa finantsvaradest kajastatakse reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes, kuigi need kuuluvad teise kategooriasse. (Lisa 3, 14-14-1314, 4) Tõenäoliselt tähendab sellise võimaluse kasutamine ettevõtetele täiendava informatsiooni avalikustamist finantsaruande lisades.

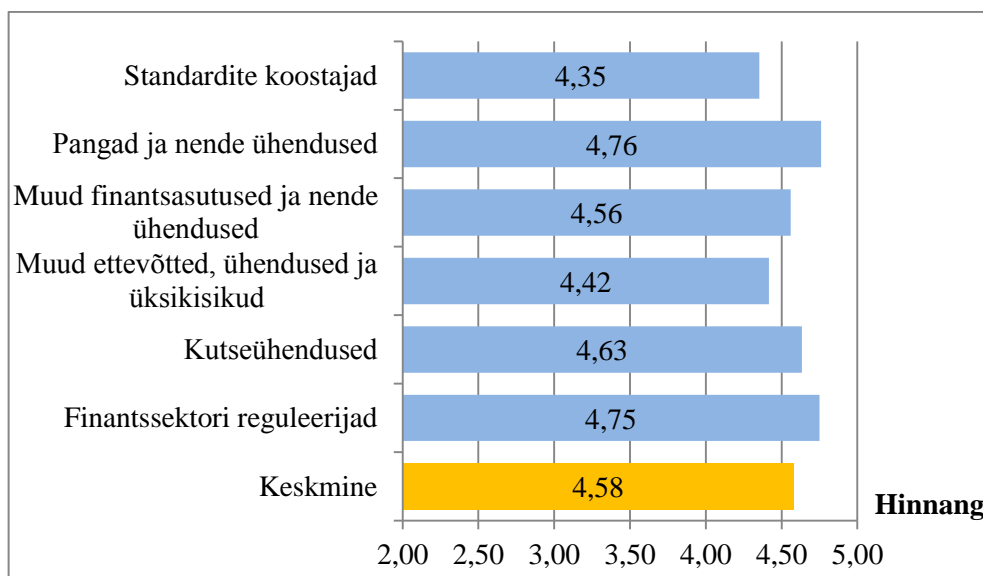
Kaheksanda küsimuse vastajate seas oli ka mõningaid vastuargumentide esitajaid. Näiteks, The Federation of European Accountants arvas, et ettevõtetele ei peaks andma

valikuvõimalust kajastada teise kategooriasse kuuluv finantsvara reaalkäärtuses muutusega kasumiaruandes. Organisatsioon eelistas kahe kategooriaga finantsvarade klassifitseerimise mudelit ning tegi ettepaneku, et finantsvara tuleks mõõta reaalkäärtuses muutusega muus koondkasumis ainult siis, kui see vähendab arvestuse ebakõla (Lisa 3, 14-1179, 7).

Üksikisik Kim Chiu Chua ei pooldanud samuti standardi eelnõu ettepanekut. Tema arvates peaks mõõtmise reaalkäärtuses muutusega kasumiaruandes olema keelatud järgmistel finantsvaradel (Lisa 3, 14-1311, 6):

- Finantsvarad, millega aktiivselt ei kaubelda ning mille väärtust hinnatakse arvutustega.
- Finantsvarad, mida ettevõtte ei plaani lähitulevikus müüa. Nii võib see olla kas strateegilistel eemärkidel või juhul, kui finantsvara tuleb hoida pikka aega enne, kui selle müügist on võimalik kasu saada.

Üheksanda küsimusega uuriti, kas vastajate arvates peab ettevõtetel olema lubatud kajastada ükskõik milline finantsvara või -kohustus reaalkäärtuses muutusega kasumiaruandes juhul, kui see elimineerib või oluliselt vähendab arvestuse ebakõla. Selline võimalus kehtis ka standardis IAS 39. Antud küsimus esitati 2009. aasta standardi eelnõus, mil polnud veel finantsvarade klassifitseerimise mudelis võimalust mõõta finantsvara reaalkäärtuses muutusega muus koondkasumis. Seega vaadeldakse üheksanda küsimusega kõiki finantsvarasid ja -kohustisi, v.a reaalkäärtuses muutusega muus koondkasumis kajastatavaid finantsvarasid, mida uuriti eelmises küsimuses. Ka selle küsimuse puhul polnud olulisi erinevusi huvigruppide arvamustes, sest kõik huvigrupid olid ettepanekuga peaaegu täiesti nõus. Vastuste keskvaartus oli 4,58 (vt Joonis 11). Kõige enam nõustusid antud küsimusega pangad ja nende ühendused (keskmine hinnang 4,76) ning finantssektori reguleerijad (keskmine hinnang 4,75).

Joonis 11. Üheksanda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 8 toodud andmete alusel)

Australia & New Zealand Banking Group Ltd arvates on lausa kriitilise tähtsusega, et ettevõtte saaks täpselt arvesse võtta majanduslikku reaalsust ja vähendada asümmeetriat finantsarvestuses (Lisa 5, CL86, 4). Magistritöö autor nõustub, et omavahel seotud finantsvarasid ja -kohustisi tuleb mõõta samadel põhimõtetel eesmärgiga vähendada arvestuse ebakõla. Samas on märkimisväärne Corporate Reporting Users' Forum tähelepanek, et valiku- võimalus kajastada finantsvara reaalkaalu muutusega kasumiaruandes võib vähendada ettevõtete võrreldavust (Lisa 5, CL234, 15).

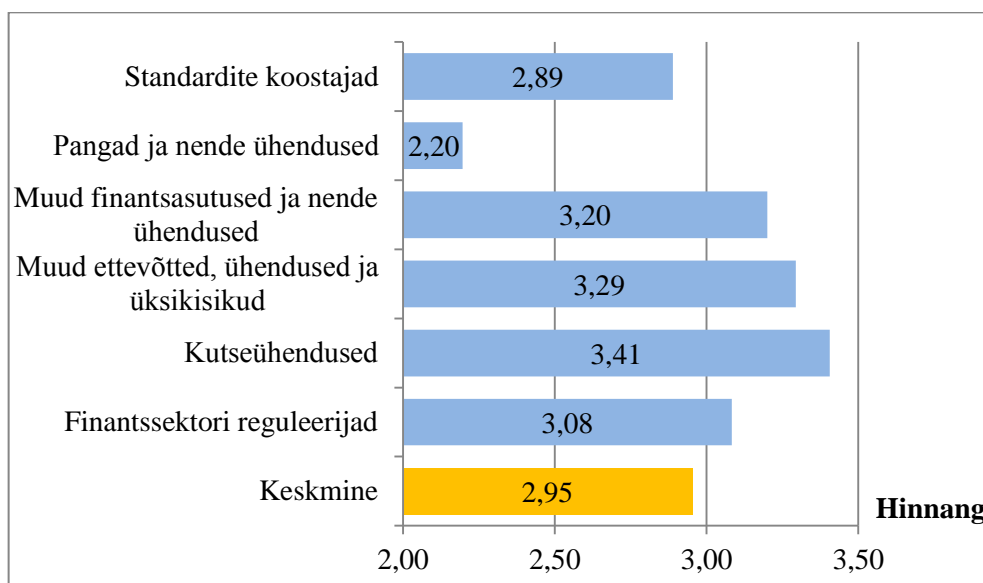
Põhiline argument, miks mõni vastaja antud küsimusega pigem ei nõustunud oli see, et reaalkaalu muutuse reeglid võiksid olla paindlikumad. Võimalus kajastada finants-instrument reaalkaalu muutusega kasumiaruandes ei tohiks olla ainult sellisel juhul, kui see vähendab arvestuse ebakõla (Lisa 5, CL184, 7). Mitu ettevõtet arvas, et peab olema võimalus kajastada finantsvara alati reaalkaalu muutusega kasumiaruandes, kui ettevõtte seda soovib.

IASB ei muutnud reaalkaalu kajastamise võimalust paindlikumaks, sest see muudaks finantsinstrumentide klassifitseerimise mudeli põhimõtteid ja väheneks ettevõtete finantsaruannete võrreldavus, mis pole kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga (Project Summary ... 2009, 17). Juhul, kui saaks ükskõik millist finantsvara mõõta reaalkaalu muutusega kasumiaruandes, looks iga ettevõtte omale finantsvarade klassifitseerimise reeglid. Magistritöö

autor nõustub IASB arvamusega, et finantsaruanded peavad tagama ettevõtete võrreldavuse. Nõnda lubab IFRS 9 lõpliku versiooni § 4.1.5 esimesse või teise kategooriasse kuuluvat finantsvara mõõta reaalkäätuses muutusega kasumiaruandes, kui selline kajastamine oluliselt vähendab või kõrvaldab arvestuse ebakõla.

2.2.5. Omakapitaliinstrumentide klassifitseerimine ja mõõtmine

Kümnenda küsimusega uuriti, kas vastajate arvates tagab kõigi omakapitaliinstrumentide kajastamine reaalkäätuses omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringute kohta kasulikku informatsiooni. Vastuste keskväätus oli 2,95 (vt Joonis 12), mis tähendab, et peaaegu võrdväärselt oli poolt ja vastu olevaid vastajaid. Seega üldist kindlat järel dust antud küsimuse kohta teha ei saa. Küll aga olid selged erinevused huvigruppide vastuste vahel. Pigem pooldaval seisukohal oli kutseühendused (keskmine hinnang 3,41). Ettepanekuga pigem ei nõustunud ainult pangad ja nende ühendused (keskmine hinnang 2,2).

Joonis 12. Kümnenda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 8 toodud andmete alusel)

Pangad ja nende ühendused pooldasid enamasti standardis IAS 39 kehtinud erandi säilitamist omakapitaliinstrumentide mõõtmisel. See oli ka nende pigem mittenõustuva arvamuse peamine põhjus. Nimelt investeeringuid turul noteerimata omakapitaliinstrumenti-

desse, mille reaalkäärtust pole võimalik usalduskäärselt mõõta, tuleb standardit IAS 39 rakendades mõõta soetusmaksumuses (IAS 39 § 46 c). IFRS 9 standardi eelnõu aga kaotas selle erandi ja nõudis kõigi omakapitaliinstrumentide kajastamist reaalkäärtuses. Paljude vastajate, sh The European Association of Public Banks, arvates ei taga omakapitaliinstrumentide kajastamine reaalkäärtuses kasulikku informatsiooni finantsaruannetes, kui reaalkäärtus pole olnud usalduskäärselt hinnatav (Lisa 5, CL54, 6).

Autor nõustub, et turuhinna puudumisel on keeruline leida omakapitaliinstrumenti reaalkäärtust. Sellisel juhul võib turuhinna määramine ettevõttele tähendada lisakulusid. AIB Group ja paljud teised vastajad kommenteerisid, et erandi kaotamisel tuleb kaaluda kindlasti seda, kas reaalkäärtuses mõõtmisest saadav kasu on suurem kui reaalkäärtuse hindamiseks tehtavad kulutused (Lisa 5, CL215, 4).

IASB põhjendas ettepanekut sellega, et seni pidi turul noteerimata omakapitaliinstrumente mõõtma soetusmaksumuses ning nende väärtuse vajadusel alla hindama. IASB sõnul on seda meetodit kritiseeritud, sest korrigeeritud soetusmaksumuse arvutused sarnanevad reaalkäärtuse arvutustele ning soetusmaksumuses kajastamine pole usalduskäärssem kui reaalkäärtuses mõõtmine. IASB tõdes, et kõigi omakapitaliinstrumentide mõõtmine reaalkäärtuses põhjustab ettevõtetele lisakulusid, kuid informatiivsematest finantsaruannetest saadav kasu on suurem kui reaalkäärtuse mõõtmiseks tehtavad kulutused. Kõigi omakapitaliinstrumentide ühesugune mõõtmine muudab finantsarvestuse lihtsamaks ja ettevõtete finantsaruanded võrreldavamaks. (ED/2009/7 ... 2009, 11)

UBS AG arvas, et reaalkäärtuse hindamise tehnikad on niivõrd arenenud, et turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäärtuse mõõtmise erandi võib tõesti kaotada (Lisa 5, CL181, 8). Küll aga tuleb arvesse võtta, et väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, kes rakendavad IFRS-i, puuduvad infosüsteemid, millega hinnata usalduskäärselt turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäärtust. Nõnda oleks nende jaoks äärmiselt kulukas leida turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäärtust. (Lisa 5, CL88, 11) Olulise tähelepaneku tegi ka The Institute of Chartered Accountants of Pakistan, kes mainis, et arenevates riikides ei pruugi olla saadaval adekvaatset informatsiooni turul noteerimata instrumentide reaalkäärtuse leidmiseks (Lisa 5, CL92, 4).

Pooltargumendi esitanud vastajate arvates annab kõige kasulikumat informatsiooni just omakapitaliinstrumentide mõõtmine reaalkäärtuses. Cobham plc arvates tagab selline kajastamine võrreldavama finantsinformatsiooni esitamise, kuid vaja on siiski täiendavaid

juhiseid, kuidas arvutada turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäärtust (Lisa 5, CL147, 2). Aflac, Inc. kommenteeris, et enamasti ei hoita omakapitaliinstrumente perioodilise tulu, näiteks dividendid, teenimise eesmärgil. Selle asemel loodab investor, et omakapitaliinstrumenti väärtus tõuseb, kui selle väljastanud ettevõtte majandustulemused parenevad. Väärtuse tõus peab kajastuma ka investori kasumiaruandes, mistõttu on kõige sobilikum kajastada kõik investeeringud omakapitaliinstrumentidesse reaalkäärtuses. (Lisa 5, CL139, 4)

Magistritöö autor nõustub siiski vastuargumendi esitanud vastajatega, et reaalkäärtuses kajastamine ei anna usaldusväärset informatsiooni nende omakapitaliinstrumentide kohta, mille reaalkäärtus pole usaldusväärset hinnatav. Vastusena standardi eelnõule laekunud kriitikale lubas IASB anda välja täiendavad juhised, kuidas määrata selliste omakapitaliinstrumentide reaalkäärtust. IASB lubas juhistes samuti kirjeldada, millistel juhtudel väljendab soetusmaksumus instrumenti reaalkäärtust. IASB arvas, et täiendavad juhised aitavad ettevõtetel vähendada reaalkäärtuse hindamiseks tehtavaid kulutusi. (Project Summary ... 2009, 18)

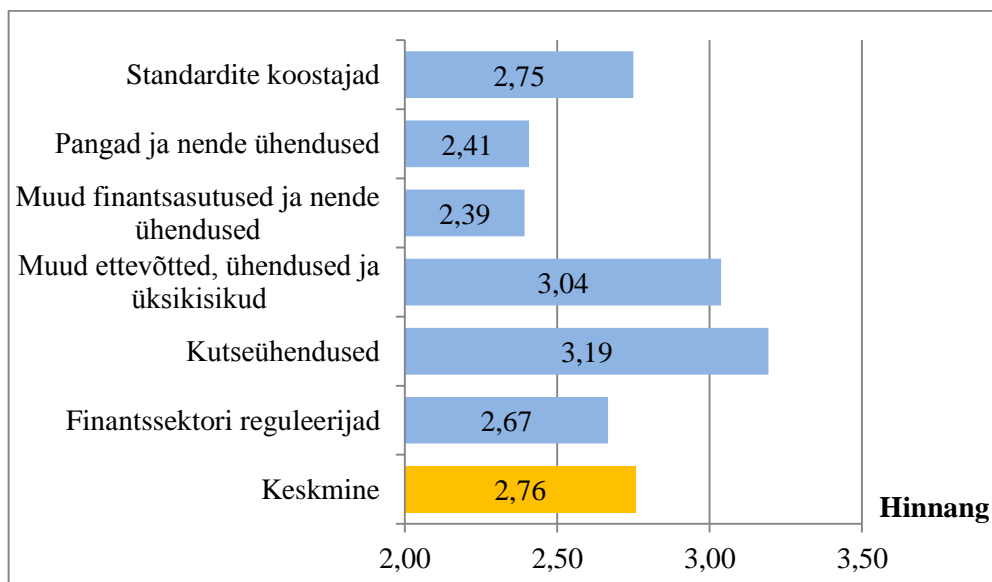
IASB lisas mõningad täiendavad juhised standardisse. IFRS 9 § B5.2.3–B5.2.6 kirjeldavad üldsõnaliselt, millistel juhtudel soetusmaksumus väljendab kõige paremini instrumenti reaalkäärtust ning millistel juhtudel mitte. Turul noteerimata instrumentide reaalkäärtuse arvutamiseks konkreetseid näiteid või juhiseid pole toodud. Ettevõtted peavad ise välja mõtlema sobivaima viisi reaalkäärtuse hindamiseks. Magistritöö autori arvates on standardisse kindlasti selliseid näiteid vaja, sest paljud standardi eelnõule vastajad avaldasid muret, et reaalkäärtuse määramine saab olema keeruline.

Juhiste puudumine võib tegelikkuses tekitada olukorra, kus ettevõtted kajastavad ka edaspidi omakapitaliinstrumentid soetusmaksumuses ettekäändega, et see väljendab parimal viisil reaalkäärtust. Nõnda säilib standardis IFRS 9 varjatud kujul IAS 39 erand, mille kohaselt võis turul noteerimata omakapitaliinstrumentid kajastata soetusmaksumuses. See aga polnud tõenäoliselt muutuse eesmärk. Magistritöö autor nõustub paljude vastajate välja pakutud ettepanekuga, et juhul, kui omakapitaliinstrumenti reaalkäärtus on usaldusväärset hinnatav, tuleb instrument mõõta reaalkäärtuses. Vastasel juhul tuleb investeeringud omakapitaliinstrumentidesse kajastada soetusmaksumuses.

Teine oluline muutus omakapitaliinstrumentide arvestuses oli nende klassifitseerimine kahte kategooriasse – kauplemiseesmärgil ja mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentid. Viimaseid hoitakse enamasti strateegilistel eesmärkidel, mitte sooviga

realiseerida kasu instrumendi reaalkaalu tõusust. IASB arvates on finantsaruande lugeja jaoks oluline kajastada selliste omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutused eraldi kauplemiseesmärgil hoitavatest omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutustest. Nõnda tegi IASB standardi eelnõus ettepaneku kajastada selliste instrumentide reaalkaalu muutused ja dividendid muus koondkasumis. Tulumi või kadumi hilisem ümberklassifitseerimine muust koondkasumist kasumiaruandesse pole lubatud. (ED/2009/7 ... 2009, 12)

Üheteistkümnenda küsimusega uuriti, kas vastajate arvates mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutuste kajastamise muus koondkasumis parendab finantsaruandlust. Üldiselt pooldati reaalkaalu muutuste kajastamist muus koondkasumis, kuid dividendide kajastamise ja ümberklassifitseerimise keelu ettepanekute kohta avaldati väga palju kriitikat. Vastuste keskvaartus oli 2,76 (vt Joonis 13), mis tähendab, et vastuargumente esitati veidi rohkem kui pooltargumente. Kõige kõrgem keskmine hinnang oli kutseühendustel (keskmine hinnang 3,19) ning muudel ettevõtetel, ühendustel ja üksikisikutel (keskmine hinnang 3,04). Kõige vähem nõustusid antud küsimusega muud finantsasutused ja nende ühendused (keskmine hinnang 2,39) ning pangad ja nende ühendused (keskmine hinnang 2,41).

Joonis 13. Üheteistkümnenda küsimuse vastused

Allikas: Autori koostatud (lisa 8 toodud andmete alusel)

Enamasti olid vastajad ettepanekuga pigem mittepooldaval seisukohal, kuid siiski esitati ka pooltargumente. Näiteks, The Financial Reporting Council ja mitu teist vastajat arvas, et mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutuste kajastamine muus koondkasumis muudab finantsaruanded tõepärasemaks. Nimelt väheneb volatiilsus kasumiaruandes ning puhaskasumit mõjutab ainult kauplemistegevusest tekkiv tulum või kadum. Organisatsioon pooldas ka seda, et muus koondkasumis olevat kumulatiivset tulumit või kadumit ei klassifitseeritaks ümber kasumiaruandesse. Küll aga tegi organisatsioon ettepaneku, et aruande lisad peavad olema informatiivsemad, et selgitada omakapitaliinstrumentide kajastamist. (Lisa 5, CL12, 13)

Ka Fujitsu Limited pooldas, et mitte-kauplemiseesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutused ei tohi mõjutada puhaskasumit, vaid tuleb kajastada muus koondkasumis (Lisa 5, CL108, 2). The Australian Heads of Treasuries Accounting and Reporting Advisory Committee arvates võimaldab see paremini ennustada ettevõtte tulevast rahakäivet, sest info kasumiaruandes pole mõjutatud realiseerimata tulumit või kadumit muutusest (Lisa 5, CL19, 7). The Institute of Chartered Accountants in England and Wales sõnul tähendab selline omakapitaliinstrumentide klassifitseerimise mudel arengut finantsaruannetes (Lisa 5, CL47, 14).

Põhiline argument, miks küsimusega pigem ei nõustunud, oli, et standardi eelnõus tehti ettepanek kajastada mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentidest saadud dividendid samuti muus koondkasumis. Isegi need vastajad, kes väga pooldasid omakapitaliinstrumentide uut klassifitseerimise ja mõõtmise mudelit, mainisid, et dividendid tuleb pigem ikkagi kajastada kasumiaruandes ning reaalkaalu muutused muus koondkasumis. Enamik mittenõustuvatest vastajatest kritiseeris ka seda, et muus koondkasumis olevat tulumit või kadumit ei saa kasumiaruandesse ümber klassifitseerida omakapitaliinstrumenti eemaldamisel raamatupidamisbilansist. Cobham plc arvas, et peab olema võimalus ümber klassifitseerida muus koondkasumis kajastatud tulumit või kadumit igal hetkel, sest finantsinstrumenti haldamise ärimudel võib ajas muutuda (Lisa 5, CL147, 3). Selle küsimuse juures väljendati samuti pahameelt, et alles võiks jääda erand, et soetusmaksumusel mõõdetakse neid omakapitaliinstrumente, mille reaalkaalu pole usaldusväärset hinnatav.

AIB Group sõnul tagaks dividendide kajastamine kasumiaruandes ja raamatupidamisbilansist eemaldamisel kogunenud tulumit või kadumit ümberklassifitseerimine kasumiaruandesse kõrgema kvaliteediga finantsaruanded (Lisa 5, CL215, 4). The Canadian

Bankers Association kommenteeris, et juhul, kui omakapitaliinstrumenti reaalkasumite muutused ja saadud dividendid kajastatakse muus koondkasumis ja neid ei näidata kunagi kasumiaruandes, siis ettevõtte puhaskasum on väiksem tulumis ja dividenditulu võrra, mille ta teenis nende omakapitaliinstrumentide hoidmisest. See omakorda tähendab ettevõttele väiksemat puhaskasumit aktsia kohta, mis on investorite ja analüütikute jaoks sageli üks olulisemaid suhtarve, millega hinnatakse ettevõtte edukust. (Lisa 5, CL185, 9-10) Seega väheneb puhaskasumi kasulikkus ettevõtte tegevuse hindamisel.

The Australian Accounting Standards Board sõnul on dividendide kajastamine muus koondkasumis eriti vastuoluline nendel ettevõtetel, kelle põhitegevus on omakapitaliinstrumentide pikaajaline hoidmine tulu teenimise eesmärgil. Näiteks investeerimisettevõtete ärimudeli eesmärk on investeerida ettevõttesse, kes maksavad pikas perspektiivis palju dividende, koguda investeringutelt dividenditulu ja maksta osa sellest summast edasi oma klientidele. (Lisa 5, CL95, 8) Sellise näite korral ei väljendaks kasumiaruanne ettevõtte põhitegevusest teenitud tulu. Dividenditulu on osa majandusaasta jooksul teenitud tulust, mis peab kajastuma ettevõtte kasumiaruandes. Lisaks võib dividenditulu kajastamine muus koondkasumis põhjustada arvestuse ebakõla, sest omakapitaliinstrumenti finantseerimiseks tehtavad kulutused on kajastatud kasumiaruandes (Lisa 5, CL232, 12).

Autor nõustub, et dividendide mittekajastamine kasumiaruandes võib aruande lugejale anda eksitavat informatsiooni, kuna see ei kajasta täielikult ettevõtte majandustegevuse tulemuslikkust. Nõnda halveneb finantsaruannetest saadava informatsiooni kvaliteet. See aga pole kindlasti IASB eesmärk IFRS 9 väljatöötamisel. IASB nõustus osaliselt standardi eelnõule antud kriitikaga ning IFRS 9 lubab ikkagi mitte-kauplemiseesmärgil hoitud omakapitaliinstrumentidelt teenitud dividenditulu kajastamist kasumiaruandes (Project Summary ... 2009, 19). Juhul, kui mitte-kauplemiseesmärgil hoitud omakapitaliinstrumentidest teenitud dividenditulu eristamine finantsaruandes on tõesti oluline, siis magistratõõ autori arvates võib selle summa avalikustada kasumiaruandes eraldi reana või aruande lisades.

Vaatamata standardi eelnõus esitatud kriitikale, ei luba standard ikkagi muus koondkasumis kajastatud mitte-kauplemiseesmärgil hoitud omakapitaliinstrumentide reaalkasumite muutuste ümberklassifitseerimist kasumiaruandesse. IASB põhjendas seda otsust sellega, et ümberklassifitseerimise lubamine tingib vajaduse sooritada vara väärtuse test, aga see nõue muudaks standardi rakendamise keerulisemaks. Praktikas on raske määrata, millisel hetkel vara väärtuse test tuleb sooritada. (Project Summary ... 2009, 19) Magistratõõ autor

nõustub, et peab järgima IFRS 9 eesmärki vähendada keerukust finantsinstrumentide arvestuses. Seega ümberklassifitseerimise keeld on õigustatud.

Kahe viimase küsimuse vastustes oli selgelt eristatav, et omakapitaliinstrumentide arvestuse muudatustele on pigem vastumeelsemal seisukohal pangad ja nende ühendused ning pigem pooldavamal seisukohal kutseühendused ning muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud. See võis tuleneda sellest, et pankade raamatupidamisbilansis on palju omakapitaliinstrumente ja nad oskasid paremini hinnata, kui suurt mõju võib raamatupidamisbilansile ja kasumiaruandele avaldada omakapitaliinstrumentide arvestuse muutmine. Kutseühendused ning muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud vaatasid võib-olla pigem üldpilti ja oskasid vähem hinnata tegelikkuses tekkivaid probleeme.

2.2.6. Muud tähelepanekud vastajate kommentaarkirjadest

Jaotises 2.2.6. toob magistritöö autor välja mõned huvitavad tähelepanekud standardi viimase eelnõu kommentaarkirjadest. Kommentaarkirju lugedes täheldas autor, et paljud vastajad tõid välja sarnaseid kommentaare. Nõnda tegi autor märkmeid, millised ettevõtted tõid oma vastustes välja järgmised arvamused:

1. Uue kategooria lisamine finantsvarade klassifitseerimise mudelisse muudab IFRS 9 keerulisemaks.
2. Uue kategooria lisamise positiivne aspekt on, et see muudab IFRS 9 finantsvarade klassifitseerimise mudeli sarnasemaks US GAAP-ga.
3. IFRS 9 tagab kvaliteetsemad või informatiivsemad finantsaruanded.
4. Omakapitaliinstrumentide arvestus tuleb ühtlustada võlainstrumentide arvestusega ning lubada muus koondkasumis kajastatud summade ümberklassifitseerimine kasumiaruandesse.

Magistritöö lisades (vt Lisa 9) esitatakse, milliste vastajate kommentaarid ühtisid nende nelja väitega. Selliseid küsimusi IASB standardi eelnõus eraldi ei esitanud.

IFRS 9 üks oluline eesmärk on lihtsustada finantsinstrumentide arvestust. 2012. aasta standardi eelnõu tagasiside alusel võib öelda, et seda ei suudetud täielikult saavutada. Nimelt, 37% vastajatest mainis oma kommentaarkirjas, et uue kategooria lisamine finantsvarade klassifitseerimise mudelisse muudab IFRS 9 keerulisemaks ning see ei täida enam IAS 39 asendamise eesmärki.

Samas 12% vastajatest märkis, et võimalus mõõta finantsvara reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis muudab IASB käsitluse sarnasemaks FASB-i mudeliga, mis on kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga. New Zealand Accounting Standards Board kommenteeris, et finantsinstrumentide arvestuse ühildamine US GAAP-ga tagab kõrgema kvaliteediga finantsaruanded, andes lugejale täpsemat informatsiooni ettevõtte finantstulemuste hindamiseks ja investeerimisotsuste langetamiseks (Lisa 3, 14-858, 1).

Mitu ettevõtet väljendas suurt pettumust, et FASB-ga ei saavutatud täiesti ühesugust käsitlust. Nimelt on ettevõtetele kulukas koostada finantsaruandeid nii US GAAP kui ka IFRS standardite alusel (Lisa 3, 14-1190, 1). The U.S. Chamber of Commerce sõnul on globaliseerunud majanduses investoritele tähtis, et finantsaruanded annaksid asjakohast ja kasulikku informatsiooni otsuste langetamiseks. Selleks on väga olulised globaalselt ühtlustatud standardid ja kõrge kvaliteediga finantsaruanded. (Lisa 3, 14-1204, 2) Seega IASB ja FASB peaksid jätkama koostööd standardite ühtlustamises, sest IASB ja FASB-i erinevad käsitlused on kulukad nii finantsaruannete koostajatele kui ka tarbijatele (Lisa 3, 14-1325, 3).

German Insurance Association kommenteeris, et IFRS 9 printsiibipõhine lähenemine tagab finantsaruannete kõrge kvaliteedi (Lisa 3, 14-1178, 16). Paraku vaid 4% vastajatest kirjutas, et IFRS 9 tagab kvaliteetsemad või informatiivsemad finantsaruanded. Petróleo Brasileiro S.A. (Petrobras) arvates on IFRS 9 printsiibid praegusest standardist keerulisemad ja nende rakendamine toob kasumiaruandesse suurema volatiilsuse (Lisa 3, 14-1316, 1). CFA Institute arvates pole FASB-i ja IASB klassifitseerimise ja mõõtmise mudelid lihtsamad võrreldes praeguste mudelitega. Uued standardid ei taga investoritele informatiivsemaid finantsaruandeid. (Lisa 3, 14-1872, 6) Mitu eraettevõtet täheldas, et mitte-finantsasutuste jaoks on IFRS 9 klassifitseerimise mudelit äärmiselt keeruline ja kulukas rakendada. Arvati, et IASB võiks avaldada mitte-finantsasutustele mõeldud lihtsustused seos finantsvarade klassifitseerimisega. (Lisa 3, 14-1087, 2) Magistritöö autori arvates muudaks mitte-finantsasutustele mõeldud erandi kehtestamine standardi keerulisemaks ning vähendaks finantsaruannete võrreldavust.

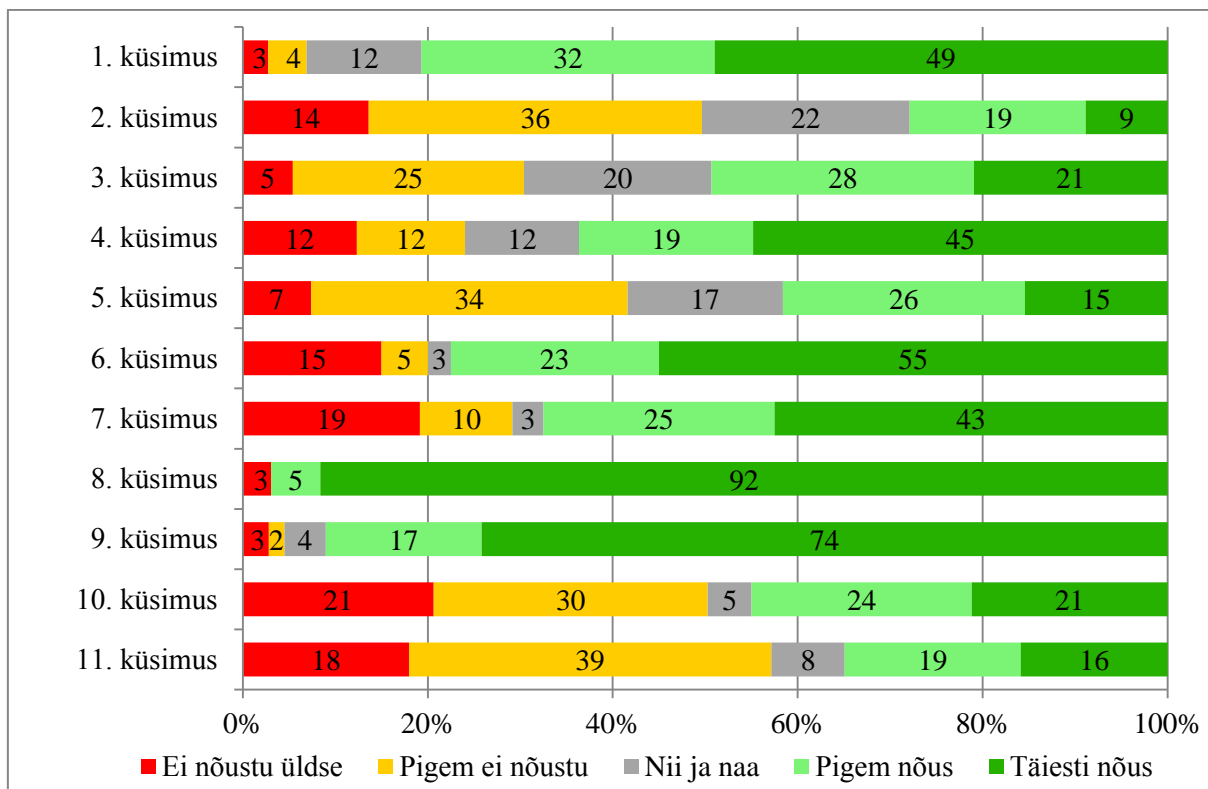
IFRS 9 kohaselt tuleb võlainstrumenti muus koondkasumis kajastatud reaalväärtuse muutused ümber klassifitseerida kasumiaruandesse, kui võlainstrument eemaldatakse raamatupidamisbilansist või muutub klassifitseerimise kategooria. Omakapitaliinstrumentidel pole see lubatud. 21% vastajatest arvas, et võiksid kehtida ühesugused reeglid omakapitaliinstrumentide ja võlainstrumentide muus koondkasumis kajastatud reaalväärtuse muutuste

kajastamise suhtes. Vastajate arvates lisab erinev käsitlus standardisse IFRS 9 ülemäärast keerukust. Macquarie Group Limited kommenteeris, et see on finantsaruannete tarbijate jaoks segadust tekitav (Lisa 3, 14-1072, 5). Oluline on, et finantsinstrumentide arvestuse uued printsiibid oleksid võimalikult lihtsad ja arusaadavad.

Japanese Bankers Association kommenteeris, et IFRS 9 kasutuselevõtt tähendab väga suurt muutust finantsasutustele mitte ainult finantsaruandluses, vaid ka juhtimisarvestuses ja riskijuhtimises. Seega pole üks kuni kaks aastat ettevalmistusaega finantsasutuste jaoks piisav, et valmistuda IFRS 9 kasutuselevõtuks. (Lisa 3, 14-1074, 10) IFRS 9 lõplik versioon avaldati 2014. aasta keskpäeval ning kohustuslik on seda rakendada 2018. aastal algavale majandusaastale. Magistritöö autori hinnangul peaksid ettevõtted jõudma selle ajaga valmistuda uue standardi rakendamiseks. Ettevalmistused standardi kasutuselevõtuks on aga tõenäoliselt väga töömahukad ja kulukad.

2.2.7. Ülevaade ja järeldused

Vastajad nõustusid kõige enam 1., 4., 6.–9. küsimusega (vt Joonis 14). Kõige suurem vastuseis oli 2., 5., 10. ja 11. küsimusele. Enim olid vastajaid pigem või täiesti nõus sellega, et finantsvara võib kajastada reaalkäituses muutusega kasumiaruandes juhul, kui see kõrvaldab arvestuse ebakõla (vt Joonis 14: 8. ja 9. küsimus). Samuti nõustus 81% vastajatest, et modifitseeritud majandusliku seosega finantsinstrumenti võib mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses või reaalkäituses muutusega kasumiaruandes ainult siis, kui instrumendi lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest (vt Joonis 14: 1. küsimus). Üle poole vastajatest nõustus, et finantskohustise krediidiriski muutusest tulenev reaalkäituse muutus tuleb kajastada mitte kasumiaruandes, vaid muus koondkasumis (vt Joonis 14: 6. ja 7. küsimus). Rohkem kui pool vastajatest arvas, et reaalkäituses muutusega muus koondkasumis tuleb kajastada finantsvarad, mida hoitakse eesmärgiga koguda lepingulist rahakäivet, aga võimalusel müüakse (vt Joonis 14: 4. küsimus).

Joonis 14. Vastuste kokkuvõte

Allikas: Autori koostatud (lisades 6–8 toodud andmete alusel)

Rohkem kui pooled 10. küsimusele vastajatest arvas, et kõigi omakapitali-instrumentide mõõtmine reaalkaalu ei anna finantsaruannetes kasulikku informatsiooni. 11. küsimuse suur vastuseis tulenes sellest, et standardi eelnõu ei lubanud mitte-kauplemiseesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentidest saadavat dividenditulu kajastada kasumiaruandes. IFRS 9 lõplik variant seda siiski lubab ning enam standardi eelnõule vastajatest pooldas mitte-kauplemiseesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutuse kajastamist muus koondkasumis. Suur osa vastajatest arvas, et IASB tegevusjuhised ei taga piisavat selgust finantsvara klassifitseerimisel kolme kategooria vahel ning kvantitatiivse testi sooritamisel, et tuvastada, kas finantsinstrument täidab ainult põhiosa- ja intressimakse kriteeriumit (vt Joonis 14: 2. ja 5. küsimus).

Huvigruppide vastuste võrdluses võib täheldada, et väga paljudele küsimustele olid standardite koostajad vähem pooldavamal arvamusel võrreldes teiste vastajatega. Seda ilmselt seetõttu, et standardite koostajad lähtuvad sageli kohalike standardite väljatöötamisel IASB väljastatud standardite käsitlusest. Standardite koostamisel peavad nad arvestama, et need

oleksid rakendatavad ja sobivad eri valdkondade ettevõtetele. IFRS 9 standardi eelnõud kommenteerides täheldasid nad, kuivõrd keerulised ja kulukad muutused kaasnevad uue standardiga ning milliste probleemidega peavad finantsasutused tegelema. See tõenäoliselt tingis standardite koostajate vähem pooldavama hoiaku IASB ettepanekute suhtes.

Lisaks standardite koostajatele olid pangad ja nende ühendused veidi vähem nõus 1.–3. ja 10.–11. küsimusega kui teised vastajagrupid. Vastumeelsus 1.–3. küsimusele tulenes sellest, et standard nõuab kvantitatiivse testi sooritamist modifitseeritud majandusliku seosega finantsvarade puhul, et tuvastada, kas ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteerium on täidetud. Finantsvara võib kajastada amortiseeritud soetusmaksumuses või reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes ainult sellisel juhul, kui selle instrumendi lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest. Pankade raamatupidamisbilansis on väga palju eri tingimustega finantsvarasid, mistõttu kvantitatiivse testi sooritamine tähendab pankadele palju lisatööd ja -kulu ning tõstab dokumenteerimise mahtu. Ettevõttesiseseid protseduurireegleid tuleb ümber korraldada ning infosüsteemidesse vajalikud uuendused programmeerida.

Olukorra muudab keerulisemaks asjaolu, et alati pole lihtne või üldse võimalik leida võrreldavat instrumenti ning tuleb luua hüpoteetiline võrreldav instrument. Kõik see tähendab pankadele aeganõudvat tööd ja lisakulusid. See põhjustas pankade ja nende ühenduste vastumeelsema arvamuse 1.–3. küsimuse ettepanekutele. Pankade ja nende ühenduste pigem mittepooldav hoiak 10. küsimusele tulenes sellest, et turul noteerimata omakapitali-instrumentide reaalväärtuse leidmine võib olla keeruline ja kulukas. Pigem pooldati selliste instrumentide mõõtmist soetusmaksumuses.

Pangad, muud finantsasutused ja nende ühendused pooldasid võimalust mõõta finantsvara reaalväärtuses muutusega muus koondkasumis rohkem kui teised vastajagrupid. Nimelt, see kategooria väljendab kõige paremini nende investeerimisstrateegiat – mõningaid investeerimisportfelle hoitakse intressitulu teenimise eesmärgil, kuid finantsvara võidakse müüa soodsa võimaluse tekkimisel. Samuti pooldasid pangad, muud finantsasutused ja nende ühendused võimalust kajastada muus koondkasumis finantskohustise reaalväärtuse muutusest seda osa, mis oli põhjustatud krediidiriski muutusest. Nimelt, kui raamatupidamisbilansis on suures mahus finantskohustusi, siis krediidiriski muutuse kajastamine kasumiaruandes annab finantsaruande lugejale märkimisväärselt eksitavat informatsiooni. Juhul, kui ettevõtte maksevõime väheneb, siis IAS 39 kohaselt kajastatakse kasumiaruandes tulum, mis näitab

justkui muutuks ettevõtte maksevõimelisemaks. Nõnda arvati, et selline tulum tuleb eemaldada kasumiaruandest ja kajastada muus koondkasumis.

Seega võib öelda, et magistritöö sissejuhatuses püstitatud hüpotees sai osaliselt kinnitust. Pangad ja nende ühendused olid võrreldes teiste huvigruppidega vähem pooldavamal seisukohal. Muude finantsasutuste ja nende ühenduste kohta seda järeltada ei saa, mistõttu ka hüpotees sai vaid osaliselt kinnitust. Pankade ja nende ühenduste vähem pooldavam seisukoht tulenes tõenäoliselt sellest, et finantsinstrumentide suure mahu tõttu mõjutab IFRS 9 printsiipide rakendamine oluliselt pankade raamatupidamisbilanssi, kasumiaruannet, muud koondkasumit ja seega ka kapitalinõuetele vastamist. Samuti on uue standardi rakendamiseks vajalikud kulukad arendustegevused infosüsteemides. Näiteks tuleb arendada süsteem, mis võimaldaks leida finantsvarale võrreldavat instrumenti ning võrrelda finantsvara lepingulist rahakäivet võrreldava instrumendi rahakäibega. Vajalikud on ka tööprotsessid, et määrata turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäivust.

Võrreldes teiste vastajagruppidega olid kutseühendused peaaegu kõigis küsimustes rohkem pooldavamal arvamusel. See võis tuleneda sellest, et kutseühendused vaatavad standardi muudatusi pigem kontseptuaalselt ning arvestavad vähem tegelikkuses tekkivate võimalike probleemidega. Näiteks, kõigi omakapitaliinstrumentide kajastamine reaalkäivustes võib tunduda hea parendusena standardisse, sest kõiki sarnaseid instrumente mõõdetakse ühtmoodi. Küll aga ei tajunud kutseühendused, et aruannet koostavale ettevõttele on see suur väljakutse ja lisatöö, kui omakapitaliinstrumendil puudub noteeritud turuhind, mis väljendab kõige paremini reaalkäivust.

Magistritöö autori arvates on IFRS 9 tekst arusaadavam ja lihtsamini loetav kui IAS 39. Samuti on hea lähenemine, et uues standardis sõltub finantsvarade klassifitseerimine ja mõõtmine finantsvara haldamise eesmärgist. See on kõige tõepärasem viis määrata, kus kajastada finantsaruannetes finantsvara väärtuse muutused. Uue standardiga kaasnevasse muutustesse ei suhtu aga kõik ettevõtted ja organisatsioonid niivõrd positiivselt. IFRS 9 tekst on printsiibipõhine, mis tähendab, et ettevõtted võivad standardi teksti erinevalt tõlgendada. Samuti tekitab IFRS 9 rakendamine mitmesuguseid probleeme ja väljakutseid.

Enamik standardi eelnõule vastajatest pooldas kolme kategooriaga finantsvarade klassifitseerimise mudelit. Nimelt, selline klassifitseerimine väljendab paljudel finants-teenuseid pakkuvatel ettevõtetel kõige paremini nende investeerimispoliitikat. 37% vastajatest mainis oma kommentaarkirjas, et uue kategooria (mõõtmine reaalkäivustes muutusega muus

koondkasumis) lisamine finantsvarade klassifitseerimise mudelisse muudab IFRS 9 keerulise- maks ning see ei täida enam IAS 39 asendamise eesmärki. Samas nõustub magistritöö autor nende vastajatega, kelle arvates esialgne IFRS 9 kahe kategooriaga finantsvarade klassifit- seerimise mudel oli liiga kitsas käsitlus ning kolme kategooriaga lähenemine on paindlikum.

Peaaegu pooled vastajatest arvasid, et kategooriate piirid klassifitseerimise mudelis on kohati ebaselged. See on tingitud IFRS 9 printsiibipõhisest lähenemisest, mis annab standardi rakendajatele rohkem tõlgendamisvabadust kui IAS 39 reeglipõhine lähenemine. Nõnda tõesid ka paljud vastajad, et IFRS 9 klassifitseerimise mudel on hinnanguline ja subjektiivne. Näiteks kirjeldab standard, et võrreldes esimese kategooriaga on teisele kategooriale iseloomulik suuremas summas ja sagedasemad finantsvara müügid (IFRS 9 § B4.1.4B). Võib juhtuda, et ettevõtted tõlgendavad seda erinevalt. Oluline on, et ettevõtted dokumenteeriksid ärimudeli valiku põhjused, aga ka finantsvara müügi põhjused. Täiendav dokumenteerimine on lisatöö ja -kulu.

Enamik vastajatest nõustus, et modifitseeritud majandusliku seosega finantsvara võib mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses või reaalväärtuses muutusega kasumiaruandes ainult sellisel juhul, kui instrumendi lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest. Vastajatele tekitas aga suurt muret, et selle hinnangu andmiseks on vaja teostada kvantitatiivne test, mille sooritamine toob tõenäoliselt palju probleeme, lisatööd ja -kulu.

Kvantitatiivset testi on raske teostada, sest võrreldavat instrumenti on mõnel juhul keeruline või võimatu leida. See muudab standardi rakendamise keeruliseks, mis pole kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga. Lisaks tuleb APIM kriteeriumi täitmist hinnata instrumendi- põhiselt ning kvantitatiivse testi sooritamiseks on vaja koguda mitmesugust informatsiooni. Seega tähendab modifitseeritud majandusliku seosega finantsvara rahakäibe võrdlemine võrreldava instrumendi rahakäibega väga suurt tööd ja dokumenteerimise mahtu. Mitu vastajat kahtles, kas kvantitatiivse testi sooritamisest saadav kasu ületab testi sooritamise kulusid. Samuti ei anna standard täiendavaid selgitusi, kust läheb piir, kas instrumendi lepinguline rahakäive on oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest. Seda peab iga ettevõtte ise määrama ja otsustamine võib olla keeruline. Ettevõtete eri tõlgendused sarnaste instrumentide kohta võivad vähendada aruannete võrreldavust. Magistritöö autor arvab, et see probleem tekib kindlasti IFRS 9 rakendamise esimestel aastatel ning hiljem hakkavad ettevõtete tõlgendused ühtlustuma, sest kujuneb välja teatud praktika.

Kvantitatiivse testi sooritamise nõue toob ettevõtetele ka muid probleeme. Paljud vastajad arvasid, et paljud finantsvarad, mida seni kajastati amortiseeritud soetusmaksumuses, ei läbi kvantitatiivset testi. Nii tuleb need mõõta reaalkäätuses muutusega kasumiaruandes, kuigi vastajate hinnangul annaks kajastamine amortiseeritud soetusmaksumuses kõige õigema informatsiooni. Selle tulemusena väheneb amortiseeritud soetusmaksumuses ja suureneb reaalkäätuses muutusega kasumiaruandes kajastatavate finantsvarade arv, mis tähendab tõenäoliselt suuremat volatiilsust kasumiaruandes. Seega uus finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise mudel muudab oluliselt võlainstrumentide klassifitseerimist. Samuti peavad ettevõtted kirjeldama rohkem informatsiooni finantsaruande lisades.

IFRS 9 lahendab IAS 39 rakendamisel tekkinud probleemi, kui finantskohustise krediidiriski muutusest tulenev finantskohustise reaalkäätuse muutus kajastus kasumiaruandes ning see andis finantsaruande lugejale vastuolulist informatsiooni. IFRS 9 nõuab selle summa kajastamist muus koondkasumis juhul, kui ei teki arvestuse ebakõla. Küll aga võib keeruliseks osutada finantskohustiste krediidiriski muutuse mõõtmine. Selleks on vaja eraldi hinnata finantskohustise reaalkäätuse muutust ning see info ei pruugi finantsturul olla kättesaadav (Lisa 4, CL 68, 2). Seega juhul, kui selle summa arvutamine pole usaldusväärselt teostatav, siis ei taga see kasulikku ja usaldusväärselt informatsiooni aruande lugejatele. Samuti võib krediidiriski muutusest tuleneva reaalkäätuse summa kajastamine muus koondkasumis tekitada muus koondkasumis volatiilsust.

IFRS 9 nõuab, et kõik omakapitaliinstrumentid tuleb mõõta reaalkäätuses. Osaliselt muudab ühesugune käsitlus finantsarvestuse lihtsamaks ja ettevõtete finantsaruanded võrreldavamaks, kuid võib ettevõtetele ka mõningaid probleeme tekitada. Nimelt, omakapitaliinstrumentide kajastamine reaalkäätuses ei taga kasulikku informatsiooni, kui reaalkäätus pole usaldusväärselt hinnatav (Lisa 5, CL54, 6). Sellisel juhul võib turuhinna määramine ettevõttele tähendada lisakulusid ning reaalkäätuses mõõtmisest saadav kasu ei pruugi olla suurem reaalkäätuse hindamiseks tehtud kulutustest (Lisa 5, CL215, 4).

Olukord on keeruline ka seetõttu, et turul noteerimata instrumentide reaalkäätuse arvutamiseks pole standardis toodud konkreetseid näiteid või juhiseid. See võib tekitada olukorra, kus ettevõtted kajastavad ka edaspidi omakapitaliinstrumentid soetusmaksumuses ettekäändega, et see väljendab parimal viisil reaalkäätust. Seega sisuliselt säilib IAS 39 erand.

Standardiga IFRS 9 kaasnev positiivne uuendus on, et mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutused tuleb kajastada muus koondkasumis. See muudab finantsaruanded tõepärasemaks, sest väheneb volatiilsus kasumiaruandes ning puhaskasumit mõjutab ainult kauplemistegevusest tekkiv tulum või kadum (Lisa 5, CL12, 13). Lugejates võib aga segadust tekitada, et muus koondkasumis kajastatud finantsvara reaalkaalu muutused tuleb raamatupidamisbilansist eemaldamisel ümberklassifitseerida, aga omakapitaliinstrumentidel ja finantskohustistel seda teha ei tohi. IASB põhjendas seda otsust, et ümberklassifitseerimise lubamine tingib vajaduse sooritada vara väärtuse test, aga see nõue muudaks standardi rakendamise keerulisemaks (Project Summary ... 2009, 19). Seega selline ümberklassifitseerimise keeld võib tekitada mõningaid arusaamatusi, kui on kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga vähendada keerulisust finantsinstrumentide arvestuses.

Paljud ettevõtted väljendasid suurt pettumust, et finantsinstrumentide arvestuses ei saavutatud FASB-ga täiesti ühesugust käsitlust. Nii IFRS kui ka US GAAP standardite alusel finantsaruannete koostamine on rahvusvaheliselt tegutsevate ettevõtetele jaoks lisakohustus. Aruannete koostamine on kulukas ning tõlgendamine ja võrdlemine keeruline. Seega säilivad nii finantsaruannete koostajatele kui ka tarbijatele erinevate standardite alusel koostatud finantsaruannetest tulenevad probleemid.

Üldiselt võib märkida, et IFRS 9 printsiibid muudavad finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise lihtsamaks ja arvestavad rohkem tegelikke finantsvarade haldamise põhjuseid. Samas pole IFRS 9 eesmärk osaliselt täidetud, sest uue standardi rakendamine on keeruline ja probleemiderohke. Endiselt jääb küsimus, kas uuest standardist saadav kasu on suurem, kui selle rakendamiseks tehtavad kulutused. Seda saab konkreetselt hinnata alles siis, kui IFRS 9 on kasutusel ning tegelikud rakendamise kulud selgunud.

Kindlasti on oluline finantsinstrumentide arvestust ka edaspidi uurida teaduslikes töödes. Teema edasiarendamise esimene ettepanek on teostada pärast IFRS 9 kohustuslikuks muutumist võrdlusanalüüs, kuivõrd palju muutis tegelikkuses üleminek standardile IFRS 9 finantsinstrumentide arvestust, milline mõju oli sellel raamatupidamisbilansile, kasumiaruandele, ja muule koondkasumile. Täpsemalt võiks uurida, kuidas uue standardi rakendamine mõjutas kapitali adekvaatsuse nõuetele vastamist. Teine ettepanek on teostada IASB ja FASB-i finantsinstrumentide arvestuse võrdlus ja luua ühtlustatud käsitus finantsinstrumentide arvestuses.

KOKKUVÕTE

Magistritöö uurimisküsimus oli, kas standard IFRS 9 muudab finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise põhimõtted lihtsamaks ja arusaadavamaks. Magistritöös selgus, et standardi IFRS 9 printsiibid muudavad finantsinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise põhimõtted lihtsamaks ja arvestavad rohkem finantsvara haldamise tegelikke põhjuseid. Enamik vastajatest pooldas kolme kategooriaga finantsvara klassifitseerimise mudelit, sest see väljendab finantsteenuseid pakkuvatel ettevõtetel kõige paremini nende investeerimispoliitikat. Samas pole IFRS 9 eesmärk osaliselt täidetud, sest uue standardi rakendamine on kohati keeruline ja probleemiderohke.

Magistritöö eesmärk oli leida, milliseid probleeme võib uute arvestuspõhimõtete kasutuselevõtt ettevõtetele tekitada. Eesmärk sai täidetud. Peaaegu pooled vastajatest arvasid, et klassifitseerimise kategooriate piirid on kohati ebaselged. Finantsvara klassifitseerimine on hinnanguline ja subjektiivne. See on tingitud IFRS 9 printsiibipõhisest lähenemisest, mis annab standardi rakendajatele rohkem tõlgendamisvabadust kui IAS 39 reeglipõhine lähenemine. See aga võib vähendada ettevõtete finantsaruannete võrreldavust, kui sarnaseid finantsinstrumente on erinevalt mõõdetud.

Modifitseeritud majandusliku seosega finantsvara võib mõõta amortiseeritud soetusmaksumuses või reaalkäivuses muutusega muus koondkasumis ainult sellisel juhul, kui instrumendi lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava instrumendi rahakäibest. Selle hinnangu andmiseks on vaja sooritada kvantitatiivne test, mida vastajate hinnangul on raske teostada, sest võrreldavat instrumenti on mõnikord keeruline või võimatu leida. See muudab standardi rakendamise keeruliseks, mis pole kooskõlas IFRS 9 eesmärgiga.

Kvantitatiivse testi sooritamise nõue toob ettevõtetele ka muid probleeme. Suur osa vastajatest arvas, et paljud finantsvarad, mida seni kajastati amortiseeritud soetusmaksumuses, ei läbi kvantitatiivset testi. Selle tulemusena tuleb neid mõõta reaalkäivuses muutusega kasumiaruandes, kuigi vastajate hinnangul annaks amortiseeritud soetusmaksumuses kajastamine kõige õigemal informatsiooni. IFRS 9 rakendamise tulemusena väheneb amortiseeritud soetusmaksumuses ja suureneb reaalkäivuses muutusega kasumiaruandes

kajastatavate finantsvarade arv, mis tähendab tõenäoliselt suuremat volatiilsust kasumiaruandes.

Positiivne asjaolu on, et IFRS 9 lahendab IAS 39 rakendamisel tekkinud probleemi, kui finantskohustise krediidiriski muutusest tulenev reaalkaalu muutus kajastus kasumiaruandes ning see andis finantsaruande lugejale vastuolulist informatsiooni. IFRS 9 järgi tuleb see kajastada muus koondkasumis. Magistritöös aga selgus, et finantskohustiste krediidiriski muutuse mõõtmine ja eristamine finantskohustise enda reaalkaalu muutusest võib olla keeruline. Nimelt, finantskohustise enda reaalkaalu muutuse info ei pruugi finantsturul alati olla kättesaadav.

IFRS 9 nõuab, et kõik omakapitaliinstrumendid tuleb mõõta reaalkaalu. Paljud vastajad arvasid, et see muudab arvestuse lihtsamaks, sest kõiki omakapitaliinstrumente mõõdetakse samal põhimõttel. Probleem tekib aga siis, kui reaalkaalu pole usaldusväärset hinnatav ning selle määramine tekitab ettevõtetele lisakulusid. Nii on see näiteks omakapitaliinstrumentidel, millel puudub finantsturul noteeritud hind, mis väljendab kõige paremini reaalkaalu.

Standardiga IFRS 9 kaasnev positiivne muutus on, et mitte-kauplemiseesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentide reaalkaalu muutused tuleb kajastada muus koondkasumis. Magistritöös selgus, et standardisse lisab keerukust asjaolu, et muus koondkasumis kajastatud finantsvara reaalkaalu muutused tuleb raamatupidamisbilansist eemaldamisel ümber klassifitseerida, aga omakapitaliinstrumentidel ja finantskohustistel seda teha ei tohi.

Magistritöö sissejuhatuses püstitati hüpotees: pangad ja teised finantsteenuste pakkujad on uue standardiga kaasnevatele muutustele vastumeelsemad kui teised huvigrupid. See sai osaliselt kinnitust. Pangad ja nende ühendused pooldasid kolme kategooriaga finantsvara klassifitseerimise mudelit, sest see väljendab kõige paremini nende investeerimispoliitikat. Ülejäänud IASB ettepanekute suhtes olid pangad ja nende ühendused vähem pooldavamal arvamusel võrreldes teiste huvigruppidega. Muude finantsasutuste ja nende ühenduste kohta seda järelada ei saanud, mistõttu hüpotees sai vaid osaliselt kinnitust.

Pankade ja nende ühenduse vähem pooldavam seisukoht tulenes tõenäoliselt sellest, et pankade raamatupidamisbilansis on väga palju eri finantsinstrumente. Nende mõõtmise põhimõtete muutus mõjutab oluliselt raamatupidamisbilanssi, kasumiaruannet ja muud koondkasumit ning seega ka kapitalinõuetele vastavust. Samuti vajab IFRS 9 rakendamine märkimisväärseid muudatusi ettevõtte infosüsteemides, riskijuhtimises ja finantsarvestuses.

Näiteks tuleb arendada infosüsteem, mis võimaldaks leida finantsvarale võrreldavat instrumenti ning võrrelda finantsvara lepingulist rahakäivet võrreldava instrumendi rahakäibega. Vajalikud on ka tööprotsessid, et määrata turul noteerimata omakapitaliinstrumentide reaalkäärtus. Nõnda toob IFRS 9 kaasa mitmesuguseid kulukaid ümberkorraldusi ja arendustegevust infosüsteemides.

Huvigruppide vastuste võrdluses selgus, et võrreldes teiste huvigruppidega olid peaaegu kõigis küsimustes vähem pooldavamal arvamusel lisaks pankadele ja nende ühendustele ka standardite koostajad. See võis tuleneda sellest, et standardite koostamisel peavad nad arvestama, et need oleksid sobivad eri valdkondade ettevõtetele. IFRS 9 standardi eelnõusid kommenteerides täheldasid nad, kuivõrd keerulised ja kulukad muutused kaasnevad uue standardiga ning milliste probleemidega peavad finantsasutused tegelema. Peaaegu kõigis küsimustes olid kõige pooldavamal arvamusel kutseühendused. See võis tuleneda sellest, et kutseühendused vaatasid standardi muudatusi pigem kontseptuaalselt ega keskendunud konkreetsetele probleemidele, mis võivad ettevõtetele tekkida uue standardi rakendamisel.

Magistritööst võib järeldada, et IFRS 9 kasutuselevõtt ja rakendamine tähendab ettevõtete tööprotsessides ja infosüsteemides kulukaid ümberkorraldusi. Finantsvara klassifitseerimise kategooria määramine nõuab senisest palju enam info kogumist, analüüsimist ja dokumenteerimist, et põhjendada antud kategooria õigsust konkreetse finantsvara mõõtmisel.

Magistritöö autori arvates on oluline finantsinstrumentide arvestust ka edaspidi uurida teaduslikes töödes. Autoril on kaks ettepanekut, kuidas praegust magistritöö teemat edasi arendada. Esimene ettepanek on teostada pärast IFRS 9 kohustuslikuks muutumist võrdlusanalüüs, kuivõrd palju muutis tegelikkuses üleminek standardile IFRS 9 finantsinstrumentide arvestust, milline mõju oli sellel raamatupidamisbilansile, kasumiaruandele, ja muule koondkasumile. Täpsemalt võiks uurida, kuidas uue standardi rakendamine mõjutas kapitali adekvaatsuse nõuetele vastamist. Teine ettepanek on teostada IASB ja FASB-i finantsinstrumentide arvestuse võrdlus ja luua ühtlustatud käsitlus finantsinstrumentide arvestuses.

VIIDATUD ALLIKAD

- Accounting mismatch and volatility overview. (2011). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/Advisory%20Council/2012/May/AP3volatilityoverviewobnotes.pdf> (16.03.2016)
- Albuquerque, F. H. F., Carvalho, C. D. F., Justino, M. do R. F., Quirós, J. T. (2015). An Analysis of Differences in Terms of Professional Interests Based on the Project to Replace IAS 39. – *Revista Contabilidade & Finanças - USP*, vol. 26, no. 68, pp. 181–194.
- Barth, M. E., Landsman, W. R. (2010). How did Financial Reporting Contribute to the Financial Crisis? – *European Accounting Review*, vol. 19, no. 3, pp 399–423.
- Bentley, P. A., Franklin, M. A. (2013). Which International Cultures Favor Disclosure of Risk. – *International Journal of Business, Accounting & Finance*, vol. 7, no. 2, pp 62–76.
- Biggins, L., Housa, F. (2012). IFRS 9 – Impairment Rules. – *Charter*, vol. 83, no. 6, pp 44–45.
- Can Financial Instrument Accounting Be Simplified? (2008). PriceWaterhouseCoopers.
https://www.pwc.com/gx/en/banking-capital-markets/pdf/simplify_fin_instruments.pdf (31.01.2016)
- Classification of financial instruments under IFRS 9. (2015). EYGM Limited.
[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Classification_of_financial_instruments_under_IFRS_9./\\$File/Apply-FI-May2015.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Classification_of_financial_instruments_under_IFRS_9./$File/Apply-FI-May2015.pdf) (09.12.2015)
- Comment Letter Analysis. Financial Instruments: Classification and Measurement. (2009). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Phase-I-Classification-and-measurement/IASB%20meeting%20summaries%20and%20observer%20notes/Documents/FI0909b07obs.pdf> (20.02.2016)

- Comment Letters for Exposure Draft ED/2009/7. (2009). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Phase-I-Classification-and-measurement/Exposure-Draft-Comment-Letters/Comment-Letters/Pages/Comment-letters.aspx> (15.04.2016)
 Kommentaarkirjade loetelu on magistritöö lisades (vt Lisa 5).
- Comment Letters for Exposure Draft ED/2010/4. (2010). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Phase-I-Classification-and-measurement/EDFVOMay2010/comment%20letters/Pages/Comment-letters.aspx> (15.04.2016)
 Kommentaarkirjade loetelu on magistritöö lisades (vt Lisa 4).
- Comment Letters for Exposure Draft ED/2012/4. (2012). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Limited-modifications-to-IFRS-9/Exposure-Draft-and-comment-letters-Nov-2012/Comment-letters/Pages/Comment-letters.aspx> (15.04.2016)
 Kommentaarkirjade loetelu on magistritöö lisades (vt Lisa 3).
- Comment Letter Summary. Financial Instruments: Impairment. (2013). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/2013/July/05C-Impairment.pdf> (19.02.2016)
- Crump, R. (2014). IFRS 9 Open to Interpretation. – *Finance Director*, september 2014, pp. 47–47.
- Cunico, S., Housa, F. (2013a). IFRS 9 Hedge Accounting – the Proposals, Opportunities and Implementation. – *Charter*, vol. 84, no. 10, pp 44–45.
- Cunico, S., Housa, F. (2013b). IFRS 9 Impairment is not Finalized. – *Charter*, vol. 84, no. 2, pp 44–45.
- Cuzman, I., Dima, B., Dima, I. (2010). IFRS for Financial Instruments, Quality of Information and Capital Markets Volatility: An Empirical Assessment for Eurozone. – *Accounting & Management Information Systems / Contabilitate si Informatica de Gestiuine*, vol. 9, no. 2, pp 284–304.
- Duangploy, O., Pence, D. K. (2010). Practical Implications of Fair Value Hedges on Available-for-Sale Debt Securities. – *CPA Journal*, vol. 80, no. 3, pp 28–35.

- ED/2009/7. Exposure Draft. Financial Instruments: Classification and Measurement. (2009). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Phase-I-Classification-and-measurement/Exposure-Draft-Comment-Letters/Documents/EDFinancialInstrumentsClassificationandMeasurement.pdf> (27.02.2016)
- ED/2010/4. Exposure Draft. Fair Value Option for Financial Liabilities. (2010). The International Accounting Standards Board.
http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Phase-I-Classification-and-measurement/EDFVOMay2010/Documents/EDFairValueOptionforFinancialLiabilities_WEBSITE.pdf (27.02.2016)
- ED/2012/4. Exposure Draft. Classification and Measurement: Limited Amendments to IFRS 9. (2012). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Limited-modifications-to-IFRS-9/Documents/ED-Classification-and-Measurement-November-2012-bookmarks.pdf> (24.02.2016)
- Exposure Draft Comment Letter Summary. Fair Value Option for Financial Liabilities. (2010). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Meetings/Documents/IASBJuly10/FI0710b18obs.pdf> (20.02.2016)
- First Impressions: IFRS 9 Financial Instruments. (2014). KPMG Limited.
<http://www.kpmg.com/TR/tr/hizmetlerimiz/Audit/Documents/4-first-impressions-ifrs9-financial-instruments.pdf> (09.12.2015)
- Gascal, T., Hooper, K. (2011). NZ IFRS 9 – Financial Instruments: the Pitfalls of Simplification. – *Chartered Accountants Journal*, vol. 90, no. 6, pp 50–51.
- Ginesti, G., Onali, E. (2014). Pre-adoption Market Reaction to IFRS 9: A Cross-country Event-study. – *Journal of Accounting & Public Policy*, vol. 22, no. 6, pp 628–637.
- Hague, I. P.N. (2004). IAS 39: Underlying Principles. – *Accounting in Europe*, vol. 1, pp 21–26.
- Hedge Accounting Under IFRS 9. (2014). EYGM Limited.
[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Hedge_accounting_under_IFRS_9/\\$File/Applying_Hedging_Feb2014.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Hedge_accounting_under_IFRS_9/$File/Applying_Hedging_Feb2014.pdf) (12.02.2016)
- IAS 32. Vastu võetud Euroopa Komisjoni poolt 03.11.2008. – ELT, 29.11.2008, 1126/2008; ELT, 21.11.2013, 1174/2013.
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R112620140101&qid=1405669743924&from=ET> (30.01.2016)

- IAS 39. Vastu võetud Euroopa Komisjoni poolt 03.11.2008. – ELT, 29.11.2008, 1126/2008; ELT, 20.12.2013, 1375/2013.
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R112620140101&qid=1405669743924&from=ET> (30.01.2016)
- IFRS 9 – Classification and Measurement. (2014). PricewaterhouseCoopers LLP.
<http://www.pwc.com/us/en/cfodirect/assets/pdf/in-depth/us2014-05-ifs-9-classification-measurement.pdf> (09.12.2015)
- IFRS 9 – Expected Credit Losses. (2014). PricewaterhouseCoopers LLP.
<https://www.pwc.com/us/en/cfodirect/assets/pdf/in-depth/us2014-06-ifs-9-expected-credit-losses.pdf> (12.02.2015)
- International Accounting Standard 39 (IAS 39), Financial Instruments: Recognition and Measurement. (2009). Certified General Accountants Association of Canada.
https://www.cga-pdnet.org/Non_VerifiableProducts/ArticlePublication/IFRS_E/IAS_39.pdf (19.02.2016)
- IFRS 9 Financial Instruments. (2014). The International Accounting Standards Board.
<http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2015/ifrs09.pdf> (27.02.2016)
- Lachmann, M., Stefani, U., Wöhrmann, A. (2015). Fair Value Accounting for Liabilities: Presentation Format of Credit Risk Changes and Individual Information Processing. – *Accounting, Organizations & Society*, vol. 41, pp 21–38.
- Pounder, B. (2009). Accounting for Financial Instruments: Post-Crisis Changes, Part 1. – *Strategic Finance*, vol. 91, no. 6, pp 19–61.
- Project Summary and Feedback Statement: IFRS 9 Financial Instruments. Part I: Classification and Measurement. (2009). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-I-Classification-and-measurement/Documents/vbFeedbackStatement2009new.pdf> (31.01.2016)
- Project Summary and Feedback Statement: Financial Liabilities. (2010). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-I-Classification-and-measurement/Documents/FSFinLiab2010.pdf> (31.01.2016)
- Project Summary: IFRS 9 Financial Instruments. (2014). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Documents/IFRS-9-Project-Summary-July-2014.pdf> (09.12.2015)

- Snapshot. Financial Instruments: Amortised Cost and Impairment. (2009a). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Impairment/ED/Documents/SnapshotFIImpairment5November.pdf> (19.02.2016)
- Snapshot. Financial Instruments: Classification and Measurement. (2009b). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-I-Classification-and-measurement/Exposure-Draft-Comment-Letters/Documents/snapshot2.pdf> (30.01.2016)
- Snapshot. Financial Liabilities: Classification and Measurement. Fair Value Option. (2010). The International Accounting Standards Board.
<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-I-Classification-and-measurement/EDFVOMay2010/Documents/SnapshotEDFairValueOptionforFinancialLiabilities.pdf> (31.01.2016)
- Snapshot: Hedge Accounting. (2010). The International Accounting Standards Board.
http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-III-Hedge-accounting/edcl/Documents/EDHedgeAccounting_SNAPSHOTDec10.pdf (20.02.2016)
- Snapshot. Supplement to the Exposure Draft. Financial Instruments: Amortised Cost and Impairment. (2011). The International Accounting Standards Board.
http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Impairment/Supplementdoc/Documents/Snapshot_Impairment_January2011.pdf (19.02.2016)
- Taylor, D. (2015). Slow and Steady Wins the Race. – *Financial Director*, 02.2015, pp 46–47.
- The Future of IFRS Financial Instruments Accounting. (2012). KPMG IFRG Limited.
<http://www.kpmg.com/CN/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Publicationseries/Financial-Instruments-Newsletter/Documents/Financial-Instruments-Newsletter-O-201206-03.pdf> (06.02.2016)
- Whitehouse, T. (2014). IASB Issues New Rules on Financial Instruments. – *Compliance Week*, vol. 11, no. 129, pp 31–66.

SUMMARY

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 9: CHANGES IN THE ACCOUNTING OF FINANCIAL INSTRUMENTS

Helis Vesiallik

Currently the accounting of financial instruments is regulated under IAS 39 *Financial Instruments: Recognition and Measurement*. Many preparers of financial statements have criticised this standard of being very complex and difficult to apply. During the financial crisis of 2008, the stakeholders found that banks' financial reports did not present risks at the right time. Loan losses were not recognised until the crisis had been flared up. Therefore, the G20 asked global standard setters to work out a new high-quality financial instruments standard. Finally, in July 2014, the IASB published the complete version of IFRS 9 *Financial Instruments*, which includes a totally new model for classification and measurement, impairment and new requirements for hedge accounting. IFRS 9 will replace IAS 39 and will be effective for annual reports beginning on or after January 1, 2018.

The research question handled in this Master's Thesis is whether IFRS 9 simplifies the classification and measurement of financial instruments. The purpose of this Master's Thesis is to find out what kind of problems and difficulties may incur when entity is implementing the new model of classification and measurement of financial instruments.

In order to achieve the purpose of this paper and to find an answer to the research question, the author worked through and summarized literature related to this topic, including IASB's documents, articles published in professional journals and publications produced by world's leading accounting firms. Then the author analysed answers to three exposure drafts of IFRS 9. The author evaluated the feedback provided by stakeholders by applying the Likert's scale method. The author divided respondents into six groups according to their field of operation and found out which groups of stakeholders are the most and the least supportive about the changes of classification and measurement of financial instruments.

The results of the analysis revealed that IFRS 9 does simplify the principles of classification and measurement which are going to be in line with the purposes of managing financial instruments. However, the IASB's objective of simplifying accounting of financial instruments is only partly achieved, because implementing the new principles involve many difficulties and issues to preparers of financial statements.

The analysis indicated that determining classification of financial asset could be subjective and judgemental because of the principle-based approach in IFRS 9. This could reduce comparability across entities. In addition, when determining the category of financial asset, the entity may be required to conduct a quantitative assessment whether the contractual cash flows are significantly different from benchmark cash flows. Respondents were concerned that this assessment could add unnecessary complexity to the standard and raise several practical issues. This test is expensive and difficult to perform when benchmark instrument does not exist. Also many financial assets would not pass this test. As a result, they are needed to be measured at fair value although it would be more appropriate to measure them at amortised cost. Entities need to perform burdensome and voluminous documentation in order to prove the reasons of designation of financial assets.

IFRS 9 requires measuring all equity instruments at fair value. The analysis revealed that it does not give relevant information when the fair value cannot be reliably measured. Measuring fair value of unquoted investments would cause undue costs to preparers of financial statements. Many respondents were also concerned that equity instruments and debt instruments have different requirements about recycling amounts presented in other comprehensive income. This adds complexity to the standard and may be confusing to users of financial statements.

The results of the analysis revealed that standard setters, banks and associations of banks are more likely against to changes in accounting of financial instruments than other stakeholders. This is due to the fact that banks have many different financial instruments on their balance sheet. As a result, implementing IFRS 9 may significantly influence their balance sheet, profit and loss statement, other comprehensive income and therefore can impact banks' regulatory ratios. Undoubtedly banks will have also high implementation costs. On the contrary, associations of accounting, insurance and banking specialists mostly agreed with the IASB's proposals.

LISAD

Lisa 1. Ülevaade küsimustest

Finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise teemal on valitud 2012. aasta standardi eelnõust viis esimest küsimust (ED/2012/4 ... 2012, 5–7):

1. Kas nõustute, et IFRS 9 ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumi täidab finantsvara, millel on modifitseeritud majanduslik seos põhiosa- ja intressimaksete vahel? Kas nõustute, et see peaks olema ainult sellisel juhul, kui lepinguline rahakäive pole oluliselt erinev võrreldava finantsinstrumendi rahakäibest? Kui ei, siis miks ja milline oleks Teie ettepanek?
2. Kas Te arvate, et standardi eelnõu annab piisava tegevusjuhise, et testida, kas finantsvara täidab ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumi?
3. Kas Te arvate, et antud parandusettepanek täidab IASB eesmärki ja muudab selgemaks juhise, kuidas sooritada lepinguliste rahakäivete võrdlustest finantsvara kohta, mis sisaldab intressimäära mittevastavuse tunnuseid? Kas selle tulemusel on võimalik paremini tuvastada, kas finantsvara rahakäive sisaldab ainult põhiosa- ja intressimakseid? Kui ei, siis miks ja milline oleks Teie ettepanek?
4. Kas nõustute, et finantsvara, mille ärimudeli eesmärk on saada lepingulist rahakäivet põhiosa- ja intressimaksetest ning võimalusel müüa finantsvara, tuleks mõõta reaalkäivete muutusega muus koondkasumis nõnda, et:
 - a. intressitulu, oodatav krediidikahjum ja tulum või kadum raamatupidamisbilansist eemaldamisel kajastatakse kasumiaruandes samamoodi kui finantsinstrumendid mõõdetuna amortiseeritud soetusmaksumuses ja
 - b. kogu muu tulum või kadum kajastatakse muus koondkasumis?Kui ei, siis miks? Milline on Teie ettepanek ja miks?
5. Kas arvate, et standardi eelnõu annab piisava tegevusjuhise, kuidas valida kolme ärimudeli vahel? Kas nõustute juhistega, mida kirjeldavad kolme finantsvara kategooriat? Kui ei, siis miks? Milliseid juhiseid Teie soovitate ja miks?

Lisa 1 järg

Finantskohustiste klassifitseerimise ja mõõtmise kohta on valitud 2010. aasta standardi eelnõust esimene ja kolmas küsimus (ED/2010/4 ... 2010, 9):

6. Kas nõustute, et reaalkaartuses mõõdetavate finantskohustise krediidiriski muutusest tulenevat reaalkaartuse muutust ei tohi kajastada kasumiaruandes? Juhul, kui Te ei nõustu, siis miks?
7. Kas nõustute, et see osa finantskohustise reaalkaartuse muutusest, mis on põhjustatud enda krediidiriski muutusest, tuleb kajastada muus koondkasumis? Kui ei, siis miks?

Seoses valikuvõimalusega kajastada finantsinstrument reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes on valitud 2012. aasta standardi eelnõust kuues ning 2009. aasta standardi eelnõust viies küsimus (ED/2012/4 ... 2012, 7; ED/2009/7 ... 2009, 10):

8. Kas nõustute, et finantsvaradel, mis mõõdetakse reaalkaartuses muutusega muus koondkasumis, peaks olema valikuvõimalus kajastada need vajadusel reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes? Kui ei, siis miks ja milline oleks Teie ettepanek?
9. Kas nõustute, et ettevõtetel peab olema lubatud kajastada ükskõik milline finantsvara või -kohustus reaalkaartuses muutusega kasumiaruandes juhul, kui see elimineerib või oluliselt vähendab arvestuse ebakõla? Kui ei, siis miks?

Omakapitaliinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise teema on valitud 2009. aasta standardi eelnõust kaheksas ja kümnes küsimus (ED/2009/7... 2009, 12):

10. Kas usute, et kõigi omakapitaliinstrumentide kajastamine reaalkaartuses tagab kasuliku informatsiooni omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringute kohta?
11. Kas usute, et mitte-kauplemisesmärgil soetatud omakapitaliinstrumentide reaalkaartuse muutuste kajastamise muus koondkasumis parendab finantsaruandlust?

Lisa 2. Vastajate jaotumine tegevusalade ja tegevuspiirkondade vahel

Tegevusala	1.–5., 8. küsimus		6.–7. küsimus		9.–11. küsimus	
	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv
Finantssektori reguleerijad	6%	10	11%	14	6%	15
Kutseühendused	16%	27	22%	29	15%	34
Muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	18%	31	15%	19	30%	71
Muud finantsasutused ja nende ühendused	17%	30	11%	15	15%	36
Pangad ja nende ühendused	29%	50	26%	34	25%	58
Standardite koostajad	14%	24	15%	20	9%	20
Kokku	100%	172	100%	131	100%	234

Allikas: Autori koostatud (lisades 6–8 toodud andmete alusel)

Piirkond	1.–5., 8. küsimus		6.–7. küsimus		9.–11. küsimus	
	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv	Osakaal kõigist vastajatest (%)	Vastajate arv
Aafrika	3%	6	2%	2	0%	0
Aasia	23%	39	18%	23	14%	33
Euroopa	29%	50	34%	45	33%	77
Globaalne	31%	53	28%	37	28%	65
Lõuna-Ameerika	2%	3	2%	2	2%	4
Okeaania	6%	10	12%	16	8%	19
Põhja-Ameerika	6%	11	5%	6	15%	36
Kokku	100%	172	100%	131	100%	234

Allikas: Autori koostatud (lisades 6–8 toodud andmete alusel)

Lisa 3. Standardi eelnõule ED/2012/4 vastajate loetelu

Vastaja tähis	Vastaja nimi	Tegevusala	Tegevuspiirkond
14-678	The Swedish Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-756	The Confederation of European Business	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
14-780	Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS)	kutseühendused	Euroopa
14-786	CPA Australia Ltd	kutseühendused	Okeaania
14-787	The Institute of Chartered Accountants in Australia	kutseühendused	Okeaania
14-793	The Hong Kong Association of Banks (HKAB)	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-796	Autorité des Normes Comptables	standardite koostajad	Euroopa
14-806	Temasek Holdings (Private) Limited	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-819	The Australian Prudential Regulation Authority	finantssektori reguleerijad	Okeaania
14-830	International Business Machines Corporation (IBM)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-858	The New Zealand Accounting Standards Board (NZASB)	standardite koostajad	Okeaania
14-883	The Australian Bankers' Association Inc.(ABA)	pangad ja nende ühendused	Okeaania
14-888	The Israel Accounting Standard Board	standardite koostajad	Aasia
14-944	The Group of 100 (G100)	kutseühendused	Okeaania
14-1002	Telefónica, S.A.	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1021	Consejo Mexicano de Normas de Información Financiera (CINIF)	standardite koostajad	Lõuna-Ameerika
14-1043	The National Association of Shinkin Banks & Shinkin Central Bank	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1048	the Institute for the Accountancy Profession in Sweden (FAR)	kutseühendused	Euroopa
14-1050	The Mortgage Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1053	The Danish Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1072	Macquarie Group Limited	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1074	The Japanese Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1079	The Institute of Public Auditors in Germany, Incorporated Association (IDW)	kutseühendused	Euroopa
14-1087	Repsol Group	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1089	The Association of British Insurers	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1090	The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)	kutseühendused	Euroopa

Lisa 3 järg

14-1092	The Danish Insurance Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1100	Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A.	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1105	The Association for Financial Markets in Europe (AFME)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1106	The European Banking Authority (EBA)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
14-1107	Lloyds Banking Group plc	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1109	The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)	finantssektori reguleerijad	Globaalne
14-1110	The Canadian Life and Health Insurance Association Inc. (CLHIA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1112	Aflac, Inc.	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
14-1116	The German Banking Industry Committee	finantssektori reguleerijad	Euroopa
14-1118	The European Association of Public Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1119	The South African Institute of Chartered Accountants (SAICA)	kutseühendused	Aafrika
14-1122	Erste Group Bank AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1123	Morgan Stanley	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1124	The Indian Banks' Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1125	RSM International Limited	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1127	BNP PARIBAS	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1128	The International Swaps and Derivatives Association, Inc. (ISDA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
14-1129	The Swedish Insurance Federation	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1134	The Austrian Financial Reporting and Auditing Committee (AFRAC)	standardite koostajad	Euroopa
14-1136	Deutsches Rechnungslegungs Standards Committee e.V. (DRSC)	standardite koostajad	Euroopa
14-1137	BP p.l.c.	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1139	Cigna Corporation	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
14-1141	Fédération Française des Sociétés d'Assurances (FFSA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1142	The Institute of Certified Public Accountants of Rwanda (ICPAR)	kutseühendused	Aafrika
14-1145	Baker Tilly UK Audit LLP	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1151	The Institute Of Certified Public Accountants Of Kenya	kutseühendused	Aafrika
14-1161	Manulife Financial Corporation	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
14-1162	Standard Chartered PLC	pangad ja nende ühendused	Globaalne

Lisa 3 järg

14-1166	The French Banking Federation (FBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1171	The Institute of Chartered Accountants on Nigeria (ICAN)	kutseühendused	Aafrika
14-1175	The Dutch Accounting Standards Board	standardite koostajad	Euroopa
14-1176	Grant Thornton International Ltd	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1177	The European Association of Cooperative Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1178	The German Insurance Association (GDV)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1179	The Federation of European Accountants	kutseühendused	Euroopa
14-1180	Commerzbank AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1181	The Canadian Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1182	The Financial Instruments Reporting & Convergence Alliance (FIRCA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1183	Australia & New Zealand Banking Group Ltd (ANZ)	pangad ja nende ühendused	Okeaania
14-1184	The General Insurance Association of Korea (KNIA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-1186	The Institute of Chartered Accountants of India	kutseühendused	Aasia
14-1187	National Australia Bank Ltd	pangad ja nende ühendused	Okeaania
14-1188	The Actuaries Institute Australia	kutseühendused	Okeaania
14-1190	California Society of Certified Public Accountants	kutseühendused	Põhja-Ameerika
14-1191	Citigroup Inc.	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1192	Hydro-Québec	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
14-1193	Japan Foreign Trade Council, Inc. (JFTC)	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Aasia
14-1195	The Korea Life Insurance Association (KLIA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-1196	The South African Institute of Chartered Accountants (SAICA)	kutseühendused	Aafrika
14-1197	The Securities Analysts Association of Japan (SAAJ)	kutseühendused	Aasia
14-1198	The Linde Group	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
14-1199	The International Association of Insurance Supervisors (IAIS)	finantssektori reguleerijad	Globaalne
14-1200	The Bank of New York Mellon Corporation	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1201	The Financial Executives International Canada	kutseühendused	Põhja-Ameerika
14-1202	Chris Barnard	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Euroopa

Lisa 3 järg

14-1203	Deloitte Touche Tohmatsu Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1204	The U.S. Chamber of Commerce	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
14-1205	The Chartered Accountants Ireland	kutseühendused	Euroopa
14-1208	The American Insurance Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1223	DBS Bank	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1252	BDO International	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1288	The Singapore Accounting Standards Council	standardite koostajad	Aasia
14-1291	Rio Tinto Group	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1292	HSBC Holdings plc	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1295	PricewaterhouseCoopers LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1296	Barclays PLC	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1297	KPMG IFRG Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1298	Ernst & Young Global Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1301	AIA Group Limited	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-1302	The Japanese Institute of Certified Public Accountants (JICPA)	kutseühendused	Aasia
14-1303	The Malaysian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Aasia
14-1304	The Securities & Exchange Board of India	finantssektori reguleerijad	Aasia
14-1305	The European Insurance CFO Forum	kutseühendused	Euroopa
14-1306	The Zambia Institute of Chartered Accountants (ZICA)	kutseühendused	Aafrika
14-1307	The European Savings Banks Group and the World Savings Banks Group (ESBG & WSBI)	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1308	The Group of Latin-American Standard Setters (GLASS)	standardite koostajad	Lõuna-Ameerika
14-1309	The British Bankers Association (BBA)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1310	Groupe BPCE	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1311	Kim Chiu Chua	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
14-1312	Febelfin	finantssektori reguleerijad	Euroopa
14-1313	Allianz SE	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
14-1314	The Association of International Accountants (AIA)	kutseühendused	Gloaalne
14-1315	The Financial Reporting Council (FRC)	standardite koostajad	Euroopa

Lisa 3 järg

14-1316	Petróleo Brasileiro S.A. (Petrobras)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1319	The Institute of International Finance, Inc. (IFI)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
14-1325	Duff & Phelps, LLC	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1327	The Asian-Oceanian Standard-setters Group (AOSSG)	standardite koostajad	Aasia
14-1335	The Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)	kutseühendused	Gloaalne
14-1336	The Institute of Chartered Accountants of Pakistan (ICAP)	kutseühendused	Aasia
14-1337	Credit Agricole S.A.	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1339	Association pour la participation des entreprises françaises à l'harmonisation comptable internationale (ACTEO)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
14-1340	Association Française des Entreprises Privées (AFEP)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
14-1341	Mouvement des Entreprises de France (MEDEF)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
14-1342	Société Générale Group	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1343	The European Securities and Markets Authority (ESMA)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
14-1344	The Norwegian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Euroopa
14-1345	Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas	standardite koostajad	Euroopa
14-1346	Ford Motor Company	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1347	The Accounting Standards Board of Japan	standardite koostajad	Aasia
14-1348	SwissHoldings	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
14-1350	QBE Insurance Group Limited	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
14-1351	The American Council of Insurers	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1353	The Basel Committee	finantssektori reguleerijad	Gloaalne
14-1354	Swedish Financial Reporting Board	standardite koostajad	Euroopa
13-1355	The Danish Financial Supervisory Authority	finantssektori reguleerijad	Euroopa
14-1364	UBS AG	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1366	Denise Silva Ferreira Juvenal	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Lõuna-Ameerika
14-1377	The Australian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Okeaania
14-1378	The European Insurance & Occupational Pensions Authority (EIOPA)	finantssektori reguleerijad	Euroopa

Lisa 3 järg

14-1379	Mazars LLP	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1380	The International Organization of Securities Commissions (IOSCO)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
14-1418	The European Banking Federation (EBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1430	The Canadian Accounting Standards Board (AcSB)	standardite koostajad	Põhja-Ameerika
14-1431	The Association of German Banks (ADV)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1437	Standard & Poor's Ratings Services	muud ettevõtteid, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
14-1445	RSA Insurance Group plc	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
14-1501	Credit Suisse AG	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1502	China Citic Bank	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1503	The European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)	standardite koostajad	Euroopa
14-1504	The Investment Funds Institute of Canada	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
14-1505	Bank of China Limited	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1506	Investment & Life Assurance Group Limited	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1507	China Accounting Standards Committee	standardite koostajad	Aasia
14-1510	China Minsheng Banking Corp. Ltd.	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1511	The Irish Funds Industry Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1512	Bank of Beijing	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1513	Industrial and Commercial Bank of China Ltd.	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1514	Austrian Federal Economic Chamber-Division Bank & Insurance	pangad ja nende ühendused	Euroopa
14-1524	Agricultural Bank of China Ltd.	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1525	Deutsche Bank AG London	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
14-1535	New China Life Insurance Co Ltd	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-1536	Ping An Bank Co Ltd of China	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1537	China Construction Bank Corporation	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1538	Shanghai Pudong Development Bank Co. Ltd	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1539	Ping An Insurance (Group) Company of China Ltd	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
14-1620	China Everbright Bank Co Ltd	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1621	China Life Insurance Company Ltd	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia

Lisa 3 järg

14-1672	DFK Consulting Services (India) PVT. Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
14-1673	The Hong Kong Institute of Certified Public Accountants	kutseühendused	Aasia
14-1691	The International Banking Federation	pangad ja nende ühendused	Globaalne
14-1692	The Accounting Research & Development Foundation (ARDF)	standardite koostajad	Aasia
14-1713	China Merchants Bank Co Ltd	pangad ja nende ühendused	Aasia
14-1714	The Korea Accounting Standards Board	standardite koostajad	Aasia
14-1743	Organismo Italiano di Contabilità (OIO)	standardite koostajad	Euroopa
14-1832	The Investment Management Association (IMA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
14-1872	CFA Institute	kutseühendused	Globaalne

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2012)

Lisa 4. Standardi eelnõule ED/2010/4 vastajate loetelu

Vastaja tähis	Vastaja nimi	Tegevusala	Tegevuspiirkond
CL1	Erste Group Bank AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL2	NSW Treasury Corporation	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL3	Vontobel Holding AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL4	The Israel Accounting Standard Board	standardite koostajad	Aasia
CL5	The Swedish Financial Reporting Board	standardite koostajad	Euroopa
CL6	The Financial Reporting Council (FRC)	standardite koostajad	Euroopa
CL7	KFW Bankengruppe	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL8	The Institute of Chartered Accountants of Pakistan (ICAP)	kutseühendused	Aasia
CL9	The Austrian Financial Reporting and Auditing Committee (AFRAC)	standardite koostajad	Euroopa
CL11	The Australian Department of Finance and Deregulation	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL12	The Australasian Council of General Auditors (ACAG)	kutseühendused	Okeaania
CL13	NSW Treasury Corporation	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL14	The Australian Heads of Treasuries Accounting and Reporting Advisory Committee	kutseühendused	Okeaania
CL15	The Hong Kong Association of Banks (HKAB)	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL17	Illinois CPA Society	kutseühendused	Põhja-Ameerika
CL18	FAR SRS AB	kutseühendused	Euroopa
CL19	CPA Australia, ICA and NIA	kutseühendused	Okeaania
CL20	The Association of Danish Mortgage Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL21	The Danish Financial Supervisory Authority	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL22	The European Federation of Insurers and Reinsurers (CEA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL23	NeoCFO	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL24	The Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL25	The Dutch Accounting Standards Board (DASB)	standardite koostajad	Euroopa
CL26	Accounting Standards Committee of Germany	standardite koostajad	Euroopa
CL27	The World Bank Group	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL28	Fédération Française des Sociétés d'Assurances (FFSA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL29	Association pour la participation des entreprises françaises à l'harmonisation comptable internationale (ACTEO)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL30	The European Insurance CFO Forum	kutseühendused	Euroopa

Lisa 4 järg

CL31	The Association of British Insurers	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL32	The Clearing House Association L.L.C.	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL33	ACTEO, AFEP & MEDEF	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL34	La Roche Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL35	Sumitomo Corporation	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL36	Ping An Bank Co Ltd of China	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL37	The European Investment Bank	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL38	The French Accounting Standards Setter (ANC)	standardite koostajad	Euroopa
CL39	Pieter Pieterse van Wijck	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania
CL40	The Chartered Accountants Ireland	kutseühendused	Euroopa
CL41	Instituto Iberoamericano de Mercados de Valores (IIMV)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Lõuna-Ameerika
CL42	Central Bank of Russia	finantssektori reguleerijad	Aasia
CL43	Lloyds Banking Group plc	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL44	The International Swaps and Derivatives Association, Inc. (ISDA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL45	The Actuaries Institute Australia	kutseühendused	Okeaania
CL46	The Institute of Chartered Accountants of New Zealand (ICANZ)	kutseühendused	Aasia
CL47	Barclays PLC	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL48	The Confederation of European Business	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL49	The Institute of Public Auditors in Germany, Incorporated Association (IDW)	kutseühendused	Euroopa
CL50	NWB Bank	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL51	The Chartered Institute of Management Accountants (CIMA)	kutseühendused	Euroopa
CL52	Commonwealth Bank of Australia	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL53	BDO International	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL54	Australia & New Zealand Banking Group Ltd (ANZ)	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL55	ZhongRui YueHua Public Accountants Co., Ltd.	kutseühendused	Aasia
CL57	The Security Analysts Association of Japan	kutseühendused	Aasia
CL58	Life Insurance Association of Japan	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
CL59	China Accounting Standards Committee	standardite koostajad	Aasia
CL60	The Japanese Institute of Certified Public Accountants (JICPA)	kutseühendused	Aasia

Lisa 4 järg

CL61	The Accounting Standards Board of Japan (ASBJ)	standardite koostajad	Aasia
CL62	The Institute of Chartered Accountants of New Zealand (ICANZ)	kutseühendused	Aasia
CL63	Citigroup Inc.	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL64	The Canadian Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL65	Aflac, Inc.	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL66	Reval.com, Inc.	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL67	The Australian Accounting Standards Board (AASB)	standardite koostajad	Okeaania
CL68	The New Zealand Treasury	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL70	National Australia Bank Ltd	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL71	The Asian-Oceanian Standard-setters Group (AOSSG)	standardite koostajad	Aasia
CL72	PricewaterhouseCoopers LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL73	The Japanese Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL74	The Institute of Accounting and Accounts Auditing (ICAC)	standardite koostajad	Euroopa
CL75	The Hong Kong Institute of Certified Public Accountants	kutseühendused	Aasia
CL76	The Investment Management Association (IMA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL77	Institute of Certified Public Accountants of Singapore	kutseühendused	Okeaania
CL78	Grant Thornton International Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL79	Febelfin	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL80	Goldman Sachs Group, Inc.	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL81	Credit Suisse AG	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL82	KPMG IFRG Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL83	Institute of Certified Public Accountants Ireland (ICPAI)	kutseühendused	Euroopa
CL84	The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS)	kutseühendused	Euroopa
CL85	Morgan Stanley	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL86	The South African Institute of Chartered Accountants (SAICA)	kutseühendused	Aafrika
CL87	The Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)	kutseühendused	Gloaalne
CL88	The Association of Corporate Treasurers	kutseühendused	Euroopa
CL89	Larsen & Toubro Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne

Lisa 4 järg

CL90	The Canadian Accounting Standards Board (AcSB)	standardite koostajad	Põhja-Ameerika
CL91	The French Banking Federation (FBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL92	Ernst & Young Global Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL93	SwissHoldings	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL94	The Investment Management Association (IMA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL95	The Committee of European Banking Supervisors (CEBS)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL96	The International Underwriting Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL97	HSBC Holdings plc	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL99	Société Générale Group	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL100	The European Association of Cooperative Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL101	The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)	kutseühendused	Euroopa
CL102	The European Savings Banks Group (ESBG)	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL103	The Norwegian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Euroopa
CL104	Groupe BPCE	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL105	The European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)	standardite koostajad	Euroopa
CL106	American International Group Inc (AIG)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL107	The Institute of International Finance, Inc. (IFI)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL108	Deloitte Touche Tohmatsu Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL109	The International Actuarial Association	kutseühendused	Globaalne
CL110	Meyers Norris Penny LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL111	Pearl Tan (Dr)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania
CL112	The Australian Bankers' Association Inc.(ABA)	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL113	The Securities & Exchange Board of India (SEBI)	finantssektori reguleerijad	Aasia
CL114	Malaysian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Aasia
CL115	BNP Paribas	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL116	The Italian Standard Setter	standardite koostajad	Euroopa
CL118	The Federation of European Accountants (FEE)	kutseühendused	Euroopa
CL119	UBS AG	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL120	The International Organization of Securities Commissions (IOSCO)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne

Lisa 4 järg

CL121	The Securities Commission	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL122	The Singapore Accounting Standards Council	standardite koostajad	Aasia
CL123	The European Banking Federation (EBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL124	The Indian Banks' Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL125	The International Swaps and Derivatives Association, Inc. (ISDA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL126	London Society of Chartered Accountants	kutseühendused	Euroopa
CL127	JPMorgan Chase & Co	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL128	The Korea Accounting Standards Board (KASB)	standardite koostajad	Aasia
CL129	BT Group plc	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL130	Ian Langfield-Smith	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania
CL131	Deutsche Bank AG London	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL132	The Basel Committee	finantssektori reguleerijad	Globaalne
CL133	The Dubai Financial Services Authority (DFSA)	finantssektori reguleerijad	Aasia
CL134	Zambia Institute of Chartered Accountants (ZICA)	kutseühendused	Aafrika
CL136	Ministry of Finance, Province of British Columbia	finantssektori reguleerijad	Põhja-Ameerika
CL137	CFA Institute	kutseühendused	Globaalne
CL138	Consejo Mexicano de Normas de Información Financiera (CINIF)	standardite koostajad	Lõuna-Ameerika

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2010)

Lisa 5. Standardi eelnõule ED/2009/7 vastajate loetelu

Vastaja tähis	Vastaja nimi	Tegevusala	Tegevuspiirkond
CL	The Marathon Club	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL2A	The Association of Danish Mortgage Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL3	NSW Treasury Corporation	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL4	The Australian Foundation Investment Company Ltd	muud finantsasutused ja nende ühendused	Okeaania
CL5	The Joint Accounting Bodies in Australia	kutseühendused	Okeaania
CL6	Dexia SA, Brussels	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL7	The Group of 100 (G100)	kutseühendused	Okeaania
CL8	The Security Analysts Association of Japan	kutseühendused	Aasia
CL9	Baycorp	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania
CL10	The Certified General Accountants Association of Canada (CGA-Canada)	kutseühendused	Põhja-Ameerika
CL11	The Swedish Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL12	The Financial Reporting Council (FRC)	standardite koostajad	Euroopa
CL13	Consejo Mexicano de Normas de Información Financiera (CINIF)	standardite koostajad	Lõuna-Ameerika
CL14	The Israel Accounting Standard Board	standardite koostajad	Aasia
CL15	Simon Lee	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL18	The European Investment Bank	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL19	The Australian Heads of Treasuries Accounting and Reporting Advisory Committee	kutseühendused	Okeaania
CL21	La Roche Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL22	Markit Group Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL23	The German Insurance Association (GDV)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL24	The Institute of Accounting and Accounts Auditing (ICAC)	standardite koostajad	Euroopa
CL25	Canadian Public Accountability Board (CPAB)	finantssektori reguleerijad	Põhja-Ameerika
CL26	Connacher Oil and Gas Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL28	The Australian Listed Investment Companies Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Okeaania
CL29	Commonwealth Bank of Australia	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL30	The International Association of Insurance Supervisors (IAIS)	finantssektori reguleerijad	Globaalne
CL31	The Spanish Confederation of Savings Bank (CECA)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL32	Associazione Bancaria Italiana	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL33	Baker Tilly UK Audit LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne

Lisa 5 järg

CL34	Grant Thornton International Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL35	The Danish Insurance Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL36	Association Française des Entreprises Privées (AFEP)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL37	Fédération Française des Sociétés d'Assurances (FFSA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL38	Argo Investments Limited	muud finantsasutused ja nende ühendused	Okeania
CL39	Insurance Europe	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL40	The European Association of Public Banks (EAPB)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL41	Swiss Life Group	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL42	Deutsche Bank AG London	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL43	Bank of Valletta plc	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL44	The Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe (AMICE)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL45	HSBC Holdings plc	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL46	The Association of International Accountants (AIA)	kutseühendused	Globaalne
CL47	The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)	kutseühendused	Euroopa
CL48	The Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)	kutseühendused	Globaalne
CL49	The Bank of New York Mellon Corporation	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL50	The World Bank Group	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL51	The American Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL52	ING Group	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL53	Richard Hicks	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeania
CL54	The British Bankers Association (BBA)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL55	Citigroup Inc.	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL56	Group of North American Insurance Enterprises	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL57	Japan Foreign Trade Council, Inc. (JFTC)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL58	Mr Hong Le	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL59	Armond Simonyan	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL60	Hovanes Avakian	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL61	Azar Seraj	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika

Lisa 5 järg

CL62	Nare Isayan	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL63	Erin Williams	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL64	Amber George	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL65	Intrum Justitia AB	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL66	The European Association of Corporate Treasurers	kutseühendused	Euroopa
CL67	Advisory Panel of the CNMV	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL68	National Credit Management Limited (NCML)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Okeaania
CL69	The National Association of Shinkin Banks & Shinkin Central Bank	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL70	The Japanese Institute of Certified Public Accountants (JICPA)	kutseühendused	Aasia
CL71	The Co-operative Financial Services	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL72	China Accounting Standards Committee	standardite koostajad	Aasia
CL73	SEOPAN	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL74	Société Générale Group	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL75	PricewaterhouseCoopers LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL76	The Spanish Confederation of Entrepreneurs	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL78	Ernst & Young Global Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL79	Tokio Marine Holdings, Inc	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
CL80	The Swiss Insurance Association	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL81	The Accounting Standards Board of Japan (ASBJ)	standardite koostajad	Aasia
CL82	Corporación Caja Navarra	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL83	Bank Working Group	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL84	Barclays PLC	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL85	The Malaysian Accounting Standards Board (MASB)	standardite koostajad	Aasia
CL86	Australia & New Zealand Banking Group Ltd (ANZ)	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL87	The New Zealand Treasury	finantssektori reguleerijad	Okeaania
CL88	The Institute of Public Auditors in Germany, Incorporated Association (IDW)	kutseühendused	Euroopa
CL89	Telstra Corporation Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania

Lisa 5 järg

CL90	Corporate Finance and Treasury Association of Japan	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
CL91	The German Banking Industry Committee	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL92	The Institute of Chartered Accountants of Pakistan (ICAP)	kutseühendused	Aasia
CL93	Commerzbank AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL94	Life Insurance Association of Japan	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
CL95	The Australian Accounting Standards Board	standardite koostajad	Okeaania
CL96	The Japan Business Federation	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL97	Takatsugu Ochi	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL98	Morgan Stanley	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL99	The Korea Accounting Standards Board	standardite koostajad	Aasia
CL100	The Norinchukin Bank	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL101	The Japanese Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL102	The German Accounting Standards Committee	standardite koostajad	Euroopa
CL103	The Iran Accounting Standards committee	standardite koostajad	Aasia
CL104	Ping An Bank Co Ltd of China	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL105	Febelfin	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL106	Grupo Ferrovial	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL107	Nomura Holdings, Inc.	muud finantsasutused ja nende ühendused	Aasia
CL108	Fujitsu Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL109	The Indian Banks' Association	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL110	Larsen & Toubro Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL111	The Dutch Accounting Standards Board (DASB)	standardite koostajad	Euroopa
CL112	The Dubai Financial Services Authority	finantssektori reguleerijad	Aasia
CL114	Professor D.V. Ramana XIMB	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL115	Pieter van Wijck	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL117	The Association for Participation in the Development of Accounting Regulations for Family-owned Entities (VMEBF)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL118	The European Construction Industry Federation (FIEC)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL119	KPMG IFRG Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL120	Graeme Tosen	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Aasia
CL121	ACS Group	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL122	Skandinaviska Enskilda Banken AB	pangad ja nende ühendused	Euroopa

Lisa 5 järg

CL123	The European Federation of Building Societies	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL124	Canadian Coalition for Good Governance	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL125	The Canadian Life and Health Insurance Association Inc. (CLHIA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL126	FAR SRS AB	kutseühendused	Euroopa
CL127	The International Swaps and Derivatives Association, Inc. (ISDA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL129	GNAIE and Four Japanese Life Insurance Companies	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL130	Stephanie Liu	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL131	The Institute of Chartered Accountants of India	kutseühendused	Aasia
CL132	Duff and Phelps Corporation	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL133	Lloyds Banking Group plc	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL134	Sun Trust Banks, Inc.	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL135	Mahindra and Mahindra Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL136	Jason Malabute	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL137	Freshfields Bruckhaus Deringer LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL138	R.G. Associates Inc	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL139	Aflac, Inc.	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL140	Sappi Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL141	The Association of British Insurers	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL142	BDO International	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL143	Association Française des Trésoriers d'Entreprise (AFTE)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL144	The National Accounting Council (CNC)	standardite koostajad	Euroopa
CL145	Volkswagen AG	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL146	The Institute of Chartered Accountants of New Zealand (ICANZ)	kutseühendused	Aasia
CL147	Cobham plc	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL149	The Basel Committee	finantssektori reguleerijad	Gloaalne
CL150	The European Federation of Financial Analysts Societies (EFFAS)	kutseühendused	Gloaalne
CL151	The Association of Spanish Insurers and Reinsurers (UNESPA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL152	The Reserve Bank of India	finantssektori reguleerijad	Aasia

Lisa 5 järg

CL153	Bank Hapoalim	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL154	Banco Santander	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL155	Deloitte Touche Tohmatsu Limited	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL156	The European Insurance CFO Forum	kutseühendused	Euroopa
CL157	Allianz SE	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL158	L'Oreal	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL159	The Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL160	Interactive Data Corporation	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL161	The Austrian Financial Reporting and Auditing Committee (AFRAC)	standardite koostajad	Euroopa
CL162	German Cooperative and Raiffeisen Confederation (DGRV)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL163	Nestle S.A.	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL164	Ashley Burrowes	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL165	Marylynn Crawford	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL166	Suzuko Kitazawa	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL167	The Spanish Bankers Association (AEB)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL168	The French Banking Federation (FBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL169	Erste Group Bank AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL171	Standard Chartered PLC	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL172	Credit Mutuel	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL173	The Institute of International Finance, Inc. (IFI)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL174	Mr Brian Ayers	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL175	The American Academy of Actuaries	kutseühendused	Põhja-Ameerika
CL176	BNP Paribas	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL177	The International Association of Consultants, Valuators and Analysts (IACVA)	kutseühendused	Globaalne
CL178	Brazilian Accounting Pronouncements Committee	standardite koostajad	Lõuna-Ameerika
CL179	The Federation of European Accountants	kutseühendused	Euroopa
CL180	Nationwide Mutual Insurance Company	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL181	UBS AG	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL182	The Clearing House Association L.L.C.	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL183	The Committee of European Banking Supervisors (CEBS)	finantssektori reguleerijad	Euroopa

Lisa 5 järg

CL184	The Canadian Accounting Standards Board (AcSB)	standardite koostajad	Põhja-Ameerika
CL185	The Canadian Bankers Association	pangad ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL186	The University of Chile	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Lõuna-Ameerika
CL187	Ministry of Finance, Province of British Columbia	finantssektori reguleerijad	Põhja-Ameerika
CL188	Landcorp Farming Ltd	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania
CL189	The EDF Group	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL190	SwissHoldings	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL191	The Audit Commission	kutseühendused	Euroopa
CL192	The Swedish Financial Reporting Board	standardite koostajad	Euroopa
CL193	The European Banking Federation (EBF)	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL194	The Committee of European Securities Regulators (CESR)	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL195	The European Association of Cooperative Banks	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL196	Caisse des Dépôts	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL197	The American Council of Insurers	muud finantsasutused ja nende ühendused	Põhja-Ameerika
CL198	Cigna Corporation	muud finantsasutused ja nende ühendused	Gloaalne
CL199	The European Commission	finantssektori reguleerijad	Euroopa
CL200	The Chartered Institute of Public Finance & Accountancy (CIPFA)	kutseühendused	Euroopa
CL201	The U.S. Chamber of Commerce	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL202	The Financial Executives International Canada	kutseühendused	Põhja-Ameerika
CL203	Meyers Norris Penny LLP	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL204	JPMorgan Chase & Co	pangad ja nende ühendused	Gloaalne
CL205	Kevin Frohbus and Suzanna de Jager	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL206	The Singapore Accounting Standards Council	standardite koostajad	Aasia
CL207	Westpac Banking Corporation	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL208	The Swedish Enterprise Accounting Group (SEAG)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL209	The Securities & Exchange Board of India	finantssektori reguleerijad	Aasia
CL210	National Business Aviation Association (NBAA)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Gloaalne
CL211	Richard Macve	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL212	The Association of Corporate Treasurers	kutseühendused	Euroopa

Lisa 5 järg

CL213	Hydro-Québec	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Põhja-Ameerika
CL214	The Confederation of European Business	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL215	AIB Group	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL216	La Caixa	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL217	Credit Agricole S.A.	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL218	The Actuaries Institute Australia	kutseühendused	Okeaania
CL219	The Institute of State Authorized Public Accountants in Denmark (FSR)	kutseühendused	Euroopa
CL220	The Chartered Institute of Management Accountants (CIMA)	kutseühendused	Euroopa
CL221	Groupe BPCE	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL222	Credit Suisse AG	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL223	Illinois CPA Society	kutseühendused	Põhja-Ameerika
CL224	The Chartered Accountants Ireland	kutseühendused	Euroopa
CL225	Agricultural Bank of China Ltd.	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL226	CFA Institute	kutseühendused	Globaalne
CL227	The Investment Management Association (IMA)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Euroopa
CL228	Bombardier Inc.	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL229	The Hong Kong Institute of Certified Public Accountants	kutseühendused	Aasia
CL230	The International Private Equity and Venture Capital Valuation Board (IPEV Board)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL231	The International Organization of Securities Commissions (IOSCO)	muud finantsasutused ja nende ühendused	Globaalne
CL232	The European Savings Banks Group (ESBG)	pangad ja nende ühendused	Globaalne
CL233	The International Actuarial Association	kutseühendused	Globaalne
CL234	Corporate Reporting Users' Forum (CRUF)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Globaalne
CL235	The European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)	standardite koostajad	Euroopa
CL236	Confederation of British Industry (CBI)	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Euroopa
CL237	The Investors Technical Advisory Committee (ITAC)	standardite koostajad	Põhja-Ameerika
CL239	The Austrian Federal Economic Chamber	pangad ja nende ühendused	Euroopa
CL240	Bank of China Limited	pangad ja nende ühendused	Aasia
CL241	National Australia Bank Ltd	pangad ja nende ühendused	Okeaania
CL242	The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS)	kutseühendused	Euroopa
CL243	Asociación de Aseguradores de Chile A.G.	muud finantsasutused ja nende ühendused	Lõuna-Ameerika
CL244	The Actuarial Profession	kutseühendused	Euroopa
CL245	The Australian Institute of Company Directors	muud ettevõtted, ühendused ja üksikisikud	Okeaania

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2009)

Lisa 6. Vastused 1.–5. ja 8. küsimusele

Vastaja tähis	1. küsimus	2. küsimus	3. küsimus	4. küsimus	5. küsimus	8. küsimus
14-678	3	4	1	1	1	5
14-756	4	2	2		4	
14-780	5	5	5	5	4	5
14-786	5	1	4	5	5	5
14-787	5	1	4	5	5	5
14-793	4	2	4	5	4	5
14-796	5	2	4		4	5
14-806				5		
14-819					2	5
14-830				5	5	
14-858	5	2	4	1	4	5
14-883	5	4	5	5	1	5
14-888		3	3	2	2	
14-944	5	3	5	5	5	5
14-1002	5	3	3	5	4	5
14-1021	5	5	5	4	3	5
14-1043	4	2	1	3		
14-1048	4	3	3	3	2	5
14-1050	3	2	2	4		
14-1053				1	3	
14-1072	5	4	5	4	4	5
14-1074	5	1	2	5	1	
14-1079	4	3		2	2	5
14-1087	5	4	4	5	3	5
14-1089	4	2	4	4	5	5
14-1090	3	3	3	2	2	5
14-1092				1	2	
14-1100	1	1	1	2	3	5
14-1105	4	4	2	4	3	4
14-1106	5	2	2	2	2	5
14-1107	5	5	5	1	5	5
14-1109	4	2	2		3	
14-1110	5	4	5	5	4	5
14-1112	5	4	4	5	4	5
14-1116		3	2	3	3	5
14-1118				2	2	5
14-1119				1		

Lisa 6 järg

14-1122	5	3	5	5	4	5
14-1123				4		5
14-1124	4	4	3	5	5	1
14-1125	5	5	5	1	1	5
14-1127	4	3	3	5	3	
14-1128	4	2	3	4	2	5
14-1129				3	5	
14-1134	4	2	2	4	2	
14-1136	4	2	2	3	2	5
14-1137	4	2	2	1	2	
14-1139	2					
14-1141	3	2	2	5	3	4
14-1142	5	2	5	1	5	5
14-1145	2		2	2	2	
14-1151	5	1	4	5	5	5
14-1161				5		5
14-1162	4	1	1	4	2	5
14-1166	1	2	2	5	5	5
14-1171	3	4	1	5	5	5
14-1175	4	3	3	4	3	5
14-1176	5	5	5	5	5	5
14-1177	5	3	2	4	4	5
14-1178	4	4	5	5	5	5
14-1179	4	4	4	2	2	1
14-1180	5	2	4	1	2	5
14-1181	5	3	2	5	4	5
14-1182				5	4	
14-1183	5	5	5	5	4	5
14-1184						
14-1186	5	4	5	5	5	5
14-1187	5	4	5	5	4	5
14-1188	5	5	5	1	4	5
14-1190						
14-1191	4	4	4	5	4	5
14-1192	3	2	2	1	2	5
14-1193	5	5	5	5	1	5
14-1195						
14-1196	2	1	2	2	2	5
14-1197		2	3	4	4	4

Lisa 6 järg

14-1198	4	3	5	3	5	5
14-1199	5	3	5	5	3	5
14-1200	4	3	4	5	4	5
14-1201	5	5	4	4	4	5
14-1202	5	5	5	5	5	5
14-1203	5	1	2	3	2	5
14-1204						
14-1205	5	4	4	3	2	5
14-1208	4	2	3	5	2	5
14-1223	4	2	3	3	3	
14-1252	5	3	4	5	4	5
14-1288	5	3	5	4	2	
14-1291						
14-1292	4	2	1	1	3	5
14-1295	5	3	3	5	4	5
14-1296	5	2	4	4	4	5
14-1297	4	4	4	5	4	5
14-1298	5	4	4	3	3	5
14-1301				4	2	5
14-1302	5	1	1	4	1	5
14-1303	5	2	3	3	5	5
14-1304	4	1	1	3	5	5
14-1305	5	3	5	5	3	5
14-1306	5	5	5	5	5	5
14-1307	5	3	4	5	3	5
14-1308	5	4	4	5	4	5
14-1309	5	3	2	2	2	5
14-1310	3	3	3	5	4	5
14-1311	3	2	3	4	4	1
14-1312	3	2	2			
14-1313	5	4	4	5	3	5
14-1314	4	4	5	4	4	5
14-1315	4	3	2	1	2	5
14-1316	5	3	3	4	1	5
14-1319	3	2	2	3	2	
14-1325	5		4			
14-1327	5	3	4	4	3	5
14-1335	5	1	3	5	3	5
14-1336	5	5	5	5	5	5

Lisa 6 järg

14-1337	4	4	3	4	4	5
14-1339	4	2	2	5	4	4
14-1340	4	2	2	5	4	4
14-1341	4	2	2	5	4	4
14-1342	3	2	3	5	4	5
14-1343	5	4	4	2	1	
14-1344	1	1	2	1	2	5
14-1345	3	3	4	2	2	
14-1346		3	3			5
14-1347	4	2	3	5	2	5
14-1348	5	4	5	5	4	5
14-1350	5	3	4	3	3	5
14-1351	3	2	3	5	4	
14-1353	4	2	2	2	2	5
14-1354	2	2		2	2	
13-1355				1		
14-1364	5	1	2	1	1	5
14-1366	4	5	5	3	2	5
14-1377	4	2	3	4	2	5
14-1378	5	4	5	2	3	5
14-1379	3	3	3	4	2	5
14-1380	4	4	5	3	2	4
14-1418	4	2	3	3	2	5
14-1430	3	2	2	5	2	5
14-1431		2	2	4	2	
14-1437	5	4	4	5	2	5
14-1445				1		5
14-1501	4	2	3	5	3	5
14-1502	5	1	4	5	3	5
14-1503	5	3	3	4	2	
14-1504			2			5
14-1505	5	2	4	5	2	5
14-1506	5	3	5	5	5	5
14-1507	5	1	4	5	2	5
14-1510	4	2	2	5	2	5
14-1511				2		5
14-1512	5	1	4	5	2	5
14-1513	4	4	5	5	4	1
14-1514	4	1	4	3	1	5

Lisa 6 järg

14-1524	5	1	4	5	4	5
14-1525	4	2	4	2	2	5
14-1535	5	3	4	5	4	5
14-1536	3	3	3			
14-1537	4	2	4	5	2	5
14-1538	1	2	2			
14-1539	5	2	4	5	2	5
14-1620	3	2	4			
14-1621	5	1	4	5	3	5
14-1672	2	2	2	4	2	5
14-1673	5	2	3	4	2	5
14-1691	4	2	2		2	
14-1692	5	2	4	5	5	5
14-1713	4	4	4	5	4	5
14-1714	5	1	3	3	1	5
14-1743	2	2	2	4	3	
14-1832	3	2	2	2	2	5
14-1872				1		

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2012)

Lisa 7. Vastused 6.–7. küsimusele

Vastaja tähis	6. küsimus	7. küsimus
CL1	5	5
CL2	1	1
CL3	4	4
CL4	1	
CL5		2
CL6	5	5
CL7	4	2
CL8	5	5
CL9	5	5
CL11	4	4
CL12	1	1
CL13	1	1
CL14	5	5
CL15	5	5
CL17	5	5
CL18	1	1
CL19	4	4
CL20	4	4
CL21		
CL22		4
CL23	5	4
CL24	5	4
CL25	4	5
CL26	1	2
CL27	2	2
CL28	5	1
CL29	5	1
CL30		1
CL31	1	4
CL32	5	3
CL33	1	1
CL34	4	4
CL35		
CL36	4	4
CL37	5	1
CL38	5	1
CL39	1	1

Lisa 7 järg

CL40	2	2
CL41	5	5
CL42	1	1
CL43	5	5
CL44	5	4
CL45		
CL46	4	5
CL47	5	5
CL48	5	2
CL49	5	3
CL50	1	1
CL51	4	4
CL52	4	5
CL53	5	4
CL54	5	5
CL55	4	5
CL57		
CL58		
CL59	5	5
CL60	2	
CL61	5	5
CL62	5	5
CL63	5	5
CL64	4	4
CL65	5	4
CL66	1	1
CL67	1	2
CL68	2	2
CL70	5	5
CL71	5	2
CL72	5	5
CL73	2	1
CL74	5	5
CL75	5	4
CL76	5	5
CL77	5	5
CL78	5	5
CL79	5	5
CL80	5	5

Lisa 7 järg

CL81		
CL82	5	5
CL83	5	5
CL84	5	5
CL85	4	4
CL86	4	5
CL87	3	4
CL88	5	5
CL89	5	5
CL90	5	1
CL91	5	1
CL92	3	4
CL93	5	5
CL94	4	4
CL95	4	5
CL96	5	4
CL97	4	4
CL99	5	3
CL100	5	2
CL101	4	5
CL102	5	5
CL103	1	1
CL104	5	1
CL105	4	4
CL106	5	5
CL107	4	4
CL108	1	4
CL109	5	4
CL110	3	
CL111	1	1
CL112	5	5
CL113	5	2
CL114	4	5
CL115	5	1
CL116	5	1
CL118	5	
CL119	5	5
CL120	4	4
CL121	5	5

Lisa 7 järg

CL122	4	4
CL123	4	4
CL124		
CL125	5	5
CL126	4	5
CL127		
CL128	5	4
CL129	5	5
CL130	5	5
CL131	5	5
CL132	1	3
CL133	4	5
CL134	2	5
CL136	5	2
CL137	1	1
CL138	5	5

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2010)

Lisa 8. Vastused 9.–11. küsimusele

Vastaja tähis	9. küsimus	10. küsimus	11. küsimus
CL			
CL2A	5	1	5
CL3	4	4	2
CL4		4	3
CL5	5	1	3
CL6	4	2	4
CL7	4	1	4
CL8	5	1	2
CL9		3	
CL10	5	5	1
CL11	5	2	2
CL12	5	5	5
CL13	4	5	2
CL14	3	2	2
CL15			
CL18	5	4	4
CL19	5	3	5
CL21	5	4	2
CL22			
CL23	5	5	5
CL24	5	4	3
CL25			
CL26	5	4	1
CL28			2
CL29	5	1	1
CL30	5	4	2
CL31		2	2
CL32	5	2	2
CL33	5	5	5
CL34	5	5	4
CL35			
CL36	5	1	2
CL37	4	4	2
CL38			4
CL39	5	5	4
CL40	5	1	3
CL41	4	2	1

Lisa 8 järg

CL42	5	5	1
CL43		3	
CL44			
CL45	4	5	2
CL46	5	1	4
CL47	5	4	4
CL48	4	4	2
CL49			
CL50	4	4	1
CL51	5		
CL52	5	4	2
CL53	5	4	4
CL54	5	1	2
CL55	5	4	
CL56	5	4	1
CL57	3	1	2
CL58			
CL59	5	4	
CL60	5		1
CL61	5	2	5
CL62	5		
CL63	5	5	5
CL64	5	5	5
CL65			
CL66	5	1	4
CL67	5	2	
CL68			
CL69		1	2
CL70		4	5
CL71	5		
CL72	5	1	4
CL73	3	2	2
CL74	5	1	1
CL75	4	5	2
CL76	3	2	2
CL78	5	3	2
CL79	5	2	4
CL80	1	2	1
CL81	3	2	5

Lisa 8 järg

CL82		4	
CL83			
CL84	5	5	4
CL85			
CL86	5	1	1
CL87	5	2	2
CL88	4	2	2
CL89		4	
CL90		2	2
CL91	5	2	2
CL92	5	2	5
CL93	4	3	3
CL94	5	2	4
CL95	5	5	2
CL96		2	2
CL97			2
CL98	5	5	5
CL99	5	2	5
CL100		1	4
CL101		2	2
CL102	5	2	3
CL103		2	
CL104		4	2
CL105	5	1	4
CL106	2	2	2
CL107	5		4
CL108		2	4
CL109	4	2	
CL110	5	5	4
CL111	4	3	
CL112	5	4	1
CL114	4	4	2
CL115			
CL117	5	1	4
CL118			
CL119	5	5	2
CL120	1		
CL121	5	2	2
CL122			

Lisa 8 järg

CL123	5	1	2
CL124			
CL125	5	2	1
CL126	5	4	5
CL127	5	4	2
CL129			2
CL130	1		
CL131	5	1	5
CL132	5	5	
CL133	5	2	2
CL134		2	2
CL135			3
CL136	5	5	
CL137	5	1	1
CL138	3	5	1
CL139	5	5	1
CL140	5	4	5
CL141	5	4	2
CL142	5	4	3
CL143	5	2	1
CL144	5	2	2
CL145		2	2
CL146	5	4	3
CL147	5	4	4
CL149	5	2	2
CL150	3	4	2
CL151	5	3	3
CL152			
CL153			
CL154	5	4	4
CL155	4	5	2
CL156	4	5	2
CL157	5	2	1
CL158			2
CL159	4	5	
CL160	5		
CL161	5	1	1
CL162	2	1	1
CL163	5	2	2

Lisa 8 järg

CL164	5	5	5
CL165		5	5
CL166	5	4	5
CL167	5	1	2
CL168	4	2	2
CL169	5	1	2
CL171	5	1	4
CL172	5	1	1
CL173	4	2	1
CL174	5		5
CL175	5	5	
CL176	2	1	2
CL177	5	5	5
CL178			
CL179	5	4	2
CL180	5	4	4
CL181	5	5	2
CL182	5	1	2
CL183	5	3	4
CL184	1	5	1
CL185	4	1	1
CL186	5	2	4
CL187	5	5	5
CL188			2
CL189	4		5
CL190	5	2	4
CL191	4	4	1
CL192	5	2	2
CL193	5	1	4
CL194	4	4	4
CL195	5	2	1
CL196	5	2	2
CL197	5	4	2
CL198	4		
CL199			2
CL200			
CL201		5	5
CL202	5	2	2
CL203		2	

Lisa 8 järg

CL204	5	1	2
CL205	5	5	1
CL206	5	4	4
CL207	5	2	3
CL208		1	5
CL209	5	1	2
CL210	5	5	5
CL211			
CL212	5	4	5
CL213	4		4
CL214	5	2	2
CL215	5	1	2
CL216			4
CL217	5	2	4
CL218	5	5	5
CL219	5	5	5
CL220	5	4	1
CL221	5	1	1
CL222	4	5	5
CL223	1	2	2
CL224	5	5	1
CL225	5	1	2
CL226		5	1
CL227	5	2	2
CL228		2	4
CL229	5	4	4
CL230	3	5	
CL231	5	3	3
CL232	5	2	2
CL233	5	4	4
CL234	4	4	2
CL235	4	1	2
CL236		2	2
CL237	5	4	1
CL239	5	2	1
CL240	5	1	1
CL241	5	2	3
CL242	5	4	3
CL243	4		3

Lisa 8 järg

CL244			
CL245			2

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2009)

Lisa 9. Autori tähelepanekud standardi eelnõust ED/2012/4

Väited:

1. Uue kategooria lisamine finantsvarade klassifitseerimise mudelisse muudab IFRS 9 keerulisemaks.
2. Uue kategooria lisamise positiivne aspekt on, et see muudab IFRS 9 finantsvarade klassifitseerimise mudeli sarnasemaks US GAAP-ga.
3. IFRS 9 tagab kvaliteetsemad või informatiivsemad finantsaruanded.
4. Omakapitaliinstrumentide arvestus tuleb ühtlustada võlainstrumentide arvestusega ning lubada muus koondkasumis kajastatud summade ümberklassifitseerimine kasumiaruandesse.

Vastaja tähis	1. väide	2. väide	3. väide	4. väide
14-678				
14-756				
14-780				
14-786				
14-787				
14-793				
14-796				
14-806				
14-819				
14-830				
14-858	jah	jah		jah
14-883	jah			jah
14-888				jah
14-944				
14-1002		jah		
14-1021				
14-1043				
14-1048			jah	
14-1050				
14-1053				
14-1072				jah
14-1074				jah
14-1079				jah
14-1087	jah			jah
14-1089				

Lisa 9 järg

14-1090				
14-1092	jah			
14-1100	jah			
14-1105				
14-1106	jah			
14-1107	jah			
14-1109				
14-1110				
14-1112				
14-1116	jah	jah		
14-1118	jah			
14-1119				
14-1122				
14-1123				
14-1124				
14-1125	jah			
14-1127				
14-1128	jah			
14-1129				
14-1134	jah			
14-1136				
14-1137	jah			jah
14-1139		jah	jah	
14-1141				jah
14-1142	jah			
14-1145	jah			
14-1151				
14-1161				jah
14-1162	jah			
14-1166				
14-1171	jah			
14-1175	jah			
14-1176	jah			
14-1177				
14-1178			jah	
14-1179	jah			
14-1180	jah			
14-1181				
14-1182				

Lisa 9 järg

14-1183	jah			
14-1184				jah
14-1186				
14-1187				
14-1188	jah			
14-1190				
14-1191		jah		
14-1192	jah	jah		jah
14-1193				
14-1195	jah			jah
14-1196	jah			
14-1197	jah			jah
14-1198				
14-1199				jah
14-1200				
14-1201				
14-1202		jah		
14-1203				
14-1204				
14-1205				
14-1208				
14-1223		jah		jah
14-1252	jah	jah		
14-1288				
14-1291				
14-1292				
14-1295		jah	jah	jah
14-1296		jah		
14-1297		jah		jah
14-1298	jah			jah
14-1301				
14-1302	jah			
14-1303	jah			jah
14-1304				
14-1305				
14-1306				
14-1307				
14-1308				
14-1309				jah

Lisa 9 järg

14-1310		jah		
14-1311				
14-1312				jah
14-1313				
14-1314	jah			
14-1315	jah			
14-1316	jah			
14-1319		jah		
14-1325		jah		
14-1327	jah			jah
14-1335				
14-1336				
14-1337				jah
14-1339	jah			
14-1340	jah			
14-1341	jah			
14-1342				jah
14-1343	jah			
14-1344	jah			
14-1345	jah			
14-1346				
14-1347				jah
14-1348				
14-1350				
14-1351				
14-1353				
14-1354				
13-1355	jah			
14-1364	jah			
14-1366				
14-1377	jah			
14-1378				
14-1379				jah
14-1380	jah			
14-1418				jah
14-1430				
14-1431				
14-1437		jah		
14-1445				

Lisa 9 järg

14-1501				
14-1502				
14-1503				
14-1504				
14-1505			jah	
14-1506				
14-1507				
14-1510	jah			
14-1511				
14-1512				
14-1513				
14-1514	jah			
14-1524				
14-1525	jah			
14-1535				
14-1536				
14-1537				
14-1538				
14-1539				jah
14-1620				
14-1621				
14-1672	jah			
14-1673	jah			jah
14-1691				
14-1692				
14-1713				
14-1714	jah		jah	jah
14-1743				
14-1832	jah	jah		
14-1872	jah			
Väitega nõustujate arv kokku	53	17	6	31
Vastajate arv kokku	145	145	145	145
Nõustujate osakaal kõigist vastajatest	37%	12%	4%	21%

Allikas: Autori koostatud (Comment Letters ... 2012)